

הרשות לאיסור הלבנת הון
ומימון טרור

דו"ח שנתי
2020

דבר שר המשפטים

המאבק בפשיעה החמורה והמאורגנת והמאבק בטרור הם מיעדיו המרכזיים של משרד המשפטים. המאבק בפשיעה הכלכלית, בהלבנת הון ובמימון טרור מהווה את אחד מעמודי התווך שלו.

הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור מובילה את תחום המודיעין הפיננסי בישראל והיא אחד מגופי המקצוע המובילים בעולם בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור. בתוך כך, מסייעת הרשות לשמירה על היציבות והמוניטין הבינלאומי של המערכת הכלכלית הפיננסית בישראל.

גם בשנה החולפת, שהיתה רצופה באתגרים וקשיים עקב משבר הקורונה, הובילה הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור מאבק חשוב זה, בשיתוף פעולה עם גופי האכיפה והביטחון בישראל ועם מדינות שונות ברחבי העולם.

במציאות בה הלבנת הון ומימון טרור הולכים ונעשים מתוחכמים יותר ויותר, לרשות ולמקבילותיה בעולם תרומה חשובה ומכרעת באיתור מגמות ודפוסי הלבנת הון ומימון טרור ובהגנה אפקטיבית על מדינת ישראל ואזרחיה מהגורמים המאיימים על בטחונה.

הישגיה של הרשות בשנה זו היו רבים. במישור הלאומי, המחקר האסטרטגי והאופרטיבי בתחומי הסיכון שביצעה הרשות בשיתוף עם גופי האכיפה והביטחון בחקירות הלבנת הון ומימון טרור, במקביל לשיפור ופיתוח משמעותי של יכולות מערכות המחקר ואיסוף המודיעין הפיננסי, ולצד העמקת והרחבת שיתוף הפעולה המקצועי והקשר עם המגזר הפרטי. במישור הבין-לאומי, ייצגו עובדי הרשות את מדינת ישראל בעמדות מפתח בארגונים הבינלאומיים ה-FATF (Financial Action Task Force) וקבוצת ה-Egmont.

השנה אנו מציינים 20 שנה לחקיקת חוק איסור הלבנת הון בישראל. בתקופה זו השיגה ישראל הישגים נרחבים בתחום ובפעילות בו.

ברצוני לברך את הרשות על פעילותה והישגיה בשנה החולפת ובמיוחד ואת עובדי ועובדות הרשות ואת ראשת הרשות, ד"ר שלומית ווגמן-רטנר, על תרומתכם והישגיכם, ולאחל המשך הצלחה בעשייה הברוכה והמקצועית בהמשך הדרך.

גדעון סער

שר המשפטים

כרשות הלאומית למודיעין פיננסי, מוטלת על הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור משימה מורכבת וחשובה - סיוע לגופי אכיפת החוק והביטחון בחקירת ומניעת עבירות הלבנת הון ומימון טרור.

גם השנה המשיכה הרשות בתרומתה למאבק בפשיעה החמורה, הלבנת הון ומימון טרור. הרשות פעלה לאתר ולזהות עבירות כלכליות מורכבות במסגרת חקירות פיננסיות, שיתפה פעולה עם רשויות מודיעין פיננסי ברחבי העולם וקידמה תיקוני חקיקה משמעותיים בתחום.

מהדו"ח ניכר כי שנת 2020 הייתה שנת עשייה משמעותית לרשות. בשנה זו, על אף משבר הקורונה, המשיכה הרשות בהעמקתה בתחומי הסיכון תוך פעולה בשיתוף פעולה עם גופי האכיפה והביטחון בחקירות הלבנת הון ומימון טרור. לצד זאת, הרשות הובילה שדרוג משמעותי ביכולות מערכות המחקר ואיסוף המודיעין הפיננסי, תוך העמקת שיתוף הפעולה המקצועי והקשר עם המגזר הפרטי. במישור הבינלאומי, נציגי הרשות ייצגו את מדינת ישראל בארגונים הבינלאומיים הרלוונטיים ואף נטלו חלק משמעותי בהובלת הפעילות הגלובלית, דוגמת כהונת ראש הרשות בוועדה המייעצת לנשיא ה-FATF וכיו"ר קבוצת העבודה האופרטיבית (ה-RTMG) של ה-FATF, מעורבות צוות הרשות בעיצוב הסטנדרטים הבינלאומיים, הובלת וובינרים ומפגשים בינלאומיים רבי משתתפים ועוד.

עוד עולה מהדו"ח כי היקף הפשיעה הפיננסית הושפע ממשבר הקורונה. ארגוני הטרור והעבריינים ניצלו את המשבר כדי להגביר את פעילותם וניצלו את ההזדמנות להתפתח בתחומי עבריינות חדשים, מגוונים ויצירתיים. הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור עמדה על המשמר לאורך תקופה מאתגרת זו, ופעלה לצד גופי הביטחון והאכיפה כדי לזהות ולאתר את תחומי הפעילות העבריינית המצריכות תגובה מיידית.

חרף האתגרים עמם התמודדה הרשות בשנה החולפת, הרשות המשיכה להוביל פרויקטים, כנסים ופרסום ספרות מקצועית למגזר הפיננסי ולמגזר הפרטי כדי להנגיש את הנושא לציבור וכדי להדק את שיתוף הפעולה עם הסקטורים הללו במטרה לקדם מערכת פיננסית בטוחה ומתפקדת, חרף האתגרים אותם הביאה השנה החולפת.

תודתי והערכתי שלוחות לעובדי ומנהלי הרשות, ובפרט לראשת הרשות ד"ר שלומית ווגמן-רטנר, על מסירותם הרבה ותרומתם הייחודית למאבק בהלבנת הון ובמימון הטרור.

אני מאחל לרשות המשך הצלחה בביצוע המשימות החשובות והמורכבות המונחות לפתחה.

עו"ד ערן דוידי

המנהל הכללי

דבר ראשת הרשות

כמדי שנה, הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור מפרסמת את הדו"ח השנתי, המציג את פעילותה ותוצריה המשמעותיים. בדו"ח זה ניתן למצוא את כלל הפרטים הרלוונטיים למשטר איסור הלבנת הון ומימון טרור בישראל והוא מציג את האתגרים המרכזיים והישגי הרשות, שנמצאת בחוד החנית הבין-לאומי של המאבק הגלובלי בהלבנת הון ומימון טרור, מהשנה האחרונה.

שנת 2020 הינה נקודת ציון משמעותית במאבק בהלבנת הון ומימון טרור - **עשרים שנה לחקיקתו של חוק איסור הלבנת הון**, אירוע דרמטי ששינה לחלוטין את פני הדברים בישראל. אך לפני 20 שנה ישראל נכללה ברשימה השחורה של ארגון ה-FATF. מאז, ההתקדמות דרמטית ומעוררת השתאות. מתחתית הרשימה העפילה ישראל עד למקום בו היא נמצאת כיום - בחזית המאבק בהלבנת הון ומימון טרור, חברה מלאה בארגון ה-FATF היוקרתי, בו חברות קומץ מדינות והוא קובע את הסטנדרט העולמי המחייב את יתר מדינות העולם, וכשדו"ח הביקורת על ישראל קבע שהיא מהמדינות בעלות אפקטיביות משטר ואכיפה גבוהה ביותר. הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור, המובילה ומקדמת הפעילות בתחום, נקבעה כאחת משתי הרשויות האפקטיביות ביותר בעולם. הרשות מקדמת כל העת שיפור המשטר בהתאם לסטנדרט הבינלאומי ובהתאם לגישה המבוססת סיכון, לצורך מניעת ניצולה לרעה של המערכת הפיננסית הישראלית להלבנת הון ומימון טרור. אכן, כברת דרך משמעותית עברנו יחד!

שנת 2020 תיזכר כשנה היסטורית, לטוב ולרע. נגיף הקורונה פרץ בסערה לחיינו והביא למשבר גלובלי תוך שהוא משפיע על כל תחום בחיינו - גם על היבטי פשיעה ובתחומי הלבנת ההון ומימון הטרור. מיד בראשית המשבר התרענו כי ניסיון העבר (דוגמת המשבר הכלכלי בשנת 2008) מלמד כי ארגוני טרור ועבריינים לא רק שלא מאטים פעילותם בזמן משברים, אלא הם אף מנצלים זאת על מנת להגביר פעילותם תוך ניצול הסתת תשומת הלב של השחקנים השונים לנושאים אחרים. לפיכך ישנו חשש ממשי שהעדר ניטור מתמיד יוביל לניצול לרעה משמעותי של המערכות הפיננסיות לפעילות מימון טרור והלבנת הון נרחבת. לכן, לכל אורך משבר הקורונה המשכנו לפעול לצד גופי הביטחון והאכיפה על מנת לזהות את הפעילויות המצריכות תגובה וליסייע בחקירות מתנהלות.

עם פרוץ המשבר, לצד עבודתה השוטפת, הפנתה הרשות משאבים רבים לצורך מחקר אסטרטגי ואיתור דפוסי פעולה עבריינים אשר נוצרו "בחסות" הנגיף. בהמשך אף הוציאה הרשות מדריך סיכונים ייחודי אשר מאגד את הסיכונים הלאומיים והבין-לאומיים בעידן הקורונה הכולל מגמות פשיעה עדכניות, טיפולוגיות, דגלים אדומים והנחיות לסקטור הפיננסי לצורך התמודדות. בכך, המשיכה הרשות להיות גורם ידע מקצועי מרכזי בתחום משטר איסור הלבנת הון ומימון טרור בשגרה ובחירום.

מהניסיון בארץ ובעולם אנו רואים כי גם העבריינים עברו "לעבוד מהבית" ובמובן זה נגיף הקורונה מייצר "הזדמנויות עסקיות" לגורמי הפשיעה. אנו חווים גידול ניכר בהיקפן של עבירות הונאה, בעיקר בשימוש בתווך האינטרנטי. ישנו ניצול לרעה של התחזות מרחוק, הונאות מקוונות, עוקצי מענקים. לכן, פרסמנו מדריך סיכונים בעידן הקורונה לסקטור הפיננסי שכלל מדריך מפורט ביחס למגמות שנצפו בארץ ובעולם בתחום הלבנת הון בעידן הקורונה, כמו גם רשימת דגלים אדומים והנחיות לגופים הפיננסיים כיצד להתמודד ולהיערך בנושא.

אחת התופעות המרתקות הנובעת מההתמודדות עם נגיף הקורונה היא **האצת המעבר מבנקאות מסורתית לבנקאות "טכנולוגית"/מתקדמת** - אמצעי תשלום אלקטרוניים, גישה מרחוק, בנקאות מקוונת ודיגיטלית, הלוואות מקוונות, נכסים וירטואליים ועוד. לכן, במהלך השנה החולפת קידמה הרשות, בשיתוף פעולה עם רשות שוק ההון, משרד המשפטים וועדת חוקה את התקנתו של צו איסור הלבנת הון חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של נותני שירותי אשראי למניעת הלבנת הון ומימון טרור שיחיל את משטר הלבנת ההון גם על נותני שירותים במטבעות וירטואליים ויעזור בהתמודדות עם הלבנת הון, באמצעות הטלת חובה על נותני שירותי אשראי לזהות ולאמת את פרטים לקוחותיהם, ולדווח על העברות הכספיות שלהם. במקביל, פרסמנו מדריך ליישום גישה מבוססת סיכון בתחום הנכסים הווירטואליים המסביר כיצד ניתן להתמודד עם איומי הלבנת הון ומימון טרור בתחום זה.

בנוסף, עסקה הרשות במהלך השנה החולפת בצורה נרחבת בתופעת הלבנת הון ומימון טרור באמצעות סחר. מדובר בתופעה מתפתחת וגוברת, בה גורמי הפשיעה ומממני הטרור מנצלים לרעה את נתיבי המסחר הבינלאומיים במטרה היא להסתיר כספים אסורים בתוך מכלול הסחר העולמי החוקי, וכך להעבירם בין מדינות. לכן, פרסמנו מסמך מסודר בתחום וקיימנו כנס וירטואלי לדיון בסיכונים והאיומים שבסחר וכיצד ניתן להתמודד מולם.

ברצוני להודות לשותפינו הרבים בגופי האכיפה, הביטחון, הרגולטורים הפיננסיים, והסקטור הפרטי, על העבודה המשותפת, השותפות לדרך, ולהצלחות. כולכם שותפים מלאים בפעילות החשובה למאבק בהלבנת הון ומימון הטרור בהיבטי האכיפה והמודיעין הפיננסי.

בנוסף, ברצוני להודות לשר המשפטים היוצא, מר בנימין גנץ, ולשר המשפטים הקודם, מר אבי ניסנקורן, על תמיכתם ופועלם הרבה והמוערכת במהלך השנה החולפת. תודה חמה ומיוחדת לממלאת מקום מנכ"ל משרד המשפטים, עו"ד סיגל יעקבי, על תמיכתה המלאה בפעילות הרשות בזמנים מאתגרים אלה. ברצוני לאחל לשר המשפטים הנכנס, גדעון סער הצלחה בתפקידו החשוב.

לבסוף, ברצוני להודות מעומק הלב לעובדות ועובדי הרשות המוכשרים והיקרים. עבודתכם המעולה והמקצועי היא זו שמביאה את הרשות לכבוש פסגות מקצועיות ולהגיע לשיאים. הודות לעבודתכם המסורה, אני משוכנעת כי הרשות שבשנים האחרונות זכתה בשלל פרסים מקומיים ובינלאומיים על מקצועיותה, תמשיך להוביל את הפעילות הלאומית הנדרשת, באופן אפקטיבי ומבוסס סיכון, הודות לצוות המקצועי המעולה של מנהלות, מנהלי, עובדות ועובדי הרשות.

ד"ר שלומית ווגמן-רטנר

ראשת הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור

תוכן עניינים

1	דבר שר המשפטים
2	דבר מנכ"ל משרד המשפטים
3	דבר ראשת הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור
7	אודות הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור
8	2020 במספרים
10	הרשות הלאומית למודיעין פיננסי
11	אודות הרשות
17	מודיעין פיננסי
18	איסוף מודיעין פיננסי
20	מחקר ועיבוד מודיעין פיננסי
28	20 שנים לחוק איסור הלבנת הון
31	פעילות הרשות בשנת 2020
32	עיקרי הנתונים אודות פעילות הרשות
44	פעילות מול הסקטור הפרטי ב-2020
49	הזירה המשפטית ב-2020
52	פעילות הרשות במישור הבין-לאומי בשנת 2020
57	פרסומים מקצועיים 2020
58	פרסומי הרשות
59	פרסומים וטיפולוגיות מהעולם
61	2021 - עם הפנים קדימה
62	אתגרי הרשות לשנים הקרובות
64	מגמות במאבק בהלבנת הון ומימון טרור
66	נספח - משטר איסור הלבנת הון ומימון טרור
67	משטר איסור הלבנת הון ומימון טרור
70	המסגרת הנורמטיבית הלאומית
76	משטר הדיווחים לרשות
79	המסגרת הנורמטיבית הבין-לאומית

אלול תשפ"א | אוגוסט 2021

דו"ח זה נועד להקנות לקורא תיאור כללי אודות משטר איסור הלבנת הון ומימון טרור, הוראות החוק ופעילות הרשות. אין לראות במידע המפורט בדו"ח משום נקיטת עמדה או מתן ייעוץ משפטי.

**אודות הרשות
לאיסור הלבנת הון
ומימון טרור**

~113,000

דיווחים על פעילות בלתי רגילה

~2,000,000

דיווחים על פעילות רגילה

12

פרסומים מקצועיים

~2,600

דיווחי מכס

110

מפגשים עם
הסקטור הפרטי

34

ניוזלטר
חדשות ועדכונים

5

שולחנות עגולים

4

כנסים ומפגשי זרקור

5

השתתפות במליאות ארגונים
בין-לאומיים

5

הובלת וובינרים
בין-לאומיים

15

כרויקטים בין-לאומיים
בהשתתפותנו

6

מכגשי עבודה
בין-לאומיים

אודות הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור

הרשות הלאומית למודיעין פיננסי

הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור היא הרשות הלאומית למודיעין פיננסי. הרשות הוקמה בינואר 2002, מכוח חוק איסור הלבנת הון, במטרה לסייע לגופי אכיפת החוק במניעה ובחקירה של עבירות הלבנת הון. בהמשך, מכוח חוק איסור מימון טרור (כיום חוק המאבק בטרור, התשע"ו-2015), הצטרפו למטרות הרשות סיוע לגופי אכיפת החוק במלחמה בפעילות ארגוני טרור ופגיעה בביטחון המדינה. כל זאת, כחלק מהצטרפותה של מדינת ישראל למאבק הבין-לאומי בתופעות הלבנת הון ומימון טרור, ובהתאם להמלצות הבין-לאומיות למאבק בהלבנת הון ומימון טרור, הנקבעות על ידי ארגון ה-FATF (Financial Action Task Force).

הרשות מסייעת לרשויות אכיפת החוק וגופי הביטחון בישראל במניעה ובחקירה של עבירות הלבנת הון, פעילות ארגוני טרור ופעילות שעניינה פגיעה בביטחון המדינה. כמו כן, מקדמת הרשות שיתופי פעולה עם יחידות מודיעין פיננסי המקבילות לה בחו"ל (FIUs) לחילופי מידע ומודיעין פיננסי בהתאם להוראות הדין. הערך המוסף של הרשות הוא במודיעין הפיננסי המצוי בידה (Financial Intelligence - FIN-INT), המאפשר איתור סימנים מחשידים להלבנת הון ומימון טרור, גיבוש חשדות וביסוסן, והתחקות אחר היקפי העבירה ונכסים לתפיסה ולחילוט. זאת, בהתאם להוראות הדין ותוך שימור מעמדה הבין-לאומי של מדינת ישראל כמדינה הנאבקת בתופעות אלה.

הרשות משמשת מוקד ידע ומומחיות מחקרי ומשפטי בנושא הלבנת הון ומימון טרור, ועובדיה מתמחים בניית המידע והמודיעין הפיננסי המצוי במאגר המידע האיכותי והייחודי שבידה. זאת, תוך הגברת אפקטיביות פעילות הרשות, הפעלת מערכות מידע מתקדמות, והצלבת המודיעין הפיננסי עם מקורות מידע נוספים, לרבות מידע המתקבל מיחידות מודיעין פיננסי מקבילות בעולם. מידע שיש בו כדי להצביע על פעילות חשודה, ואשר עומד בדרישות החוק והנהלים הפנימיים של הפצת מידע, מועבר בהתאם לנדרש לרשויות האכיפה, לגופי הביטחון או ליחידה המקבילה לה בחו"ל בצורה של "כתבה מודיעינית" (פראפרזה מודיעינית).

נציגי הרשות מהווים חלק מ"המוקד המודיעיני המשולב" שהוקם במשטרת ישראל, ופועלים בו במסגרת שיתוף פעולה של רשויות האכיפה באופן ממוקד, לאיתור ותקיפה של פעילות פיננסית בלתי חוקית הקשורה לפשיעה חמורה. לרשות נציגים גם ב"כוחות המשימה", יחד עם המשטרה, הפרקליטות ורשות המסים, אשר פועלים נגד ארגוני פשיעה ותופעות פשיעה.

בנוסף, הרשות מרכזת את הפעילות הבין-משרדית של מדינת ישראל בתחום המודיעין הפיננסי מול ארגונים בין-לאומיים (FATF, Moneyval ו-Egmont), ופועלת באופן שוטף לשם קידום משטר המאבק בהלבנת הון ומימון טרור בישראל והתאמתו לדרישות הבין-לאומיות, לצורך שימור ושיפור מעמדה הבין-לאומי של מדינת ישראל.

רשות מודיעינית עצמאית

הרשות הישראלית הוקמה על פי מודל של רשות מודיעינית ללא סמכויות חקירה. זאת, על מנת להגן בצורה המיטבית על האינטרס הציבורי של זכות הציבור לפרטיות מחד גיסא, ומניעת ניצול גופים פיננסיים למטרות הלבנת הון ויכולת איתור פעולות פיננסיות החשודות בהלבנת הון ומימון טרור מאידך גיסא. הרשות יוצרת חיץ בין הסקטור הפיננסי המדווח לרשות לבין גופי החקירה בישראל, ובתוך כך מעבירה מידע רלוונטי לרשויות האכיפה ולגופי הביטחון, על פי הוראות הדין, באופן קפדני ומבוקר, רק כאשר קיים חשד להלבנת הון או למימון טרור.

לצפייה בסרטון
סרקו קוד זה

סרטון המציג את פעילות הרשות: <https://go.gov.il/imp-movie>

אודות הרשות

אגף מחקר והערכה

אגף מחקר והערכה אחראי על עיבוד, ניתוח והערכה של המידע הפיננסי הנצבר ברשות תוך הצלבה עם מקורות מידע נוספים ומסייע לרשויות האכיפה וגופי הביטחון באיתור וביסוס חשדות לפעולות הלבנת הון ומימון טרור, בביסוס חשדות כאמור ובאיתור נכסים לתפיסה ולחילוט. האגף מבצע עיבוד, ניתוח והערכת המידע הן במענה לבקשות מידע המתקבלות ברשות מצרכני המידע, והן באופן יזום. בנוסף, אחראי אגף מחקר והערכה על ביצוע מחקר של סיכוני הלבנת ההון ומימון טרור, זיהוי טיפולוגיות ותסמינים להלבנת הון ומימון טרור, לרבות באמצעות ביצוע עיבודים סטטיסטיים ושימוש בכלי תחקור מתקדמים. בנוסף, האגף מהווה בסיס ידע בנושא מחקרים בהיבטי הלבנת הון ומימון טרור, ואחראי על הנחיית והעברת הידע התורתי לגופי האכיפה והביטחון לשיפור תהליכי החקירה והאכיפה.

אגף המחקר עבר שינוי ארגוני במטרה להעמיק את פעילות הרשות בזירה הארצית והבין-לאומית במאבק להלבנת הון ומימון טרור ועל מנת לשפר את היכולות והמיומנויות הנדרשות להתמודדות עם האתגרים בסביבה החיצונית והפנימית של הרשות. מבנה האגף כיום ומתכונת פעילותו מותאמים באופן מיטבי ליעדי הרשות ולדרישות ייחודיות של צרכנייה (רשויות האכיפה וביטחון). המבנה החדש מאפשר מתן מענה אפקטיבי, מהיר ורלוונטי ליחידות החקירה בחקירות כלכליות. במסגרת זו הוקמו מחלקות וצוותים ייעודיים המתמחים במתן מענה מותאם לתפיסת ההפעלה של היחידות החוקרות, הוקם מרכז התרעות ועודכנו תהליכי וממשקי העבודה הן הפנימיים והן מול צרכני המידע.

אגף האיסוף ובקרת המידע

אחראי על קבלה וקליטה של כלל הדיווחים החייבים בדיווח לרשות מן הסקטור הפיננסי (הגופים המפוקחים), תוך ביצוע בקרה על איכות וכמות הדיווחים, מיונם והזנתם למאגר המידע. בתוך כך, אחראי האגף על קבלת דיווחים משלימים ודיווחים מתקנים, על מנת לטייב, לדייק ולהעשיר את הדיווחים המתקבלים ברשות. בנוסף, אחראי אגף איסוף מידע ובקרה על הנחיה והדרכה שוטפת של הסקטור הפיננסי (רגולטורים וגופים מפוקחים) לשיפור פעולתם בתחום המאבק בהלבנת הון ומימון טרור.

האגף הבין-לאומי

האגף הבין-לאומי הוקם בשנת 2017 במסגרת תהליך השינוי הארגוני שעברה הרשות ועדכון מתכונת פעילותה. האגף אמון על חיזוק מעמדן של ישראל והרשות בזירה הבין-לאומית בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור, לרבות באמצעות השתתפות בפעילות הארגונים הבין-לאומיים המובילים בתחום (Moneyval, Egmont, FATF), תרומת ידע מקצועי במסגרת קבוצות עבודה ייחודיות וכהונה בתפקידים בכירים בקבוצות עבודה בתוך הארגונים FATF ו-Egmont. האגף פועל להגברת החשיפה של הסקטור הפרטי והציבורי בישראל לתוצרי העבודה של הארגונים הבין-לאומיים והנגשת התכנים הללו. בנוסף, אחראי האגף על העמקת שיתוף הפעולה בין הרשות לבין יחידות מודיעין פיננסי מקבילות בעולם (FIUs), לרבות באמצעות חתימה על מזכרי הבנות בנושא חילופי מידע ופעילות אופרטיבית של חילופי מודיעין פיננסי.

אגף מחשוב וטכנולוגיה

אגף מחשוב וטכנולוגיה אחראי על מיצוב עליונות וחדשנות טכנולוגית ברשות. האגף מפעיל מכלול כלי תוכנה ייחודיים ומתקדמים המאפשרים ניתוח מתקדם של המידע, הצפת התרעות על מופעים חשודים במאגר המידע, מיפוי גורמים הפעילים במגזר הפיננסי וניתוח קשרי הגומלין עמם, זיהוי תבניות פעולה חשודות וגורמים חשודים והעשרת מאגר המידע של הרשות. האגף מטמיע כלים שמסייעים בשיפור אפקטיביות עבודת הרשות ואמון על פיתוח ותחזוקת מערכות המחשוב, הטכנולוגיה והתקשורת ברשות, לצד פיתוח תוכנות לאבטחת המידע ברשות ולקליטתו לצורכי ביצוע ניתוחים מתקדמים.

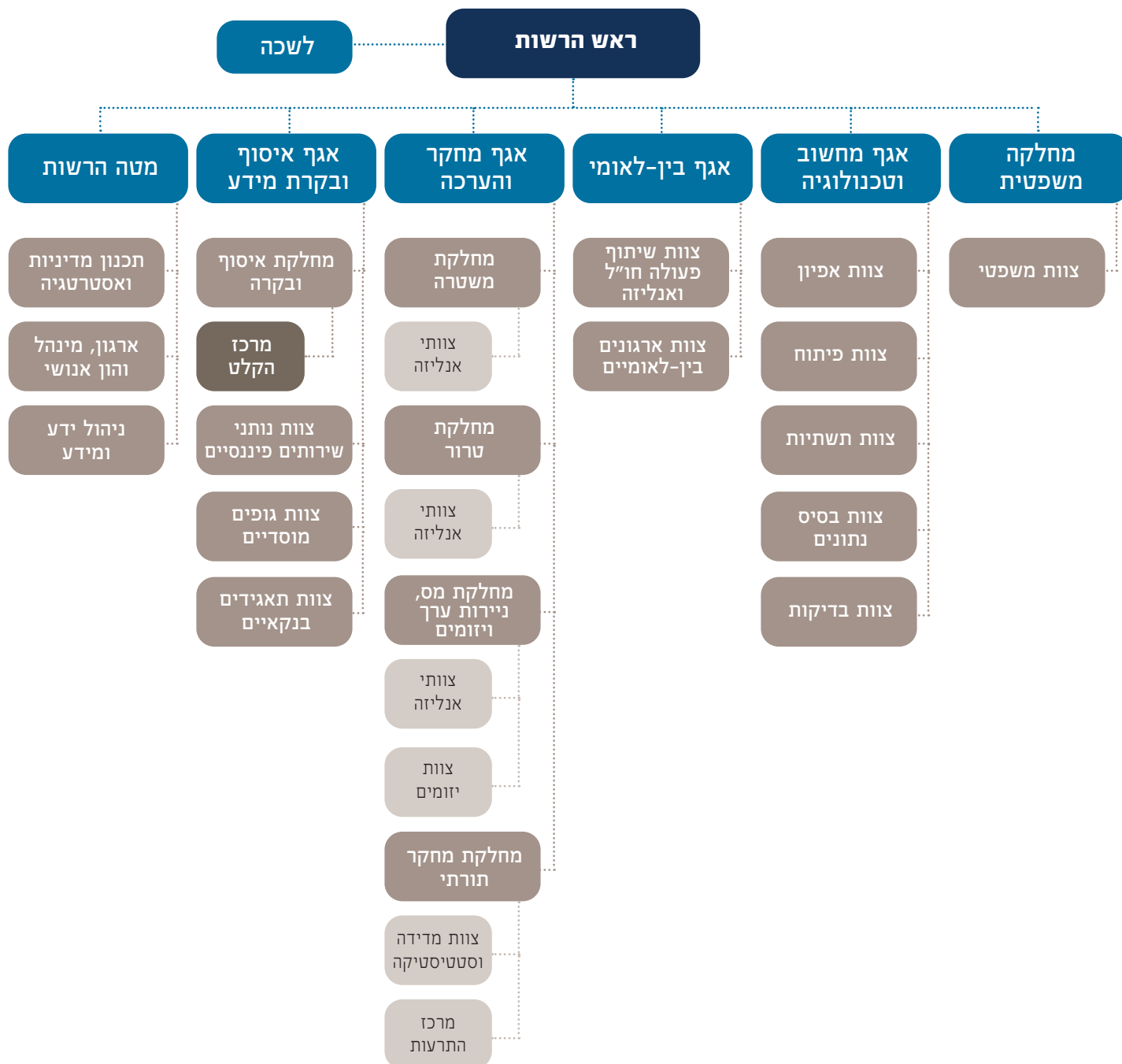
המחלקה משפטית

המחלקה המשפטית ברשות אחראית על מתן ייעוץ משפטי לפעילות השוטפת של הרשות ובקרה כי זו מתבצעת על פי הכללים שנקבעו בדיון. בנוסף, אחראית המחלקה על פיתוח ויישום משטר איסור הלבנת הון ומימון טרור בישראל, והתאמתו לדרישות ולסטנדרטים הבין-לאומיים (כפי שנקבעו על ידי ארגון ה-FATF) באמצעות יזום וקידום חקיקה חדשה, תיקוני חקיקה והשלמת חקיקת משנה. כמו כן, המחלקה עוסקת במתן מענה מקצועי-משפטי לגופי האכיפה והממשל בתחומי פעילות הרשות, כמו גם העמדת מידע למוסדות הפיננסיים ולציבור בנוגע להתפתחויות משפטיות בנושא מניעת הלבנת הון ומימון טרור בישראל ובעולם. בשנת 2020 החלה המחלקה המשפטית בהובלת דו"ח המעקב לארגון ה-FATF אותו נדרשת מדינת ישראל להגיש במסגרת חברותה בארגון.

מטה הרשות

מטה הרשות מתכלל את ממשקי העבודה הפנים והחוץ רשותיים ועיצוב עבודת הרשות בשגרה ובחירום. המטה מהווה גוף אחראי על תכנון וניהול המדיניות והאסטרטגיה של הרשות והבטחת אפקטיביות פעילות הרשות. המטה מתכלל את עבודת הרשות מול גורמי חוץ, את ניהול הידע והמידע ברשות ומוביל את גיבוש תכנית הכשרה ופיתוח מיומנויות לצד פיתוח ושימור ההון האנושי ברשות ורווחת העובדים, ניהול התקציב הרב-שנתי והשנתי של הרשות, קשרי החוץ של הרשות ועוד. בנוסף, אחראי המטה על ייזום פרויקטים רוחביים בתחומי הליבה המקצועיים של הרשות לרבות הובלת סקר הסיכונים הלאומי (NRA – National Risk Assessment). המטה מלווה את אגפי הרשות בפעילות הליבה השוטפת ופרויקטים ייחודיים ואחראי על אספקת תשתיות אשר יאפשרו את קיום הפרויקטים.

המבנה הארגוני של הרשות

עובדי הרשות במספרים

להלן מספר נתונים סטטיסטיים אודות עובדי ועובדות הרשות*:

37%
גברים

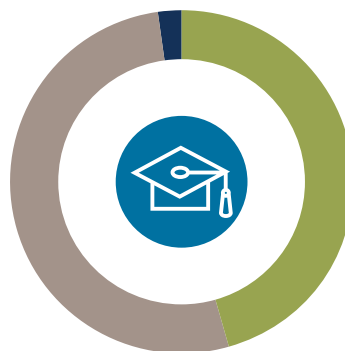
63%
נשים

26%
גברים

74%
נשים

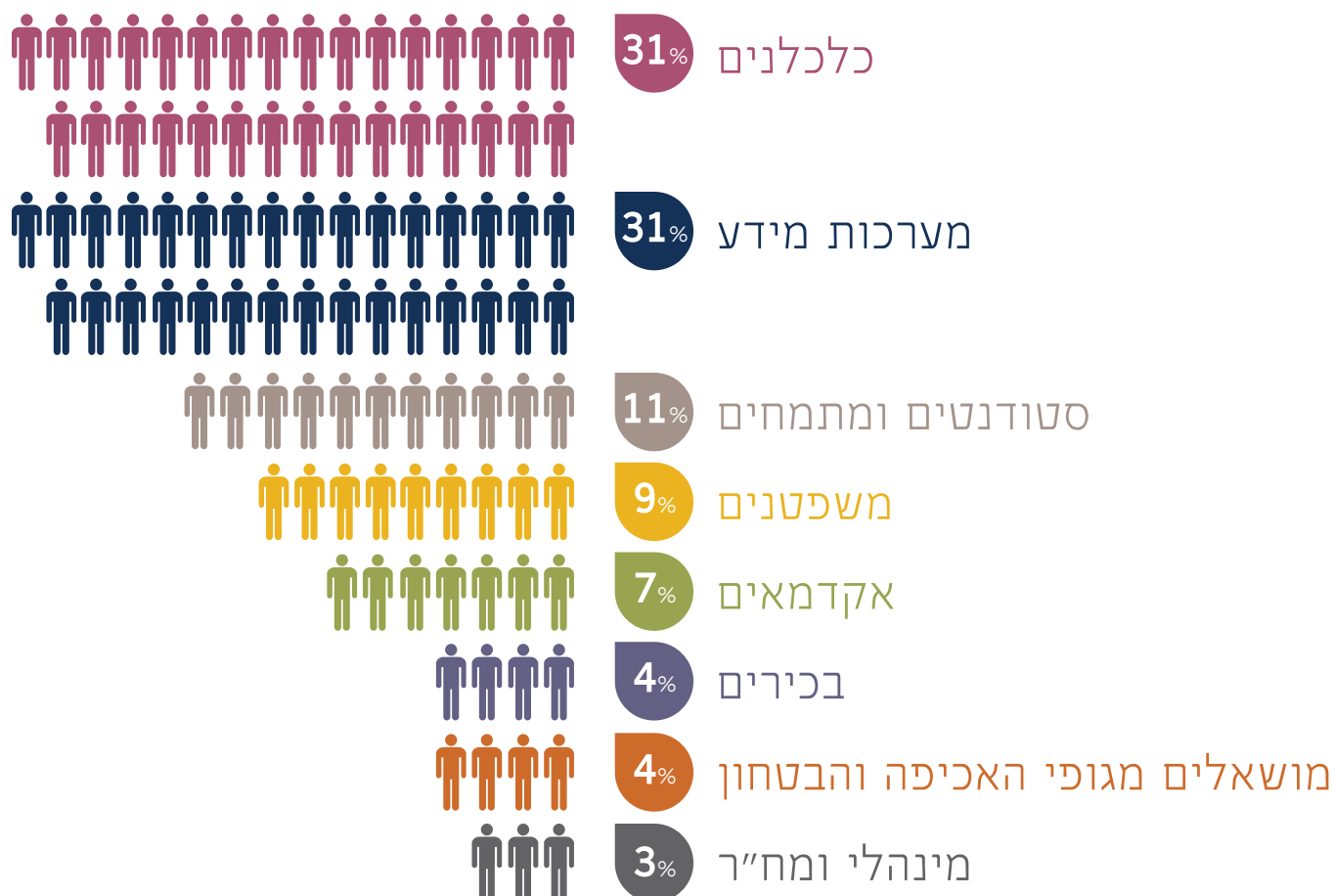
2.2%
תואר שלישי

52.2%
תואר שני

45.6%
תואר ראשון

מקצועות (לפי דירוג)

מודיעין פיננסי

מאגר המידע והמודיעין הפיננסי

על פי חוק איסור הלבנת הון הוסמכה הרשות לנהל מאגר מידע של כלל הדיווחים המתקבלים מהגופים החייבים בדיווח ולעבד את המידע הנאגר בו תחת הנחיות אבטחת מידע מחמירות. בהתאם להוראות החוק, הוסמכה ראשת הרשות להעביר את המידע מהמאגר לרשויות שהוסמכו לקבלו, לשם יישומו של החוק. העברת מידע יכול שתבצע ביוזמת הרשות ויכול שתיעשה במענה לבקשה מנומקת של הגופים המוסמכים.

דיווחים המתקבלים ברשות (דיווחים על פעילות רגילה, דיווחים על פעילות בלתי רגילה ודיווחים על הכנסה והוצאה של כספים במעברי הגבול) מהווים את הבסיס למאגר המידע של הרשות. בנוסף, כולל מאגר המידע מידע משלים המתקבל מגופים מדווחים לבקשת הרשות בהתאם להוראות החוק. עוד כולל המאגר מידע מודיעיני המתקבל מיחידות מודיעין פיננסי מקבילות (FIUs) בבקשות לקבלת מידע מהרשות, מידע יזום ומידע במענה לבקשת הרשות לקבלת מידע.

בנוסף, כולל המאגר מידע ממקורות נוספים כגון מאגרי מידע ממשלתיים ומסחריים ומידע גלוי. קליטת המידע ממקורות אלה מעשירה את המאגר, משפרת את איכות, דיוק ומהימנות המידע הכלול בו, ומסייעת בעיבוד ובניתוח אופרטיבי ואסטרטגי של חשדות להלבנת הון, למימון טרור ולביצוע עבירות מקור.

מאגר המידע מכיל פרטים רגישים בנוגע לאזרחי המדינה ותושביה ועל כן הרשות שומרת על המידע ומאבטחת אותו בהתאם לכללים ולנהלים קפדניים ביותר ותחת הנחיית ובקרת הגורמים המוסמכים לנושא. הגישה למאגר המידע מוגבלת לעובדים מורשים בלבד, החייבים כולם בחובת סודיות הקבועה בחוק (המפר חובה זו צפוי לעונש של עד 3 שנות מאסר). כאמור, מסירת מידע מתוך המאגר נעשית על פי הוראות החוק, בהוראת ראש הרשות ולתכלית שנועדה לכך בחוק בלבד.

קדמה טכנולוגית באיסוף מודיעין פיננסי

במהלך השנה החולפת נקטה הרשות במספר מהלכים לשיפור מתכונת הדיווחים לרשות והשירות שניתן לסקטור הפרטי. לצורך כך, המשיכה הרשות באפיון ובפיתוח מערכות המחשוב ברשות במטרה לאפשר לגופים המדווחים להעביר את הדיווחים באופן מקוון ומובנה, באופן המתאים לייחודיות הסקטור הפרטי וצרכי הרשות, ובמטרה לשיפור אפקטיביות השימוש במידע הקיים במאגרי הרשות ולשפר תהליכי עבודה וניתוח המידע. במהלך השנה החולפת עסקה הרשות במספר מהלכים מורכבים בשילוב כלים טכנולוגיים מתקדמים לשיפור מתכונת ואופן הדיווחים.

דיווח מקוון

במהלך 2020 המשיכה הרשות במהלך ההעברה של גופים מדווחים לכלים טכנולוגיים המאפשרים דיווח מקוון. למסירת דיווחים באמצעים מקוונים יתרונות רבים וביניהם: שיפור מהימנות המידע ואבטחת המידע, ייעול תהליך הדיווח והמשוב החוזר אל הגופים המדווחים, קיצור זמני העברת הדיווח והתגובות לדיווח וחסכון בעלויות תפעוליות הן לסקטור הפרטי והן לרשות.

במסגרת זו הוקם אתר דיווח מקוון (אודם) ("פורטל") המאפשר לגורמים המדווחים לדווח בצורה מקוונת ומאפשר לבעלי תפקידים שונים לצפות בהיסטוריית הדיווחים של הארגון אליו הם שייכים. המידע שיוצג הינו מגוון ומאפשר לבעלי התפקידים השונים לעקוב אחר טיב ואיכות הנתונים המדווחים לרשות כמו גם לקבל דו"חות סטטיסטיים. הפורטל מאובטח ופועל באופן מוקשח ע"פ זיהוי של כרטיס חכם או תעודת זהות חכמה. הפורטל עלה לאוויר באופן

מדורג במהלך שנת 2018. גופים מפוקחים רבים כבר החלו לדווח באמצעותו דיווחים רגילים ובלתי רגילים באופן שוטף. במהלך שנת 2020 הרשות המשיכה לחבר לאתר גופים מפוקחים נוספים מסקטורים שונים.

דיווח מובנה על פעילות בלתי רגילה

מעבר לדיווח מובנה הינו מהלך רב שנתי, ביוזמת הרשות ובשיתוף פעולה הדוק ומתמשך עם הבנקים ובנק ישראל, שתכליתו קביעת תבנית מובנית וזהה לכלל המדווחים להעברת דיווח על פעילות בלתי רגילה לרשות. הבניית הדיווח מאפשרת קליטה, ניתוח ועיבוד התכנים בצורה אחידה, יעילה ושלמה, ובתוך כך משפרת את מערך הדיווחים הנקלטים ברשות לסייע במאבק בהלבנת הון ומימון טרור. הדיווח המובנה על פעילות בלתי רגילה כולל את פרטי הדיווח בתבנית XML, הכוללת את פרטי הצרופות לדיווח. אלו מועברים לרשות בצורה מובנית, באופן המאפשר לגוף המדווח להשלים את תוכן הדיווח על פי שדות מובנים וזאת במקום לתאר את המקרה במלל חופשי בלבד, כפי שבוצע בעבר. הדיווח המובנה מועבר בצורה מקוונת ומאפשר למגוון גורמים להתחבר ולדווח בשיטות וטכנולוגיות שונות. בנוסף, ארגונים גדולים בעלי מערכות מידע מתקדמות יכולים לדווח לרשות באמצעות התחברות אוטומטית לרשות באמצעות מערך כספות דיגיטליות.

מבז"ק (מידע בנקאי זמין בתקשורת)

קליטת המידע ממקורות אלה מעשירה את המאגר ומשפרת את איכות המידע הכלול בו, מידת הדיוק שלו ומיהמנותו. כמו-כן, העשרת המידע ודיוקו מסייעות בעיבוד ובניתוח האופרטיבי והאסטרטגי של חשדות להלבנת הון, מימון טרור ולביצוע עבירות מקור.

הרשות ומשטרת ישראל המקדמת את נושא הצו הדיגיטלי יזמו שיתוף פעולה ייחודי לפיו אימצה הרשות תבנית במטרה להבנות את הצרופות הפיננסיות לדיווח על פעילות בלתי רגילה, כדוגמת תנועות פיננסיות, פרטי שיקים וכדומה. הטמעת המבז"ק היא הכרחית לטובת השלמת ההבנייה של הדיווח הבלתי רגיל. עשיית שימוש במרכיב טכנולוגי קיים (מבז"ק) לצרכים השונים (אולם דומים מאוד), מיעל מאוד את התהליך וחוסך לגופים המפוקחים וגם לרשויות השונות משאבים רבים.

תבניות הדיווח המובנה ומבז"ק שולבו בהנחיות ראש הרשות לתאגידים הבנקאיים בשנת 2017. במהלך שנת 2020 ניכר כי הבנקים ממשיכים לפעול להשלמת היערכותם במרץ רב ובשיתוף פעולה מלא והדוק עם הרשות. הרשות קיימה מפגשי עבודה ממוקדים וקיבלה מספר רב של דיווחים לבדיקה. במהלך שנת 2020, מרבית הבנקים (למעט בנק אחד) העבירו לרשות דיווחים מובנים בהתאם להנחיות הדיווח הנדרשות וחלק מהבנקים אף צרכו לדיווח המובנה על פעילות בלתי רגילה, צרופות בתבנית מבז"ק. הרשות צופה כי במהלך שנת 2021 ישלימו כל הבנקים את היערכותם בהתאם.

שימוש במודיעין פיננסי לצרכי חקירות מודיעיניות

צרכני המידע של הרשות הם רשויות האכיפה בישראל, גופי הביטחון בישראל ויחידות מודיעין פיננסי מקבילות בעולם (FIUs). העברת המידע לגופים אלה מתבצעת על פי בקשה מנומקת המוגשת לרשות או במסגרת העברת מידע יזום, ומסייעת לרשויות האכיפה ולגופי הביטחון בגיבוש חשדות וביסוסן, בהתחקות אחר היקפי העבירה, בחשיפת דפוסי הלבנת הון ומימון טרור, במיפוי גורמים מעורבים והקשרים ביניהם, ובאיתור נכסים לתפיסה וחילוט.

רשויות אכיפה בישראל

הסמכות לבקשת המידע הינה לצורך מניעה וחקירה של עבירות הלבנת הון, מימון טרור ופרוליפרציה (מטרות כמפורט בחוק) ועבירות מקור מטעם גופי האכיפה הבאים:¹

רשות
ניירות ערך

משטרת ישראל

גופי ביטחון בישראל

הסמכות לבקשת המידע על ידי גופים אלה הינה לצורך מניעה וחקירה של פעילות ארגוני טרור וארגוני טרור מוכרזים, של מעשי טרור ושל מימון ארגונים או מעשי טרור, מניעת סחר עם האויב, מניעת פעילות כלכלית עם גורם זר מסייע או של פגיעה בביטחון המדינה.

העברת מידע מודיעיני לרשויות מוסמכות

הפצת המידע מהרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור לצרכני המידע נעשית באמצעות פראפרזה מודיעינית המכונה "כתבה מודיעינית". הכתבות המודיעיניות כוללות מודיעין פיננסי בעל ערך רב לחקירות המתנהלות ברשויות האכיפה וגופי הביטחון, והינן פרי ניתוח והערכה של כל המידע המצוי בידי הרשות בנושא מושא החקירה. המידע הפיננסי המועבר בכתבות משמש פעמים רבות כשיקול מכריע בהחלטה לגבי פתיחה בחקירה או מעבר לחקירה גלויה ע"י גופי האכיפה והביטחון.

בין היתר, מסייעת העברת המידע המודיעיני לחיזוק התזה החקירתית וחשיפת מידע על קשרים או פעילות פיננסית שלא היו מוכרים לרשויות החקירה, במדינות זרות ובחשבוניות בנק, שבהם ניתן לאתר ראיות התומכות בפעילות הלבנת ההון ו/או מימון הטרור, וכן מידע על היקף הרכוש שניתן לתפוס ולחלט.

1 העברת המידע לרשות ניירות ערך ולמחלקה לחקירות שוטרים בפרקליטות המדינה תבוצע בכפוף להתקנת תקנות (טרם הותקנו).

ניתוח המידע והכנת הפראפרזה המודיעינית של הרשות נעשים על ידי אנליסטים המתמחים בתחום הלבנת הון ומימון טרור, ובעזרת כלי מחשוב מתקדמים. הפראפרזה כוללת מידע ייחודי שאת חלקו ניתן לקבל באמצעות פניה לרשות בלבד. תרומתן הייחודית של הכתבות המודיעיניות הינה בהנגשת המידע לצרכן ובהנחת תשתית מודיעינית איתנה בנוגע לפעילות פיננסית חשודה, המאפשרת אכיפה כלכלית נגד התשתית הארגונית והמבצעית של מחוללי פשיעה ופעילות מימון הטרור.

כאמור, הפצת המידע יכולה להיעשות במענה לבקשת מידע מצרכני המידע או ביוזמת הרשות, כולם לאחר אישור ראש הרשות ובחתימתה.

המידע אשר יוצא מהרשות מתחלק לשני סוגים: "מענה לבקשת מידע" אשר יוצא במסגרת בקשה רשמית המוגשת לרשות או במסגרת "מידע יזום" שמעבירה הרשות לצרכני המידע באופן יזום, לפי שיקול דעתה של הרשות, על בסיס אינדיקציה שהיא מאתרת לפעילות הלבנת הון או מימון טרור.

פרשיה

סחר בבני אדם

פרשיה שעניינה הלבנת הון, גרימה לעזיבת המדינה לשם זנות, קשירת קשר לביצוע פשע, השמטת הכנסה במזיד וסרסרות. בתחילת שנת 2020 התקבלה ברשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור בקשה לקבלת מידע עקב חשד להפעלת דירות לצורכי מתן שירותי מין על ידי תירות ממדינות חבר העמים. בקשת המידע הציגה חשד אודות גורמים אשר היו מעורבים בפעילות זו וכן חשד לקיומם של נכסים נוספים בחו"ל על שם החשודים. מהמידע שאותר ברשות התגלו העברות כספים למדינה במזרח אירופה באמצעות נותן שירותים פיננסיים (נש"פ), פעילות חריגה במזומן וכן פעולות ניכיון שיקים המצטברות לכדי סכומים של מאות אלפי שקלים. זאת, כאשר סך הפעילות העבריינית של החשודים הסתכמה בסכום של כ-12 מיליון ₪.

כמו כן, אותר מידע אשר הצביע על גורם שלישי שבמשך שנים הפעיל עסק שברשותו בתור פלטפורמה להעברת כספים לחו"ל בהיקף של עשרות עד מאות אלפי שקלים עבור אזרחים זרים, בכלל זאת נשים ממדינות חבר העמים.

באמצעות שיתוף פעולה עם משטרת ישראל ורשות למודיעין פיננסי באחת ממדינות אירופה, אותר בחו"ל חשבון הבנק של החשודה בפרשה והכספים שהיו בו הוקפאו לבקשת הרשות.

בגין פרשיה זו הוגש כתב אישום בגין עבירות של קשירת קשר לביצוע פשע, סרסרות, הבאת אדם לעיסוק בזנות, החזקת מקום לשם זנות, פרסום שירותי זנות של בגיר והצעה לעיסוק בזנות, עבירות מס והלבנת הון. הדיווחים שאותרו ברשות סייעו לגבש את התשתית הראייתית הנדרשת לצורך הגשת כתב האישום.

העברת מידע במענה לבקשה

הכתבות המודיעיניות במענה לבקשות מידע מצרכני המידע נחלקות לסוגים שונים, כתלות בצרכי היחידה החוקרת לעניין היקף המידע הנדרש ורמת ניתוח המידע, ובהתאם לרמת דחיפות הדרישה למידע כפי שהוגדר על ידי היחידה החוקרת. פראפרזה מודיעינית יכולה לכלול מענה לשאלות נקודתיות, עובר לפראפרזה הכוללת מלוא המידע הרלוונטי הקיים במאגר המידע והמודיעין הפיננסי של הרשות לגבי המעורבים בחקירה, וכלה בפראפרזה פיננסית הכוללת עיבוד וניתוח מלא של המידע, תוך הצלבתו עם כלל מקורות המידע הנגישים לרשות, פרטי חשבונות, פרטים של גורמים קשורים, מפה ויזואלית של קשרים פיננסיים ואחרים של כלל הגורמים המעורבים, פירוט דפוסי הלבנת הון ומימון טרור שזוהו, ופרטי נכסים לתפיסה וחילוט. בקשת המידע מנותבת לטיפול צוות ייעודי ברשות (כגון: מסים, טרור, יחידות משטרתיות) שהינו בעל מומחיות ספציפית לסיוע בחקירות בהתאם לאופי העבירה והיחידה החוקרת, זאת מתוך הכרה בשונות של צרכני המידע והתאמת המענה לצרכים הספציפיים והייחודיים של היחידה החוקרת.

העברת מידע יזומה

העברת מידע יזומה בדבר חשדות לביצוע עבירות הלבנת הון ומימון טרור הינה נדבך מרכזי במימוש ייעודה של הרשות. העברה יזומה של מידע מבוצעת לאחר תהליך ניתוח המידע הקיים במאגר המידע הייחודי הרשות, ובמקרים בהם זוהתה פעילות חשודה של גורמים בהלבנת הון, מימון טרור ועבירות מקור. המידע היזום מועבר לגופי האכיפה והביטחון בארץ לשם פתיחה בחקירה וכן לרשויות מקבילות בחו"ל. חשיבות הפעילות היזומה מקבלת משנה תוקף בהמלצות ארגון ה-FATF אשר קבע כי חלק מתפקידם של גופי ה-FIU הינו הפצה יזומה של מידע, וזאת כחלק ממימוש תכלית משטר איסור הלבנת הון ומימון טרור.

הפעילות היזומה של הרשות מכוונת על פי נושאי התעניינות הנקבעים בצוות העל, כמו גם נושאי עניין נוספים הנקבעים על ידי הרשות, בהתאם להערכת הסיכונים הלאומית, ובתאום עם גופי האכיפה והביטחון בישראל. במסגרת הגישה הפרואקטיבית שנוקטת הרשות היא מפנה משאבים משמעותיים למימוש הייעוד כאמור. במהלך 2019 עיגנה הרשות את מתודולוגיית העבודה עבור פעילות תחקור יזום של מאגרי המידע על מנת למקד ולייעל את תהליכי העבודה.

לאור ההקפדה על היבטי אבטחת המידע ושמירת הפרטיות של הישויות המדווחות למאגר הרשות, כמו גם הדרישה לטיפול חקירתי בגורמים רק לאחר ביסוס עילת החשדה ראשונית, כוללות ההנחיות מגבלות ברורות על תהליך העבודה ובחירת היעדים לטיפול, וכן תהליכי בקרה הדוקים בכל שלבי העבודה.

מרכז התרעות

המידע הקיים במאגר המידע והמודיעין הפיננסי נסרק מדי יום על פי קריטריונים מוגדרים מראש, במרכז ההתרעות של הרשות, לצורך איתור אינדיקציות לפעילות פיננסית חשודה של הלבנת הון ומימון טרור וכן לאתר מידע חדש במאגר הרשות הרלבנטי לחקירות פעילות.

תפקידיו של מרכז ההתרעות הם לנטר ולהעריך את כלל המידע המתקבל ברשות מגורמים מדווחים בישראל, רשויות מודיעין פיננסי מקבילות בעולם ופניות המתקבלות מהציבור, להמליץ לחוקרים על המשך הטיפול בו וכן לאתר דפוסים ומגמות הלבנת הון ומימון טרור. לפיכך, המרכז מהווה נדבך מרכזי בהליכי ניתוח והערכת המידע הן לגבי יעדים מוכרים והן כחלק מתהליך הצפת יעדים חדשים בפני רשויות האכיפה והביטחון.

מרכז ההתרעות מהווה צומת מרכזי של הרשות ועל כן בעל ראייה רחבה על המתרחש בכל רגע נתון, כמו גם מקור

מידע משמעותי לזיהוי מגמות הלבנת הון ומימון טרור באופן שוטף.

משנת 2019 הרשות עובדת עם מערכת מרכז התרעות חדישה ומשודרגת אשר מציבה את המרכז בחזית המאבק בהלבנת הון ומימון טרור. חלק נכבד מההתקדמות הטכנולוגית במרכז התרעות הינו לאור הצורך בניטור מספר הולך וגדל של דיווחים, אשר יכול להיעשות בצורה יעילה ואפקטיבית רק באמצעים טכנולוגיים.

חילופי מידע בזירה הבין-לאומית

הרשות מחליפה מידע עם יחידות מודיעין פיננסי מקבילות בעולם (FIU) לצורך מניעה וחקירה של עבירות לפי חוק איסור הלבנת הון, חוק המאבק בטרור, פקודת המסחר עם האויב וחוק המאבק בתכנית הגרעין של איראן. החלפת מידע ברמה הבין-לאומית נעשית על פי בקשה המוגשת לרשות או במסגרת העברת מידע יזום. הבקשה נבדקת הן ברמה המודיעינית והן ברמה המשפטית כחלק מהקפדה יתרה על אבטחת המידע ועל רגישות המידע שנמצא שמאגרי הרשות. בהתאם לסטנדרטים של ארגון ה-EGMONT המחייבים את כלל חברי הארגון, יחידת מודיעין פיננסי זרה רשאית להעביר המידע שהתקבל מהרשות לרשויות אכיפה אחרות, רק לאחר קבלת אישור בכתב מהרשות. בדומה, מעבירה הרשות בקשות מידע ליחידות מודיעין פיננסי מקבילות בעולם, על מנת לקבל מודיעין פיננסי חיוני לחקירות המתנהלות בישראל.

העמקת שיתוף הפעולה עם גופי האכיפה והביטחון

משטרת ישראל

הרשות ממשיכה לפעול כדי לחזק ולשמר את שיתופי הפעולה המקצועיים עם משטרת ישראל. בשנת 2020 השת"פ הפורה המשיך והוביל לקיום חקירות פיננסיות משותפות.

השקעת המשאבים התמקדה בשלושה תהליכים מרכזיים:

- המשך העמקה בהיכרות ההדדית של היכולות ושיטות העבודה לצורך חיזוק המענה המודיעיני לצרכי היחידה החוקרת;
- קיום הדרכות ייעודיות מוכוונות יחידה;
- שיפור הפעילות המשותפת בתיקי חקירה.

העמקת שיתוף הפעולה בין הרשות למשטרת ישראל נעשתה במשולב עם שינויים והתאמות פנים ארגוניות שכללו הקמת מחלקות ייעודיות-מקצועיות וצוותי עבודה מומחים, חלוקה יעילה של התשומות והמשאבים על בסיס הערכת אפקטיביות בהתאם לדרישות המשטרה, קליטת צוות משטרה אשר יושב ברשות ומסייע באופן מיידי בעת פעילות חקירה על תיקים משותפים והתאמת התוצר לצרכי המשטרה (פראפרזה מודיעינית), זאת במטרה לייצר שיתוף פעולה אפקטיבי ויעיל שיהווה מכפיל כוח רב עוצמה בלוחמה בפשיעה.

מתן מענה לצרכי חקירות כלכליות

כבכל שנה, גם בשנה החולפת תמכה הרשות **במאות חקירות** המנוהלות על ידי משטרת ישראל בחשדות לביצוע עבירות הלבנת הון ועבירות מקור. הרשות מסייעת לקידום חקירות המנוהלות על ידי יחידות החקירה הארציות בלהב 433, היחידות המרכזיות במחוזות השונים של המשטרה, יחידות ההונאה וחקירות כלכליות המנוהלות בתחנות המשטרה בערים השונות. במסגרת זו פועלת הרשות לתת מענה איכותי ביותר, תוך התאמה מיטבית לצרכי החקירה בהיבטי המידע הפיננסי הייחודי הקיים ברשות, דפוסי הלבנת ההון ומימון הטרור הנחקרים ואיתור נכסים לחילוט.

העמקת שיתוף פעולה והיכרות הדדית

גם השנה המשיכה הרשות לקיים **פגישות** עם בכירים במשטרת ישראל, שמטרתן עדכונים שוטפים, קביעת יעדים, הפקת לקחים ותיאום פעילות משותפת. פגישות אלה מבוצעות בד בבד עם פגישות עיתיות של צוותי העבודה ברשות עם יחידות החקירה בתחום אחריותם וגורמים מרכזיים בשרשרת הפיקוד של אותן היחידות. בנוסף, פועלת הרשות להעמיק את תהליכי המשוב מול המשטרה, ומנתחת את המשובים המתקבלים מיחידות החקירה, במטרה לייעל ולהתאים את תהליכי העבודה מול היחידות השונות ולגבש תובנות בנוגע לשביעות הרצון מתוצרי הרשות. במסגרת זו, פועלת הרשות על מנת לקבל **משוב אפקטיבי** על פרשיות נבחרות, להפיק תובנות עומק משיתוף הפעולה, לשפר את תהליך העבודה ואיכות התוצרים המודיעיניים ולתמוך במתן משוב לגורמים המדווחים.

מערך הדרכות

במהלך השנה הרשות העבירה **הדרכות פרטניות** למגוון יחידות חקירה העוסקות בתחום הפשיעה הכלכלית. כל הדרכה מותאמת לנושאי ההתעניינות, תחומי הטיפול וצרכי הגוף המודרך. הדרכות אלו כללו, בין השאר, היכרות עם הרשות ויכולות חדשות שפותחו, כלים טכנולוגיים ייחודיים בהם נעשה שימוש והערך המוסף שתוצרי הרשות מביאים לאכיפה הכלכלית המשולבת. בנוסף, הרשות משולבת **במערכי ההדרכות ובקורסים** של המשטרה ושל הועדה המתמדת, ולוקחת חלק פעיל בהעברת תרגילים מעשיים בקורסים - צעד שהוביל להכרות נרחבת עם יכולות הרשות.

הצפת יעדים יזומים

שיתוף הפעולה ההדוק עם המשטרה בא לידי ביטוי גם בתהליך בחירת היעדים לטיפול של כוחות המשימה ושל המוקד המודיעיני המשולב, שנעשה בשילוב עם נציגי המשטרה והפרקליטות. הרשות פועלת לאיתור גורמים אשר המידע ברשות מעלה כי הם מעורבים בביצוע פעילות החשודה כפעילות עבריינית או פעילות הלבנת הון, ולהציפם באופן יזום במטרה להביא לפתיחת חקירה. פעילות זו מבוצעת בעיקר בתחומי הסיכון, כפי שמופו בהערכת הסיכונים הלאומית ובפורומים הרלוונטיים של כלל גופי האכיפה, ובנוסף מסייעת באיתור טיפולוגיות ותחומי סיכון חדשים להלבנת הון.

גופי הביטחון

בשנים האחרונות אנו עדים לשימוש שמבצעים ארגוני הטרור באמצעי תשלום מתקדמים (כגון מטבעות קריפטוגרפים ונותני שירותים בנכסים וירטואליים), כמו גם ניצול דרכי מימון קלאסיות (נותני שירותים פיננסיים, בלדרים, ארגונים ללא כוונת רווח ועוד) להשגת מימון לפעילותם. בהמשך לפרסומים בעיתונות ולמחקרים של גופי מחקר בנושא מימון הטרור, אנו עדים להתעצמות טכנולוגית של ארגוני הטרור ושל גורמים המסייעים להם שמתבטאת, בין היתר, בעלייה ברמת התחכום, ההבנה והשימוש בטכנולוגיה מתקדמת לצרכי מימון.

הרשות מקדישה משאבים להעמקת הפעילות ושיתוף הפעולה עם גופי הביטחון, בין היתר באמצעות פרויקטים משותפים למיצוי מאגר המידע של הרשות בהיבטים המעניינים גופים אלו, העברת הדרכות ליחידות שונות על פי נושאי העניין וקיום מפגשים עם גורמים שונים להעמקת הידע ושיתוף יכולות. השנה התמקדה הרשות בביצוע מחקר אופרטיבי לגבי מספר מגמות מרכזיות למימון טרור, לרבות:

- העברות כספים ממדינות תומכות טרור, באמצעות יחידים השולחים כספים דרך מדינות שבסיכון;
- גיוס תרומות מעמותות תומכות טרור;
- פעילות עבריינית, בדומה לפעילות של ארגוני פשיעה;

- ניטור ישויות חשודות בהקשר של מימון טרור;
- בחינת פעילות בהקשר סיכונים גיאוגרפיים;
- פעילות של ארגוני טרור המשתמשים בטכנולוגיית ה-Blockchain.

בנוסף, הרשות, בשיתוף רשויות נוספות, תרמה לפרויקט בנושא זיהוי סיכוני הלבנת הון ומימון טרור בפעילות סחר בין-לאומי (פרויקט משותף של ה-FATF וה-EGMONT). תרומת ישראל לפרויקט היתה, בין השאר, העלאת מודעות לסיכוני מימון הטרור בפעילות הסחר הבין-לאומי ברמה המקומית וברמה העולמית.

כחלק ממימוש יעודה, ממשיכה הרשות לסייע למדינת ישראל ולמדינות אחרות המתמודדות עם איומי הטרור, ולפעול לשיתוף פעולה גלובלי בתחום.

פרשיה

הלבנת הון בשיטת "חזאלה"

מדובר בפרשיה מורכבת של הלבנת כספים אשר מקורם בעבירות מרמה ועוקץ. הכספים שהופקו מעבירות אלה הולבנו ונויידו באמצעות רשת העברות כספים בין-לאומית מתוחכמת בשיטת "חזאלה" שנוהלה על ידי מלבין הון מקצועי. מהחקירה עלה כי מלבין ההון נתן שירותי הלבנת כספים לעבריינים, תוך שימוש בשירותיו של נותן שירותים פיננסיים שביצע העברות כספים בין-לאומיות לטובת חשבונותיו הבין-לאומיים של מלבין ההון. בשיטת הפעולה של החלפן, נעשה שימוש בכספים שהתקבלו מעובדים זרים שביקשו להעביר כספי משכורת לבני משפחתם בארץ מוצאם כדי להלבין את כספי עבירות הנוכלות של העבריינים. המנגנון פעל בהצלחה בזכות הביקוש והתדירות הגבוהים לשירותי העברות כספים בין-לאומיות מצד העובדים הזרים והאמון שנתנו בחלפן לאור העובדה שהכספים אכן הועברו למשפחותיהם.

המודיעין הפיננסי שהעבירה הרשות שיקף את תמונת הפעילות של החלפן וכן שפך אור על פעילות החשבונות הבין-לאומיים של מלבין ההון המקצועי שניהל והפעיל את רשת ההלבנה. לצד זאת, הרשות ביצעה פניות לגופים מקבילים בחו"ל לשם העשרת המידע המודיעיני לגבי המעורבים והחברות הקשורות אליהם. המידע שהתקבל כלל מידע פיננסי רב שלא היה ידוע למשטרה על הגורמים המעורבים וחשבונותיהם, הצביע על דפוסי פעילות חריגים וכן על גורמים חדשים שקשורים לחברות שבבעלותם. המידע הייחודי סייע למשטרה בכיווני חקירה חדשים ואישש את החשדות לביצוע העבירות המיוחסות להם ולשיטות בהן פעלו החשודים.

רשות המסים

החלפת מידע ישירה עם רשות המסים החלה בשנת 2017, זאת לאחר שבחודש אוקטובר 2016 נכנס לתוקף תיקון 14 לחוק איסור הלבנת הון, אשר הוסיף את עבירות המס החמורות לעבירות המקור, והוסיף את רשות המסים כצרכן מידע של הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור. במקביל הוקם ברשות צוות ייעודי לטיפול בחקירות בהן היבטי עבירות המס הינן הנדבך המרכזי. החלפת המידע בין הרשויות מבוצעת הן על בסיס בקשת מידע של רשות המסים והן באופן יזום על ידי הרשות במקרים בהם אותר חשד לביצוע עבירות מס, שהינן עבירות מקור.

בשנת 2020 המשיכה הרשות בפעילויות להעמקת שיתוף הפעולה עם רשות המיסים, לרבות:

- המשך פיתוח יכולות ומומחיות בהיבטי הלבנת הון האופייניים לפעילות הנגזרת מעבירות מס;
- העברת מידע מודיעיני פיננסי לתמיכה וסיוע בחקירות שנוהלו על ידי רשות המיסים בחשדות לביצוע עבירות מס שהינן עבירות מקור על פי חוק איסור הלבנת הון;
- פעילות יזומה לאיתור גורמים החשודים בביצוע עבירות מס, והעברת מידע בגיןן לרשות המיסים לבחינת פתיחה בחקירה;
- הרשות פנתה לרשות המיסים בבקשות למידע לצורך גיבוש החלטות לגבי המשך פעילות חקירה;
- איתור נושאי התעניינות משותפים לביצוע פרויקטים ממוקדים לעבודה משותפת;
- עבודה משותפת של צוות מס ברשות עם מטה איסור הלבנת הון ברשות המיסים להעמקת ההיכרות עם סיכון הלבנת הון בפעילות סחר בין-לאומי (TBML), כחלק מהשתתפות ישראל בפרויקט של ארגון ה-FATF בנושא זה;
- קיום מפגשים תקופתיים עם הנהלת רשות המיסים וגורמים מקצועיים ברשות המיסים על מנת לייעל ולמקד את תהליכי העבודה.

אכיפה כלכלית משולבת

בהחלטת ממשלה מספר 4618 מיום 1.1.2006 נקבע המאבק בפשיעה החמורה, בפשיעה המאורגנת ובתוצריה, כי עד ארוך טווח. ההחלטה העצימה את המאבק בפשיעה החמורה והמאורגנת על ידי אימוץ מדיניות שבה ישולבו היכולות של כלל הגורמים המקצועיים הנוגעים בדבר, באמצעות הקמת פורומים משותפים שיובילו את יעדי התכנית וחזוק שיתוף הפעולה בין רשויות האכיפה. הדגש הניתן בהחלטת הממשלה לתוצרי הפשיעה הביא לידי ביטוי את החשיבות הניתנת לאכיפה הכלכלית כחלק מהמאבק, תוך הבנה כי מטרות הפשיעה הן כלכליות ביסודן.

צוות העל והועדה המתמדת

במסגרת ההחלטה הוקם צוות על בראשות היועץ המשפטי לממשלה וחברים בה ראשי גופי האכיפה. תפקיד צוות העל להתוות מדיניות האכיפה המשולבת, תוך הכוונה ושילוב כלל גורמי האכיפה, החקיקה, הרגולציה והמודיעין, ולפקח על יישום המדיניות שנקבעה.

בנוסף, הוקמה ועדה מתמדת להכוונה ולתיאום הפעילות במאבק בפשיעה החמורה, בפשיעה המאורגנת ובתוצריה. בראש הוועדה עומד ראש אגף חקירות ומודיעין במשטרת ישראל, וחברים בה נציגים בכירים קבועים של משטרת ישראל, פרקליטות המדינה, משרד המשפטים, רשות המיסים, הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור, רשות ניירות ערך, ושירות בתי הסוהר. הוועדה המתמדת מגבשת תכניות רב-שנתיות ותכניות שנתיות למימוש המדיניות הנקבעת על בסיס החלטות צוות העל. כמו כן, קובעת את סדרי העדיפות האופרטיביים לפעילותה, לרבות קביעת יעדים ובקרה על יישומם, ומתאמת בין גורמי החקירה והאכיפה, המודיעין והרגולציה. במסגרת דיוניה, מוחלפים מידע ונתוני מודיעין הדרושים לוועדה לצורך מילוי תפקידה.

לרשות תרומה משמעותית הן בגיבוש המדיניות ותכניות הפעולה למימושה, הן בקביעת סדרי העדיפות האופרטיביים לפעילות הוועדה המתמדת, לרבות קביעת יעדים ובקרה על יישומם, והן בתיאום בין גורמי החקירה והאכיפה, המודיעין והרגולציה.

הרשות לוקחת חלק בכל שלבי בחינת היעדים וקבלת ההחלטות. בשנת 2020 הרשות המשיכה לקיים שיתופי פעולה הדוקים בין כלל הגופים החברים בוועדה המתמדת. דפוסי העבריינות אשר נוצרו בחסות נגיף הקורונה, רק חיזקו את הצורך בשילוב מקצועי בין הרשות לבין הגורמים החברים בוועדה ואת המומחיות של הרשות בדפוסי הפעולה החדשים שנוצרו כגון פעילות הלבנת הון מבוססת סחר.

המוקד המודיעיני המשולב

המוקד המודיעיני המשולב באגף חקירות ומודיעין של משטרת ישראל הוקם מתוקף החלטת ממשלה 4618. המוקד מהווה צוות מודיעין משולב למאבק בעבירות כלכליות הקשורות בפשיעה החמורה ובפשיעה המאורגנת ובתוצריהן וכולל נציגים מקצועיים של משטרת ישראל, רשות המסים והרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור, וכן נציגים לא קבועים של הוועדה המתמדת בהתאם להחלטת הוועדה.

המוקד המודיעין המשולב פועל בשיתוף פעולה מלא ויומיומי ומבוצעת בו החלפת מידע מודיעיני בין הגופים למתן סיוע לחקירות הלבנת הון ומימון טרור קיימות וכן על מנת ליזום חקירות בתחומי הפשיעה הכלכלית, באישור הוועדה המתמדת. לאחר אישור הוועדה המתמדת, פועל מוקד המודיעין המשולב לביצוע ניתוח והערכה מעמיקים של היעד, תוך הצלבה וניתוח המידע שאותר ונאסף על ידי נציגי המוקד במשותף, וגיבוש המידע לכדי "כתבת מוקד", הכוללת הצבעה על פערי מידע והמלצות לפעולה. בנוסף, נקבעו נהלים המבטיחים הפרדה בין המידע שמקורו במאגר המידע והמודיעין הפיננסי של הרשות ליתר המידע במוקד, ומניעת העברתו של המידע שמקורו במאגר הרשות למי שלא הוסמך לקבלו כדין.

כוחות משימה

כוחות המשימה הוקמו במטרה לפעול נגד יעדים ותופעות פשיעה והלבנת הון משמעותיות והם אחד הכלים המשמעותיים ביותר באכיפה הכלכלית המשולבת. את כוחות המשימה מנהלת משטרת ישראל, ובכל כוח שותפים נציגים מרשות המסים, הפרקליטות והרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור, אשר פועלים יחדיו על בסיס יומיומי. הרשות תורמת לאיתור ולמיפוי פעילותם הפיננסית של גורמים מרכזיים המעורבים בהלבנת כספים, ולאיתור ומיפוי חשבונות הבנק שלהם בישראל ובחו"ל, וכן מסייעת לאיתור נכסים לתפיסה וחילוט. בנוסף, שותפה הרשות באיתור נתיבי הלבנת ההון בהם עושים שימוש הגורמים הנחקרים על ידי כוחות המשימה. במסגרת הפעילות אותרו לא פעם פרצות במערכת הפיננסית, שהביאו להסדרת תחומי פעילות אלו.

הרשות תורמת לפעילות כוחות המשימה במגוון רחב של תחומים, לרבות מאבק בארגוני פשיעה, מימון טרור, מלביני הון מקצועיים, שחיתות שלטונית, הימורים, הברחות, ופעילות פלילית בחברות ממשלתיות. עובדי אגף מחקר והערכה ברשות משמשים כנציגים בכל אחד מכוחות המשימה, במטרה לייעל ולהעמיק את שיתוף הפעולה ולסייע במאמץ המשותף של רשויות האכיפה בישראל במאבק בהלבנת הון ומימון טרור. שיתוף הפעולה מתבטא, בין היתר, בהשתתפות קבועה של נציגי הרשות בכוח המשימה בישיבות העבודה, כולל ביצוע הדרכות להכרת הרשות ויכולותיה.

בשנת 2000 נחקק החוק לאיסור הלבנת הון, התש"ס-2000, לאחר שישראל נכללה ב"רשימה השחורה", רשימת מדינות שאינן מאמצות את הסטנדרטים הלאומיים שקבע ארגון ה-FATF. היעדר האסדרה בתחום הוביל לפגיעה משמעותית במוניטין של המערכת הכלכלית והבנקאית הישראלית בעולם.

לאחר שנחקק החוק, הצטרפה מדינת ישראל למדינות השותפות למאבק הבין-לאומי בתופעה, ובשנת 2002 הוקמה הרשות לאיסור הלבנת הון מימון טרור. בכך, יצאה ישראל מאותה "רשימה שחורה" של ארגון ה-FATF. הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור הוסמכה מכוח החוק לנהל מאגר מידע של דיווחים פיננסיים, לנתח את המידע ולהעבירו לרשויות המנויות בחוק (רשויות אכיפת החוק, רשויות הביטחון ורשויות מקבילות לה בחו"ל). מאז חקיקת החוק, מדינת ישראל עברה כברת דרך במאבק שהיא מנהלת לצורך מניעת הלבנת הון ומימון טרור, וכיום, מאז דצמבר 2018 ישראל הצטרפה כחברה מלאה בארגון ה-FATF והיא אחת מהמדינות המובילות בעולם בתחום זה, לרבות עמידה בראש קבוצת עבודה בארגון וחברות בקבוצת היעוץ המצומצמת לנשיא הארגון.

תכלית החוק הייתה להסדיר את מדיניות המאבק בהלבנת הון ההולמת את המציאות הקיימת בישראל, תוך העמדת כלים אופרטיביים וגיוס המוסדות הפיננסיים והעסקיים לשיתוף פעולה עם רשויות אכיפת החוק במאבק זה. כל זאת תוך עמידה בסטנדרטים בין-לאומיים כפי שנקבעו על ידי ארגון ה-FATF. החוק מתמקד בארבעה מישורים עיקריים: מניעת הלבנת הון באמצעות הטלת חובות על הסקטור הפרטי, לרבות חובות דיווח לרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור; ענישה פלילית בגין ביצוע עבירות הלבנת הון; הקמת מאגר מידע מודיעיני פיננסי, ניתוחו והעברת המידע מהרשות לאיסור הלבנת הון לגופי אכיפת החוק והביטחון במדינה ושיתוף פעולה בין-לאומי; וחילוט נכסים וכספים.

בעשור הראשון מאז חקיקת החוק, משטר איסור הלבנת הון הוחל על הסקטורים הפיננסיים המרכזיים, לרבות בנקים, ביטוח, ניירות ערך, נותני שירותי מטבע ועוד. בין חובות איסור הלבנת הון שהוטלו על הסקטור הפרטי אפשר לציין את חובת זיהוי והכרת הלקוח טרם מתן השירות, דיווח לרשות לאיסור הלבנת הון במקרים מוגדרים, שמירת מסמכים ובקרה שוטפת, ומינוי גורם אחראי למילוי חובות התאגיד על פי המוגדר בחוק. בעשור השני מחקיקת החוק, הורחב משטר איסור הלבנת הון על סקטורים נוספים, כמו סוחרים באבנים יקרות, נותני שירות עסקי, זירות סוחר ועוד. במהלך השנים פועלת הרשות בשיתוף פעולה עם הרגולטורים הפיננסיים, ליישום מדיניות מבוססת סיכון בקרב המוסדות הפיננסיים, על מנת למנוע ניצול לרעה של המערכת הפיננסית, לצורכי הלבנת הון ומימון טרור. בתקופה הזו הושג שיפור משמעותי באיכות הדיווחים לרשות, אשר תורמים למיגור הלבנת כספי פשע ומימון טרור.

בתחום האכיפה הכלכלית, בעשור האחרון ניתן לראות קפיצת מדרגה בכל הנוגע למאבק בפשיעה הכלכלית. בתקופה זו הושם דגש על הפעילות האכיפה הכלכלית המשולבת של כלל גופי האכיפה. הדבר נעשה באמצעות פעילות כוחות המשימה המיוחדים, פיתוח פרקטיקת השימוש במודיעין הפיננסי של הרשות, שיפור הפעילות הלאומית המבוססת סיכון במסגרת סקר הסיכונים הלאומי שהובילה הרשות, וקיום שיתוף פעולה ברמה הבין-לאומית. פעולות אלה ואחרות הביאו לשיפור משמעותי באפקטיביות המשטר בישראל, בעיקר בכל הנוגע למאבק של רשויות האכיפה והביטחון בהלבנת הון ומימון טרור, אשר הביאו את ארגון ה-FATF לדרג את ישראל בשנת 2018 כאחת משלוש המדינות האפקטיביות בעולם בתחום. בין היתר בביקורת שקיים ארגון ה-FATF בישראל, קיבלה מדינת ישראל את הציון הגבוה ביותר (high) בקריטריונים הבודקים את אפקטיביות מערך החילוט ואת אפקטיביות השימוש במודיעין פיננסי ופעילות הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור.

בשנים הקרובות צפויות להימשך התפתחויות משמעותיות בתחום, במישור החקיקתי, בפעילות גופי האכיפה, ובמישור הבין-לאומי. במישור החקיקתי, הרשות מקדמת רפורמה אשר תכלול איחוד המשטר הרגולטורי תחת צו בעל מסגרת אחידה, כך שכל החובות המהותיות יחולו על כלל הסקטורים באופן זהה, יחד עם האפשרות שתינתן

לכל רגולטור פיננסי לקבוע אסדרה פרטנית בהתאם לסיכונים הרלוונטיים לכל סקטור. יש לציין כי במהלך עשרים השנים שבהם התפתח משטר איסור הלבנת הון בישראל, החובות הוסדרו לכל סקטור בצו נפרד, וכיום קיימים יותר מעשרה צווים בתחום. במסגרת הרפורמה יתבצעו גם תיקונים לליקויים שעלו בביקורת הבין-לאומית, תוך התאמת המשטר בישראל לסטנדרטים הבין-לאומיים העדכניים שקובע ארגון ה-FATF, ואשר מתעדכנים באופן תדיר לאור השינויים באפיקי ושיטות הפעילות של מלביני הון ופעילי טרור.

במישור פעילות גופי האכיפה, הרשות תמשיך לפתח את פעילות שילוב הידיים מבוססת הסיכון עם כלל גופי האכיפה והביטחון. במישור הבין-לאומי, מדינת ישראל תמשיך במאמציה להיות חברה משפיעה ומעורבת בפעילות ארגון ה-FATF ובעיצוב הסטנדרטים הבין-לאומיים.

פרשה

הלבנת הון מקצועית

המשטרה ביקשה את עזרתה של הרשות בחקירה כנגד חשודים במתן שירות בנכס פיננסי ללא רישיון עיסוק לבתי עסק וגורמים עבריינים שונים. החשודים הסתייעו בגורמים נוספים שביצעו פעולות פיננסיות שונות בעבורם בחשבונותיהם, בין היתר, באמצעות מוסדות ללא מטרות רווח שונים לניוד הכספים האסורים בעבור לקוחותיהם.

בחקירה פיננסית מעמיקה שביצעה הרשות, אותרו חשבונות הבנקים שבאמצעותם פעלו החשודים ונחשף כי ניהלו חשבונות רבים וכי פעלו גם דרך חשבונות של בני משפחתם. בחשבונות אותרה פעילות רבה בשיקים ומזומנים תוך התחמקות ממתן הסברים ואסמכתאות ושיטוי של הגופים הפיננסיים באמצעות מסמכים מזויפים. על פי החשד, הלבנת ההון בוצעה בין היתר באמצעות מוסדות ללא כוונת רווח שנראה כי חלקם היו פיקטיביים.

המידע שהעבירה הרשות למשטרה העשיר את המידע המודיעיני על פעילות החשודים לרבות החשבונות באמצעותם השתמשו לביצוע העבירות והעברת הכספים האסורים והיקפי הפעילות בחשבונות אלה. יתרה מזאת, המידע שכך אור על השיטות בהן השתמשו החשודים על מנת להעביר את הכספים האסורים וחשפו חלק מהמסמכים המזויפים ששימשו לביצוע העבירות.

פרשיה בין-לאומית

הלבנת כספי הונאה

ברשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור התקבלה בקשת מידע מיחידת מודיעין פיננסי של מדינה במזרח אירופה בעניין חקירה פיננסית של חשד להונאה והלבנת הון.

הגורמים הפיננסיים במדינה המזרח אירופאית הבחינו בדפוס בו כספים עוברים מישות ניטרלית לחשבונות דיגיטליים של חברה לשירותי המרת מטבעות קריפטוגרפיים, משם לחשבון של חברה בבעלות החשוד הישראלי, ומשם לחשבון בבנק ישראלי של חברה שלישית.

מחקר מודיעיני שביצעה הרשות העלה כי החשוד עורר בעבר חשד בקרב יחידות מודיעין פיננסי ברחבי העולם בגין קשריו לפרשות הונאה, וכי הוא מרבה לבצע העברות כספים בין-לאומיות, משתמש במזומנים, מבצע עסקאות אשראי רבות הקשורות להימורים, ועסק בהשקעה ומסחר באופציות בינאריות.

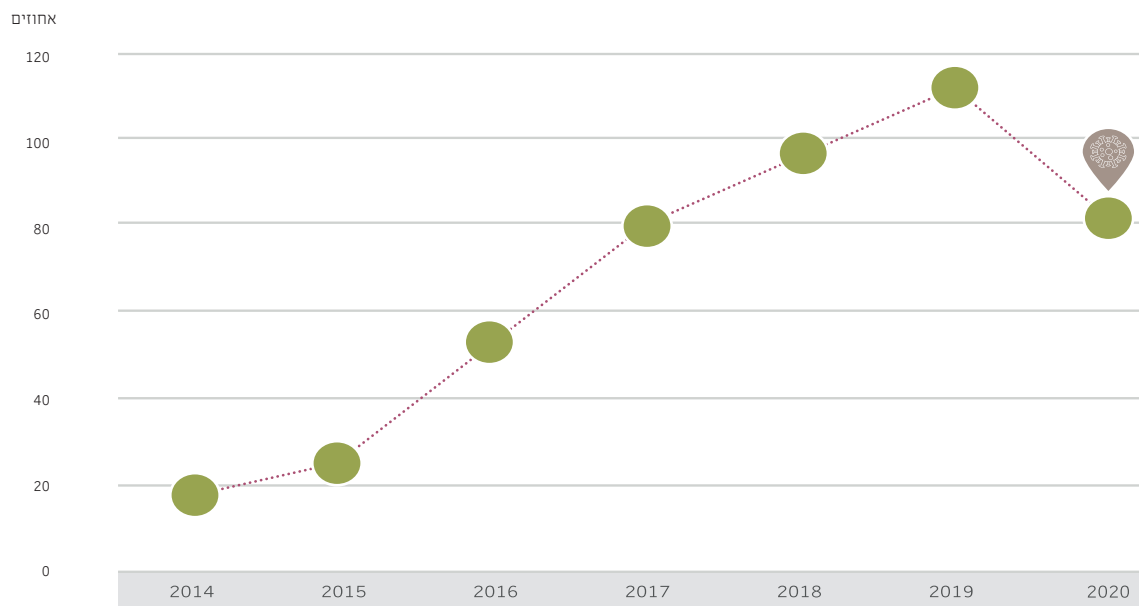
הרשות העבירה את המידע ליחידת המודיעין הפיננסי הזרה וסייעה לחקירה בעניין החשוד.

פעילות הרשות בשנת 2020

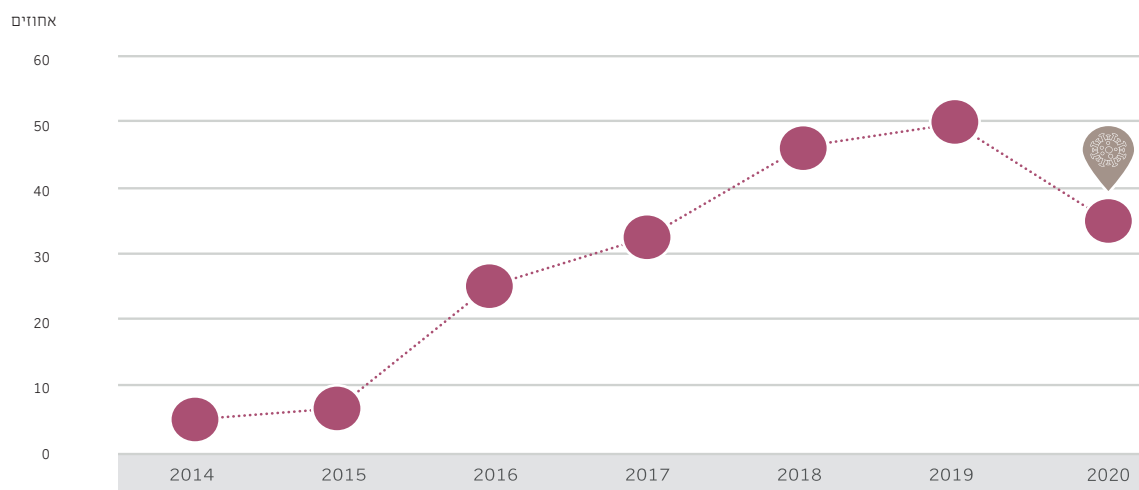
בקשות מידע

שיעור השינוי בסך כל בקשות המידע הנכנס מכלל צרכני המידע יחסית לשנת 2013

פראפרזות מודיעיניות ("כתבות")

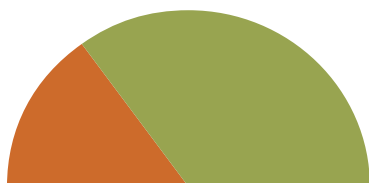
שיעור השינוי בסך כל הכתבות המודיעיניות שהופצו לכלל צרכני המידע יחסית לשנת 2013

* בשנת 2017 בוצע הליך טיוב ושיפור תהליכי העבודה, לרבות מעבר להפצת "כתבות מרוכזות" לעמדת המשטרה; לפיכך בפועל היה גידול בהפצת הכתבות.
הנתונים לשנת 2020 מושפעים ממשבר הקורונה.

התפלגות לפי סוגי כתבות מודיעיניות

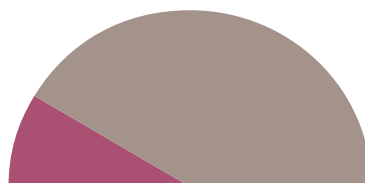

30%
כתבות
יזומות

70%
כתבות
מענה

פילוח כתבות מודיעיניות לפי צרכני מידע

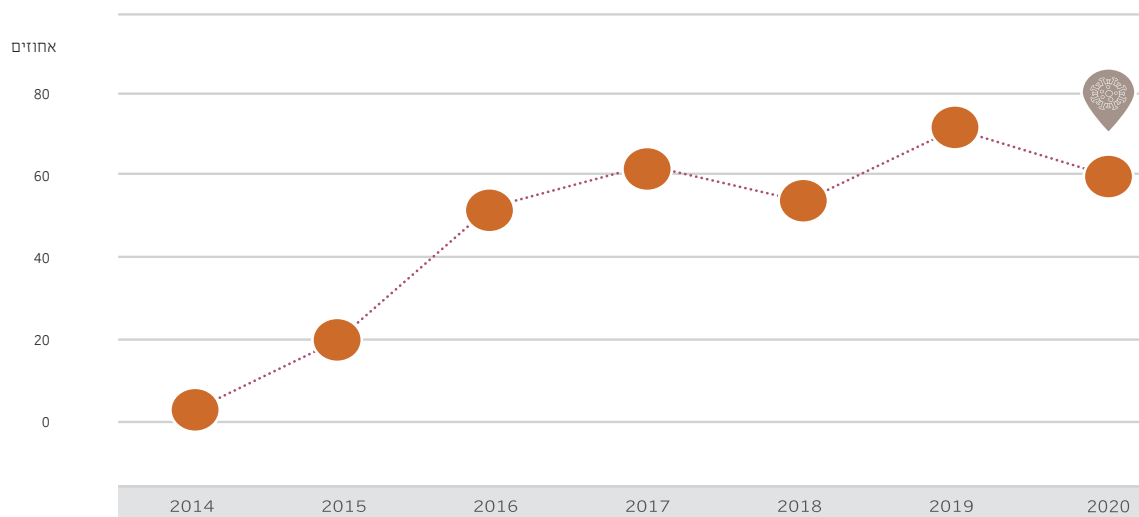
17%
צרכני
חוץ

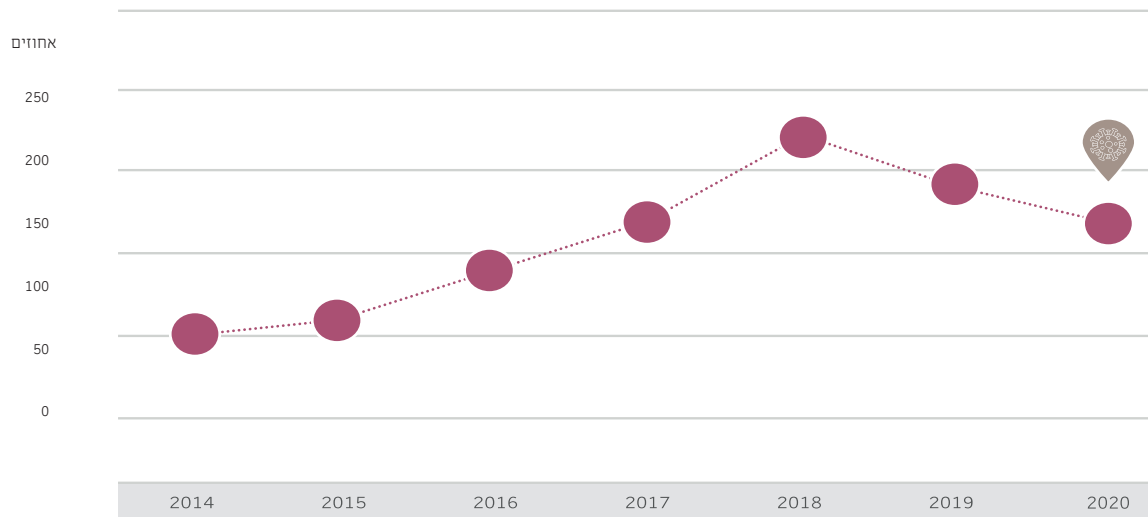
83%
צרכני
פנים

חילופי מידע בזירה הבין-לאומית

שיעור השינוי במספר בקשות המידע הנכנסות לרשות מיחידות FIU יחסית לשנת 2013

שיעור השינוי במספר בקשות המידע היוצאות מהרשות ליחידות FIU יחסית לשנת 2013

התפלגות בקשות מידע נכנסות

התפלגות בקשות מידע יוצאות

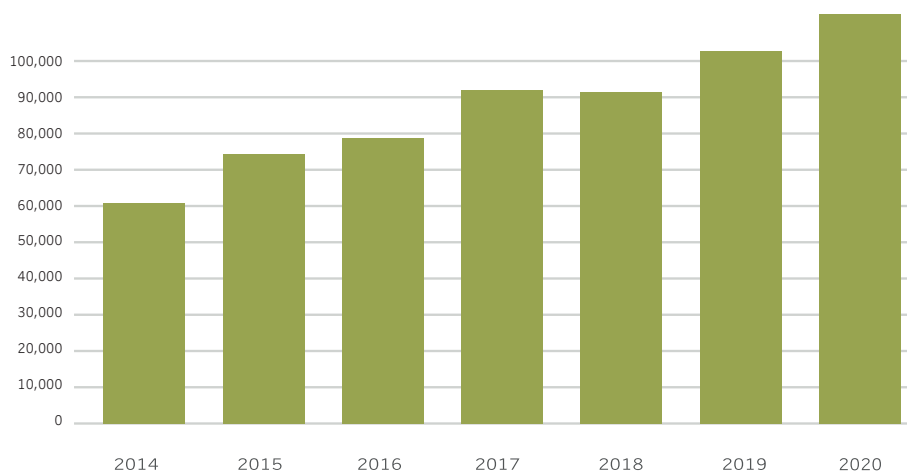

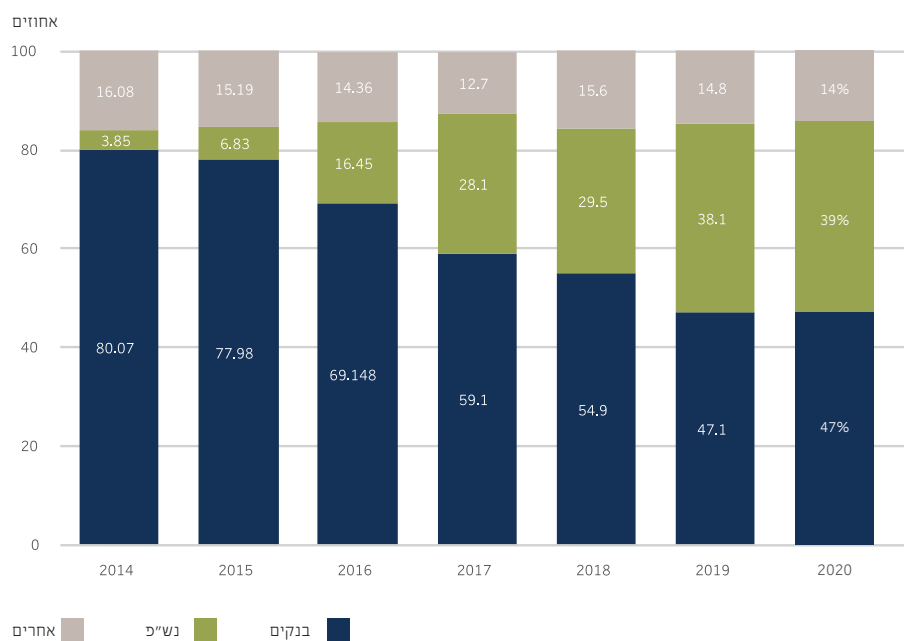
דיווחים

דיווחים על פעילות בלתי רגילה

מספר דיווחים על פעילות בלתי רגילה הכולל שהתקבלו ברשות לפי שנים

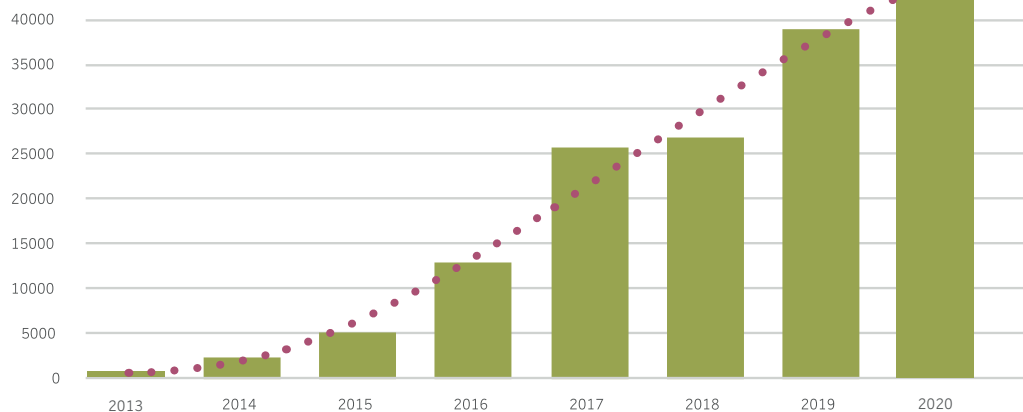

התפלגות מספר דיווחים על פעילות בלתי רגילה לפי גורמים מדווחים ראשיים ולפי שנים

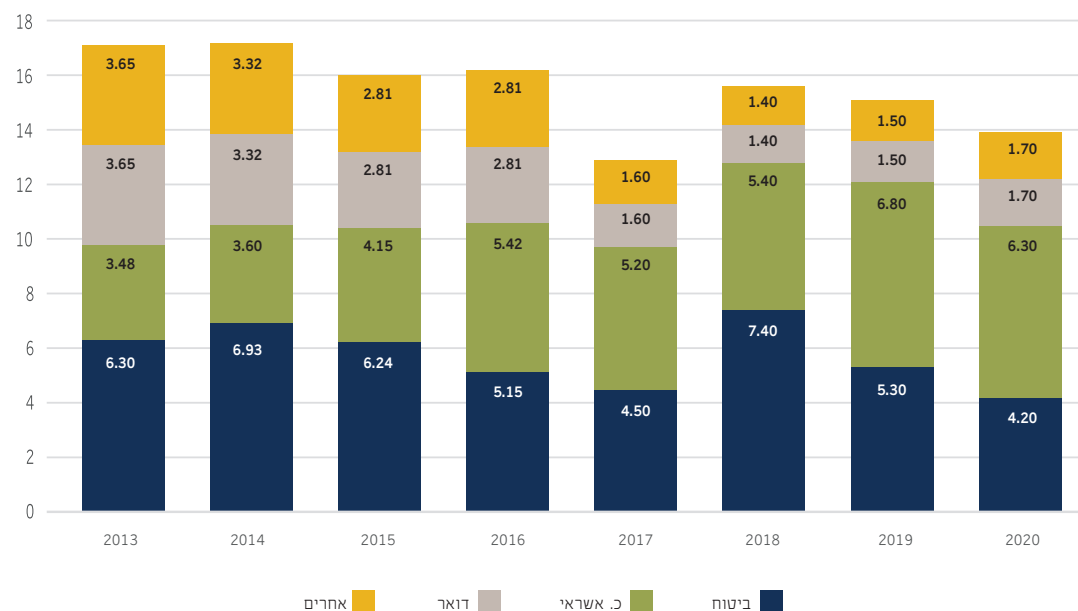
סך כל מספר הדיווחים על פעילות בלתי רגילה של נש"פים שהתקבלו ברשלא"ה לפי שנים

מספר דיווחים

התפלגות מספר דיווחים על פעילות בלתי רגילה לפי גורמים מדווחים אחרים ולפי שנים

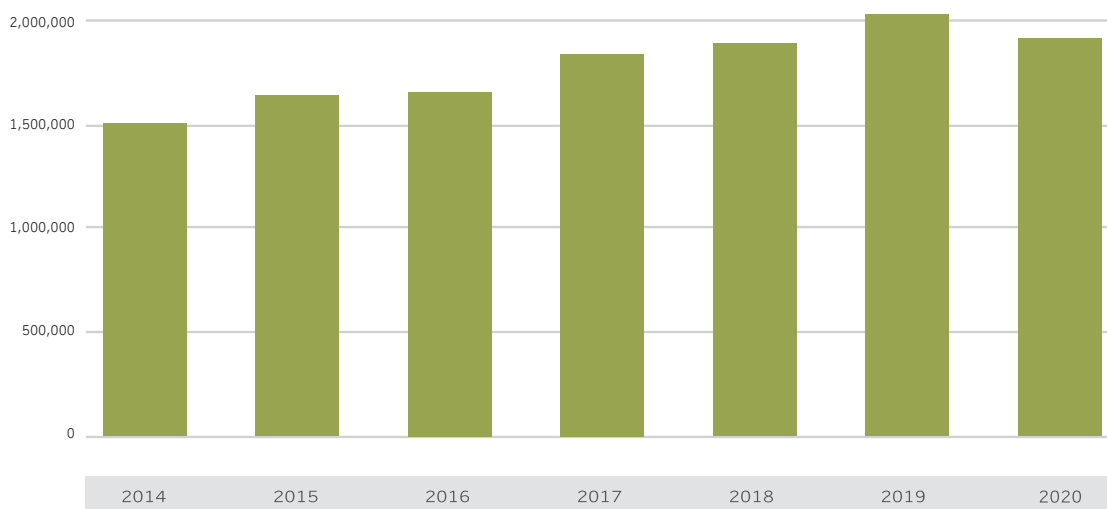
אחוזים

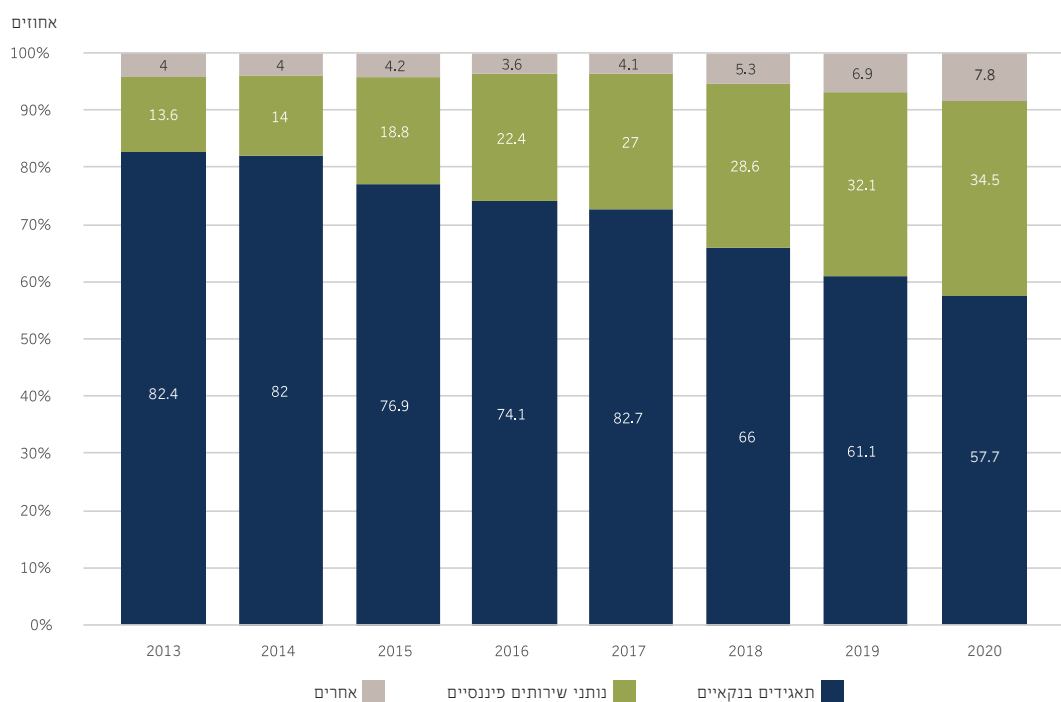

דיווחים על פעילות רגילה

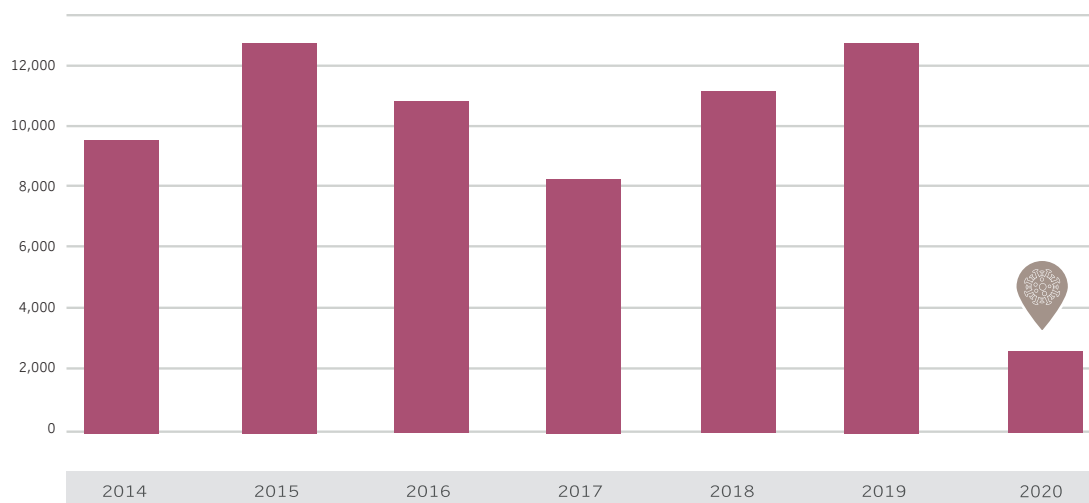
מספר כולל של פעולות בדיווחים על פעילות רגילה שהתקבלו ברשות לפי שנים

התפלגות מספר פעולות בדיווחים על פעילות רגילה לפי גורמים מדווחים ראשיים ולפי שנים

סך כל מספר דיווחי מכס
שהתקבלו ברשות לפי שנים

הנתונים לשנת 2020 מושפעים ממשבר הקורונה.

פשיעה פיננסית בצל ההתמודדות עם נגיף הקורונה

שנת 2020 הציבה בפני הרשות אתגרים חדשים, הן ברמת שיתופי הפעולה המקצועיים עם גופי האכיפה והביטחון והן ברמת ההתנהלות הפנים-רשותית. ברמה המקצועית, הרשות נדרשה למפות במהירות את הסיכונים והדפוסים העבריינים בתחומי הלבנת הון ומימון טרור והתרחבו עם פרוץ המגיפה כגון: עבירות במרחב המקוון, גידול משמעותי בפעילות עבריינית בנכסים וירטואליים, הונאות הנדסה חברתית, הונאות ציוד רפואי ושימוש באמצעי תשלום מתקדמים.

נגיף הקורונה גרם לשינויים רבים סביב העולם, בין היתר בתחום הפיננסי, בראשם האצת קצב המעבר לפעילות מרחוק ובתוך כך לסיכונים חדשים להלבנת הון ולפשיעה פיננסית. מתוך ההבנה שלצד שינויים בפעילות המשק, גם העבריינים "עברו לעבוד מהבית". מניסיון שנצבר מהמשבר הכלכלי בשנת 2008 ובהמשך לפעילות ניתוח שבוצעו בארגונים הבין-לאומיים, בהם היתה הרשות שותפה מרכזית, הרשות התריעה שניסיון העבר מלמד כי ארגוני טרור ועבריינים לא רק שלא מפחיתים פעילות בזמן המשברים אלא אף מנצלים אותם על מנת להגביר פעילותם, תוך ניצול הסתת תשומת לב של השחקנים השונים לנושאים אחרים והתערעורת הביטחון האישי של הציבור.

לפיכך, עם פרוץ המשבר, עם פרוץ המשבר, פרסמה הרשות קריאה לגופים מפקחים להגברת הערנות לניסיונות הלבנת הון ומימון טרור בצל הנגיף בחודש אפריל 2020. ברמה האופרטיבית התבקשו הגופים לציין מילות דיווח ייעודיות שנקבעו בהתאם לשטח, על מנת לזהות בזמן אמת ובאופן אפקטיבי חשד לפעילות פיננסית עבריינית בחסות הנגיף, ובמקביל עודכנה תפיסת ההפעלה של מרכז ההתערות ברשות לאיתור פעילות הקשורה לתקופת המשבר. לצד זה, המשיכה הרשות לפעול לצד גופי הביטחון והאכיפה על מנת לזהות את הפעילויות העברייניות המצריכות תגובה ולסייע בחקירות המתנהלות. הפעילות באה לידי ביטוי הן בקיום מחקר דינאמי בהתאם להתפתחויות בשטח אשר נותר את דפוסי הפעילות שזוהו בישראל ובעולם בהקשר לקורונה ופרסמה תוכן מחקרי הרלוונטי לשינויים בדפוסי הפעולה.

לצד כלל המשק, גם העבריינים עברו "לעבוד מהבית" ונצפה גידול ניכר בהיקף עבירות הונאה אשר מתבצעות בעיקר באמצעות המרחב המקוון. הרשות פרסמה מדריך מפורט ביחס למגמות שנצפו בארץ ובעולם בתחום הלבנת הון בעידן הקורונה עם המלצות ייעודיות של הרשות לגורמים המדווחים בהקשרי מרמה והלבנת הון הרלוונטיים לתקופה.

ניתוח המגמות העברייניות שבוצע ברשות מחזק את החשש שהתעורר בקרב הגורמים הפיננסיים כי גורמים עבריינים ניצלו את משבר הקורונה לביצוע פעולות של הלבנת הון אשר קשה לבצע בימים כתיקונם תוך נימוקן בפעילות חריגה שנובעת מהתפרצות הקורונה כגון משיכת/הפקדת מזומנים בהיקף משמעותי.

דפוסי פעילות עבריינית בחסות הקורונה

הונאות סביב
הציוד הרפואי

מרמה בתכניות
סיוע לקורונה

גידול בפעילות
השוק האפור

שימוש לרעה
בנכסים וירטואליים

הונאות פשינג
והנדסה חברתית

הונאות
סייבר

התפרצות נגיף הקורונה הובילה למשבר גלובלי אשר השפיע על כל מדינות העולם. השלכות המשבר יצרו סיכונים מוגברים לניצול לרעה על ידי גורמי פשיעה ברחבי העולם. על מנת להגן על היציבות הפיננסית הגלובלית מפני סיכונים אלו, הרשות לאיסור הלבנת הון נטלה חלק במאמצים הבין-לאומיים המשותפים למאבק בסיכונים אלו.

המשבר יצר סיכונים מוגברים לניצול לרעה על ידי גורמי פשיעה ברחבי העולם. על מנת להגן על היציבות הפיננסית הגלובלית מפני סיכונים אלו, ארגון ה-FATF הזדרז למפות את הסיכונים הרלוונטיים למשבר ופעל בשיתוף פעולה עם מדינות החברות בארגון, בהן מדינת ישראל והרשות בפרט כדי לייצר מענה אופרטיבי לסקטור הפרטי והציבורי.

השתתפות של הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור באה לידי ביטוי ב: השתתפות בדיונים וקבוצות חשיבה ווירטואליים, ייצוג המשלחת הישראלית במליאות ווירטואליות והיברידיות, לקיחת חלק בקבלת החלטות מדיניות של הארגונים הבין-לאומיים, שיוני פרוצדורות כגון קבלת החלטות בכתב, לקיחת חלק בתהליכי ביקורת של מדינות.

הרשות תרמה מהניסיון הישראלי למסמך המקיף של ה-FATF בנושא הסיכונים להלבנת הון ומימון טרור בצל משבר הקורונה, כולל דוגמאות והמלצות לדרכי התמודדות מומלצות. לנספח ההמשך שפורסם כחצי שנה לאחר מכן, תרמה הרשות מקרי בוחן להתמודדות עם סיכונים. בנוסף לכך, במסגרת תפקידה כיו"ר קבוצת העבודה האופרטיבית של ה-FATF, הנחתה ראש הרשות שני פאנלים בנושא ההשפעה של נגיף הקורונה: האחד על השפעת הנגיף על חקירות, העמדות לדין והליכים משפטיים נוספים בנוגע להלבנת הון, והשני בנושא ההשפעה של נגיף הקורונה על שיתוף פעולה בינלאומי למאבק בהלבנת הון. הרשות אף השתתפה בשולחן עגול שערכה קבוצת ה-Egmont להתמודדות עם משבר הקורונה.

הרשות פרסמה בזמן אמת מסמכים ותקצירים מתורגמים לעברית של מסמכים בינלאומיים משמעותיים ומתוך כך, גיבשה מסמך מקיף הקורא למפקחים להגברת הערנות לניסיונות הלבנת הון ומימון טרור בצל נגיף הקורונה. בין המסמכים שתורגמו ופורסמו:

- הצהרת נשיא ה-FATF בעניין קורונה.
 - תקציר מסמך ה-FATF בנושא הסיכונים להלבנת הון ומימון טרור בצל משבר הקורונה.
 - תקצירי מידעונים ורשימות דגלים אדומים מטעם FinCEN, יחידת המודיעין הפיננסי (FIU) של ארה"ב.
- כמו כן, פעלה הרשות באופן שוטף להבאת עדכונים מהזירה הבינלאומית בנושאי קורונה. לצד פרסום והנגשת המסמכים, פרסמה מועדי וובינרים שונים שארגון ה-FATF קיים בנושא משבר הקורונה והשפעתו על סיכוני הלבנת ההון ומימון הטרור.

פרשיה

הונאה בנדל"ן

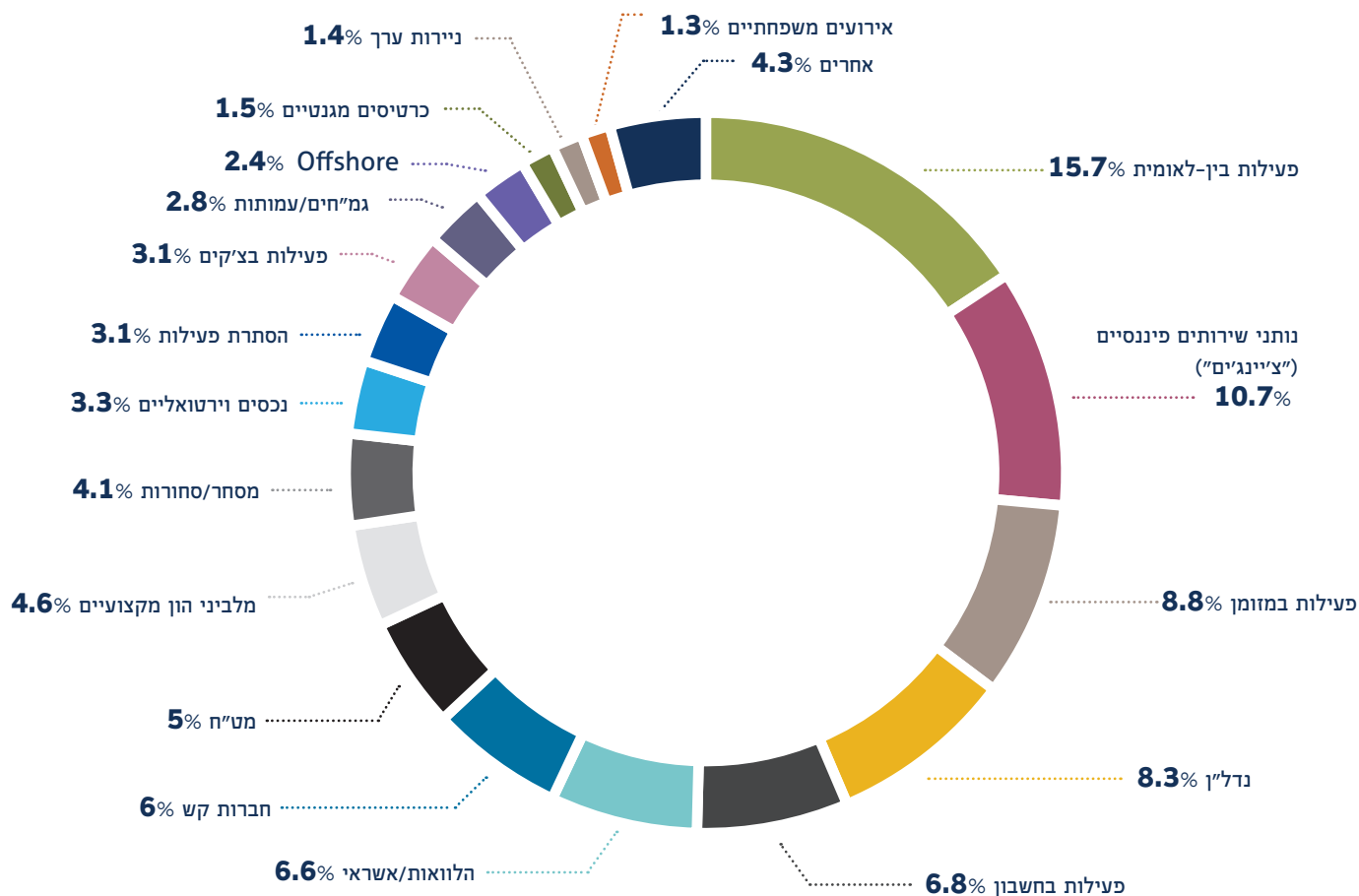
מדובר בפרשיה בה פעלו בשילוב ידיים גופי אכיפה שונים יחד עם הרשות כנגד עברייני מתוחכם שביצע עבירות מרמה חמורות בתחום הנדל"ן בסכומי עתק. החשוד המרכזי השתמש בחברות פיקטיביות שבבעלות קרוב משפחתו מקרבה ראשונה שעסקו בשיווק קרקעות חקלאיות, תוך הצגת מצג שווא שהקרקעות מיועדות לעבור שינוי ייעוד לבניית מגורים בטווח הקצר. במהלך החקירה התגלה כי עקץ ורימה עשרות קורבנות תמימים שהאמינו כי הם ביצעו עסקת נדל"ן חוקית.

הרשות העבירה מידע פיננסי רב שחשף את שיטות הרמייה והלבנת הכספים שביצעו החשוד המרכזי וקרוב משפחתו באמצעות חשבונות רבים - פרטיים ועסקיים - שנקשרו אליהם. נוסף לכך, המידע אף הצביע על האופן שבו השתמש החשוד במקורבו על מנת להסתיר את מעורבותו בעבירות המרמה וההונאה. כמו כן, המידע שהועבר חשף קשרים לגורמים נוספים שלא היו מוכרים למשטרה, כולל עורכי דין שסייעו לו לפעול מול גופי הממשל, בין היתר, באמצעות חשבונות נאמנות רבים.

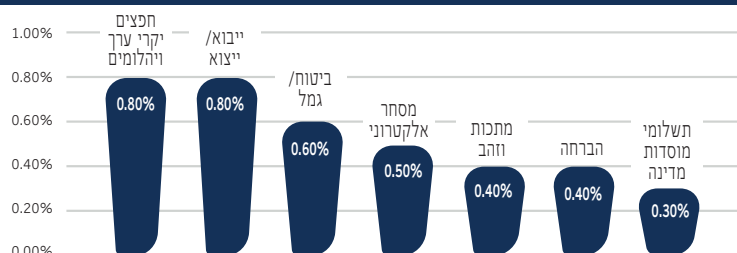
הרשות ליוותה את החקירה לאורכה והעבירה מידע ייחודי שתרתם והעשיר את תמונת המודיעין הפיננסי והיה קריטי להתפתחות החקירה ולהוצאת צווים. כמו כן, המידע הצביע על נכסים בבעלותו ונכסים נוספים שנקשרו אליו בעקיפין שהיוו רכוש פוטנציאלי לחילוט.

דפוסי הלבנת הון 2020

דפוסי הלבנת הון עיקריים שזוהו בשנת 2020

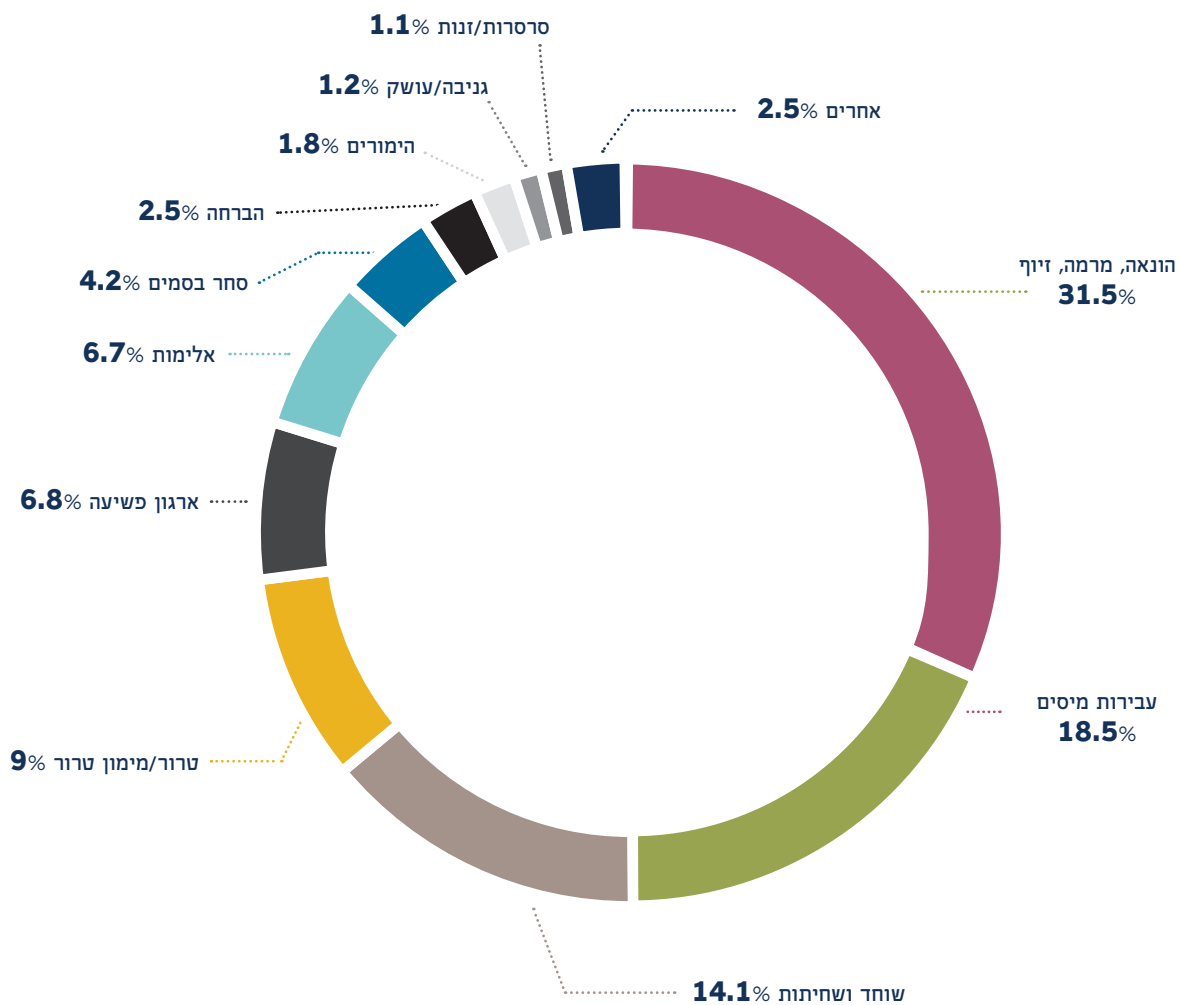
דפוסי הלבנת הון משניים שזוהו בשנת 2020

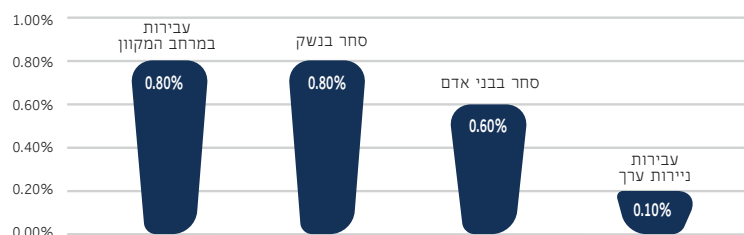

תחומי פעילות עבריינית 2020

תחומי פעילות עבריינית עיקריים
שזוהו בשנת 2020

תחומי פעילות עבריינית משניים
שזוהו בשנת 2020

פעילות מול הסקטור הפרטי ב-2020

העמקת הקשר עם הסקטור הפרטי

הרשות פועלת להדרכה והנחייה של הגופים המדווחים לעניין מילוי חובותיהם במסגרת החוק, והגברת מודעותם לתפקידם במאבק בהלבנת הון ומימון טרור. זאת, כדי להבטיח קבלת מלוא הדיווחים מכלל הגופים החייבים בדיווח (תקינים ושלמים), ושיפור כמות הדיווחים ה"בלתי רגילים" האיכותיים המתקבלים ברשות (בהיבטי דיוק, מהימנות, רלוונטיות ועדכניות).

מפגשי משוב

הטמעת ידע מקצועי
והידוק שיתופי
הפעולה השונים

שיפור איכות והיקף
הדיווחים
המתקבלים ברשות

חיזוק עמידת הגורמים
המדווחים והמפוקחים
בחובות המוטלות עליהם

שיתוף פעולה עם
הרגולטורים
(הגופים המפקחים)

מסמכי
"דגלים אדומים"

פרסום הנחיות

הנחייה והדרכה

מפגשים עם
קציני ציוד

בשנת 2020 המשיכה הרשות להרחיב ולהעמיק באופן פרואקטיבי את הקשר עם הסקטור הפרטי. פעולות הרשות התמקדו בחיזוק עמידתם של הגורמים המדווחים והמפוקחים בחובות המוטלות עליהם מכוח משטר איסור הלבנת הון ומימון טרור, שיפור איכות והיקף הדיווחים המתקבלים ברשות, הטמעת ידע מקצועי והידוק שיתופי הפעולה השונים. כל אלו באמצעות קיום מפגשי זרקור, כנסים מקצועיים, מפגשי משוב, מפגשים עם קציני ציוד, הנחייה והדרכה, פרסום הנחיות ומסמכי "דגלים אדומים" וקיום שיתוף פעולה הדוק עם הרגולטורים (הגופים המפקחים).

לאור משבר הקורונה בשנת 2020 ומגבלות התו הסגול, לא ניתן היה לקיים מפגשים פרונטאליים עם הסקטור הפרטי. לפיכך, בוצעו התאמות טכנולוגיות על מנת לשמור על רציפות הקשר תוך שמירה על הנחיות הממשלה ובריאות הצדדים. אופי ותכני המפגשים עברו שינויים והתקיימו באופן מקוון באמצעות אפליקציות לוועוד חזותי. הפלטפורמה הטכנולוגית סייעה בשיפור אפקטיביות המפגשים, בין היתר, באמצעות קיום כמות מפגשים גדולה יותר בזמן קצר יחסית והיכולת לתאם מול מספר רב יותר של גורמים במפגש אחד.

העמקת הקשר עם הסקטור הפרטי

שיתוף פעולה הדוק עם הרגולטורים הפיננסיים

במהלך שנת 2020 הרחיבה הרשות והעמיקה את שיתוף הפעולה עם הרגולטורים (הגופים המפקחים), אשר בידיהם סמכויות ביקורת, בקרה ורגולציה ביחס לגופים המפוקחים.

ייזום פגישות עבודה וחשיבה משותפות בנושאי תכניות עבודה, שיתוף מידע והדרכות למפקחים מטעם הרגולטורים השונים

העברת דו"חות תקופתיים יזומים לרגולטורים בנושא רמת הציות של הגופים המדווחים שתחת פיקוחם

הפקת דו"חות רוחב סקטוריאליים המסייעים במיקוד פעולות האכיפה של הרגולטורים לטובת שיפור רמת הציות בסקטור, איכות המידע המדווח ואיתור גורמי סיכון

קשר הדוק עם הגופים המדווחים לרשות

עם התפרצות הנגיף בישראל וכניסה לתוקף של תקנות החירום, החלה הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור בקיום קשר שוטף ייעודי בנושא השפעות הקורונה עם נציגי הגורמים המדווחים. במהלך השנה בוצעו עשרות שיחות, זאת במטרה לקבל משוב עדכני מהשטח מטעם הגורמים המדווחים. העדכונים סייעו לרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור לקבל תמונת מצב בהיבטי ההתרחשויות הפיננסיות המתייחסות למשבר ובכך לפתח מענה אפקטיבי לשמירה על משטר איסור הלבנת הון גם בתקופת המשבר.

מפגשי עבודה והדרכה

בשנת 2020 קיימה הרשות עשרות מפגשי עבודה, משוב והדרכה לגופים מדווחים והרגולטורים (גופים מפקחים), על פי סקטורים למטרות דיון בנקודות לשימור, בליקויים קיימים והדרכים לשיפורם, וכן להעמקת ההיכרות עם תסמינים ודגלים אדומים לפעילות המעלה חשד להלבנת הון ומימון טרור בכל סקטור. במסגרת זו קיימה הרשות מפגשי משוב פרטניים עם קציני הציות על מנת לתת הנחיות והדרכות פרטניות לכל גוף וכן לקבל היזון חוזר מהגופים המדווחים לשיפור משטר הדיווחים וחיוזוק שיתוף הפעולה עם הרשות.

מפגשי משוב והדרכה פרטניים עם נותני שירותים פיננסיים ובתי תוכנה

הרשות קיימה מפגשי משוב והדרכה פרטניים עם נותני שירותים פיננסיים ובתי תוכנה. במפגשים אלו, העבירה הרשות משוב כללי לגוף המפוקח בנוגע לאיכות הדיווחים הרגילים והבלתי רגילים המועברים על ידו לרשות, העמידה כלים ותובנות שונות ליישום החובות המוטלות על הסקטור, והובאו מקרים להמחשה באמצעות דוגמאות ממוקדות וציון נקודות חיוביות ונקודות לשיפור. המפגשים התקיימו בהשתתפות נציגי הגופים המפוקחים (נותני שירותים פיננסיים) ובתי התוכנה, נותני שירות מחשוב ויועצים פרטיים של גופים אלה, דבר אשר העשיר את המפגש ואפשר התייחסות לרבדים נוספים רלוונטיים וחשובים.

מפגשי המשוב והדרכה עם הגופים המדווחים והמפוקחים, כאמור, התקיימו בנוסף לשיח השוטף, הליווי וההכוונה היומיומיים שמקיימים נציגי הרשות עם גופים אלה, לרבות עם גורמים מטעמם המספקים להם שירותי מחשוב ואחרים.

מפגשי היכרות עם נותני שירותים פיננסיים

הרשות קיימה מפגשי היכרות עם נותני שירותים פיננסיים העוסקים בתחומי פעילויות חדשים ו/או ייחודיים. במפגשים אלו, הרשות העמידה כלים ותובנות שונות במטרה לסייע לגוף המפוקח החדש בהטמעת משטר איסור הלבנת הון ומימון טרור ויישום חובות הדיווח.

מפגשי עבודה עם תאגידים בנקאיים

הרשות קיימה מפגשים ממוקדים עם התאגידים הבנקאיים, במטרה ללוות ולהכווין את היערכותם ופעילותם להעברת דיווחים בלתי רגילים לרשות, במסגרת שותפותם בפריקטים טכנולוגיים אסטרטגיים, כגון דיווח בלתי רגיל מובנה ומבז"ק.

מפגשי עבודה ומשוב פרטניים עם מנהלי תיקים, זירות סוחר וגופים מוסדיים (מבטחים וחברות מנהלות)

הרשות קיימה מפגשי עבודה ומשוב פרטניים עם מנהלי תיקים, זירות סוחר וגופים מוסדיים. במסגרת מפגשים אלו נמסר משוב כללי בנוגע לאיכות הדיווחים הרגילים והבלתי רגילים המועברים לרשות תוך מתן דגש לחשיבותם, והעמקת ההיכרות עם תסמינים ודגלים אדומים בהתאם לתחומי הסיכון של הסקטור, תוך שילוב מקרים להמחשה.

כנס מקצועי לחברות הביטוח

הרשות קיימה כנס בהשתתפות נציגים מהרגולטור (רשות שוק ההון) ומשטרת ישראל, שמטרתו הטמעת הוראות החוק, סקירת שינויים ועדכונים במשטר הדיווחים ובמשטר איסור הלבנת הון ומימון טרור והידוק שיתוף הפעולה.

שיתוף פעולה הדוק עם הרגולטורים

במהלך שנת 2020 הרחיבה הרשות והעמיקה את שיתוף הפעולה עם הרגולטורים (הגופים המפקחים), אשר בידיהם סמכויות ביקורת, בקרה ורגולציה ביחס לגופים המפקחים. במסגרת זו, העבירה הרשות לרגולטורים דו"חות תקופתיים יזומים בנושא רמת הציות של הגופים המדווחים שתחת פיקוחם והפקת דו"חות רחב סקטוריאליים המסייעים במיקוד פעולות האכיפה של הרגולטורים לטובת שיפור רמת הציות בסקטור, איכות המידע המדווח ואיתור גורמי סיכון.

בנוסף, הרשות יזמה פגישות עבודה וחשיבה משותפות. פגישות העבודה עסקו בנושאים שוטפים, תכניות עבודה, שיתוף מידע והדרכות למפקחים מטעם הרגולטורים השונים. מטרת הפגישות, בין היתר, היא לוודא היערכותם של הרגולטורים לקראת פרויקטים, ביקורות אצל הגופים המפקחים ושינויים הנדרשים ביישום משטר איסור הלבנת הון ומימון טרור מצדם.

Public private partnership (PPP) – מפגשי זרקור על תופעות בסיכון

בשנת 2020 השיקה הרשות שיתוף פעולה ראשוני בין הסקטור הפרטי וגופי האכיפה (PPP – Public Private Partnership). במהלך שנת 2020 נערכו מספר מפגשי זרקור וירטואליים ממוקדים לנציגי הגורמים המדווחים. מטרת כל מפגש, להעשיר את הידע המקצועי הרלוונטי בפני הגורמים וכן להעלות תובנות, להציג טיפולוגיות ואירועים אשר יכולים לקדם ולטייב את העבודה המשותפת.

מפגשי זרקור וירטואליים

במהלך שנת 2020 נערכו מספר מפגשי זרקור וירטואליים ממוקדים לנציגי הגורמים המדווחים. מטרת כל מפגש, להעשיר את הידע המקצועי הרלוונטי בפני הגורמים וכן להעלות תובנות, להציג טיפולוגיות ואירועים אשר יכולים לקדם ולטייב את העבודה המשותפת.

זרקור בנושא סיכוני הלבנת
הון ומימון טרור מבוססי סחר
(TBML)
(דצמבר 2020)

זרקור בנושא סיכוני הלבנת
הון ומימון טרור בזמן משבר -
תקופת הקורונה
(ספטמבר 2020)

זרקור בנושא סיכוני הלבנת הון
באמצעות נדל"ן
(פברואר 2020)

במסגרת המפגשים, נסקרו בפני המשתתפים תובנות, אירועים חריגים וכן הוצגו תיקי חקירה חוצי גבולות הרלוונטיים לנושא המרכזי שנדון במפגש. ניכר כי מפגשים אלו מחזקים את הקשר המקצועי והבין-אישי בין הגורמים המדווחים לבין נציגי הרשות וגופי האכיפה, מעמיקים את הידע המקצועי ותורמים רבות לקידום מטרות הרשות.

פרשיה בין-לאומית

עבירות מס

ברשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור התקבלה בקשת מידע מיחידת מודיעין פיננסי של מדינה בצפון אמריקה במסגרת חקירה פיננסית בחשד של "עסקאות קש" ועבירות מס.

מידע מודיעיני שאיתרה הרשות במאגר המידע הצביע על הסכם שותפות בין החשוד לבין חברה נוספת שכללה העברות כספים בסכומים גבוהים לגביהן הצדדים לא יכלו להצביע על מקור הכספים.

לצד הפעילויות העסקיות אותרו גם העברות בסכומים משמעותיים לארגונים ללא כוונות רווח.

הרשות העבירה את המידע ליחידת המודיעין הפיננסי הזרה וסייעה להתקדמות החקירה בעניין החשוד.

הזירה המשפטית

מאז הקמתה בשנת 2002, פועלת הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור לשיפור אפקטיביות המשטר בישראל, באמצעות ייזום וקידום של הליכי חקיקה, שיתופי פעולה הדוקים עם גופי האכיפה, גופי הביטחון והרגולטורים הפיננסיים ופעילות בזירה הבינלאומית.

במהלך שנת 2020 החלה הרשות לקדם יוזמה לגיבוש תיקון חקיקה מקיף שמטרתו איחוד הרגולציה החלה על כלל הסקטור הפיננסי. מטרת רפורמה זו, המגובשת בתיאום ושיתוף פעולה עם מחלקת ייעוץ וחקיקה ועם הרגולטורים הפיננסיים, היא להקל על הסקטור הפיננסי ביישום חובות איסור הלבנת הון ומימון טרור לפי גישה מבוססת סיכון, להתאים את הרגולציה לדרישות הבינ"ל ולהחיל את החובות בצורה אחידה לכל הסקטורים השונים.

בנוסף, הרשות מקדמת תיקון חקיקה אשר יעניק לה סמכות מנהלית להורות על "הקפאה" של עסקאות חשודות למשך תקופה מוגבלת, בהתאם למנגנון הקבוע באמנת ורשה ובדומה לקיים ברשויות מקבילות במדינות רבות בעולם.

תיקוני חקיקה נוספים אשר הרשות פועלת לקידום הם תיקון חוק איסור הלבנת הון כך שיאפשר לרשות לקבל מידע מרשויות ציבוריות העוסקות בפעילות פיננסית, דוגמת רשות האכיפה והגבייה; תקנות העברת מידע לרשות ניירות ערך, למח"ש ולרגולטורים; התקנת צווי איסור הלבנת הון חדשים (דוגמת צו רכזי הצעה), ותיקון צווים קיימים, ביניהם, **צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של נותני שירותי אשראי למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשע"ח-2018.**

צו זה, אשר פורסם ברשומות ביום 14.3.2021 מחיל את חובות איסור הלבנת הון גם על נותני שירותים בנכס פיננסי. לפיכך, הצו מחיל לראשונה הוראות מתחום משטר איסור הלבנת הון ומימון טרור על סקטורים שלא היו מפקחים עד כה, ביניהם נותני שירותים במטבעות וירטואליים. בנוסף לכך, הצו כולל תיקונים שונים שנוספו על מנת לתקן ליקויים שנתגלו במשטר איסור הלבנת הון ומימון טרור בישראל בביקורת הבינלאומית שקיים ארגון ה-FATF בשנת 2018.

להלן עיקרי התיקונים בצו:

החלת חובות על נותני שירותים במטבעות וירטואליים - כאמור, הצו כולל לראשונה חובות המוטלות על נותני שירותים פיננסיים העוסקים במטבעות וירטואליים. החובות מותאמות לפעילותם הייחודית של גופים אלו ומבוססות על ההמלצות המעודכנות של ארגון ה-FATF בתחום זה. בהתאם, הצו כולל לראשונה הגדרות מתחום זה, לרבות הגדרות למונחים "מטבע וירטואלי", "סכום פעולה" ו"כתובת ארנק של מטבע וירטואלי". ישנם מספר סעיפים אשר כוללים התייחסות מיוחדת לנותני שירותים במטבע וירטואלי, וביניהם החובה לבצע הליך הכרת הלקוח בכל פעולה מזדמנת מעל לסכום של 5,000 ש"ח (בניגוד לסכום של 50,000 ש"ח בעסקאות שאינן במטבע וירטואלי), חובה לרשום ולהעביר פרטי זיהוי של הצדדים בביצוע העברה של מטבע וירטואלי (ה-"travel rule"), התייחסות לפרטים אותם יש לכלול בדיווח לרשות על פעולות במטבע וירטואלי, והוראות ספציפיות לעניין חובת שמירת מסמכים. בנוסף, ברשימת הפעולות שיכול שייראו כפעולות בלתי רגילות, המנויות בתוספת הרביעית לצו, ישנן מספר פעולות ייחודיות לתחום הפעילות במטבעות וירטואליים.

העברות אלקטרוניות - התיקון כולל סעיף ייעודי לנושא של העברות אלקטרוניות והעברות במטבע וירטואלי וכולל תיקונים שונים שנדרשו על מנת להתאים את ההוראות בצו לסטנדרטים שנקבעו על ידי ארגון ה-FATF. הסעיף כולל פירוט של החובות לרשום במסמכי ההעברה את הפרטים של המעביר והנעבר, בהתאם לנסיבות ומעל לסכומים הרשומים בסעיף, בהעברות בתוך ישראל ובהעברות בינ"ל, וכן בהעברות במטבע וירטואלי, וכן חובות החלות על נותן שירות אשר מקבל העברה בינ"ל.

בדיקה מול רשימות - בנוסף לחובה שהייתה קיימת בצו שלפיה נותן השירות יודא כי אינו מבצע פעולה עבור גורם המנוי על הרשימות המפורסמות מכוח חוק המאבק בטרור, נוספה בתיקון לצו רשימה נוספת של גורמים שהוכרזו כמסייעים להפצה ולמימון של נשק להשמדה המונית, מכוח החוק למניעת הפצה ומימון של נשק להשמדה המונית, התשע"ח-2018.

הקלות שונות - התיקון לצו כולל הקלות שונות, לרבות מתן אפשרות לנותני אשראי שניתן אגב רכישת נכס או שירות מבית עסק לבצע את עסקת האשראי לפני ביצוע האימות בתנאים המפורטים ובלבד שמדובר בעסקה בסיכון נמוך; מתן אפשרות לבצע זיהוי של מקבל השירות באמצעות טכנולוגיה לזיהוי חזותי גם למקבל שירות שנמצא מחוץ לישראל, לפי הוראות הממונה; הקלות בתנאים המפורטים בסעיף 7 לצו העוסק בפעילות באמצעות מערכת סגורה או חצי סגורה.

בקרה שוטפת - לסעיף 10, העוסק בחובה לבצע בקרה שוטפת, הוספה דרישה כי במקרים שבהם מתעורר חשש להלבנת הון או מימון טרור לגבי פעולות שמבצע מקבל השירות, ידרוש נותן השירות ממקבל השירות מידע והסברים לגבי אותן פעולות, ובמקרה הצורך גם אסמכתאות, ויעדכן את רישומיו בהתאם. דרישה זו הוספה כדי להתאים את הדרישות בישראל בנוגע לביצוע הבקרה הבינלאומית לדרישות של ארגון ה-FATF.

הצו ייכנס לתוקפו שמונה חודשים מיום פרסומו, למעט הדרישה לפי סעיף 7א(ב)(2), העוסקת בהחלת החובה להעביר את פרטי הזיהוי של מבצעי פעולות במטבעות וירטואליים, שתחילתה במועד שיקבע הממונה, וזאת כיוון שהטכנולוגיה הנדרשת ליישום הדרישה עדיין אינה נגישה דיה.

על אף האמור לעיל, נותני שירות בנכס פיננסי המעוניינים להחיל עליהם את הצו במועד מוקדם יותר, רשאים לעשות זאת ובלבד שיתנו על כך הודעה לרשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון, ואז יחול הצו לגביהם מיום מסירת ההודעה.

קפיצת מדרגה טכנולוגית

בשנת 2020 ביצעה הרשות קפיצת מדרגה טכנולוגית נוספת, בעקבות פיתוח שורת פרויקטים אשר מקנים לה יכולות טכנולוגיות מתקדמות. בכלל זאת, הרחבה ושיפור יכולות משמעותי בוצע בכלל מערכות הרשות, כמו גם הקמה ופיתוח מתקדם של תשתיות תומכות המציבות את הרשות בחזית הקדמה הטכנולוגית.

- שיפור ופיתוח יכולות מתקדמות לניתוח קשרים ויזואליים;
- הקמת מערכת חדשה ומתקדמת עבור קליטת דיווחים;
- פיתוח יכולות של לימוד מכונה (Machine Learning) לצורך ניתוח חכם של מידע ושיפור יכולת הסקת מסקנות;
- קליטה ושילוב מאגרים חיצוניים נוספים;
- פיתוח יכולות ושיפורים במערכת מרכז התרעות;
- הוספת מדווחים, שיפורים ויכולות בפורטל הדיווחים המקוונים לרשות ובמנגנון הדיווח המתקן;
- פיתוח שינויים, שיפורים והרחבת יכולות במערכת הליבה הרשותית;
- פיתוח מנגנון חיפוש בטכנולוגיה מתקדמת לחיפוש במסמכים וישויות.

בנוסף, כחלק מאסטרטגיית הרשות לשיפור יכולות הניתוח הפיננסי לתמיכה בפעילותה המבצעית, במהלך שנת 2020 המשיכה הרשות באימוץ ופיתוח כלי מחשוב מתקדמים. מטרת הפיתוח הטכנולוגי הינה להבטיח יכולות מתקדמות לניתוח כמויות מידע גדולות ממקורות שונים ומגוונים, איתור טיפולוגיות של הלבנת הון, איתור ארגוני פשיעה ותאי טרור, העמקת היכולות להציף חשדות משמעותיים לפעילות הלבנת הון ומימון טרור ולהתריע על אירועים חשודים בעלי חשיבות לפעילותה של הרשות.

פעילות הרשות במישור הבין-לאומי בשנת 2020

מלבד תרומת ידע מקצועי לפרויקטים של הארגונים הבין-לאומיים, שניים מעובדי הרשות כיהנו במהלך שנת 2020 בתפקידי מפתח בזירה הבין-לאומית במאבק בהלבנת הון ומימון טרור: ראש הרשות ד"ר שלומית ווגמן-רטנר המשיכה לכהן בתפקידה כיו"ר משותפת של קבוצת העבודה האופרטיבית (ה-RTMG) של ארגון ה-FATF. בנוסף, בשנת 2020 ראש הרשות הוזמנה להשתתף כחברה אורחת בוועדה המייעצת לנשיא הארגון, ה-Steering Group, האמונה על החלטות הליבה בתחום הפעילות של הארגון. כמו כן, ראש האגף הבין-לאומי ברשות, עו"ד אלעד וידר, מכהן כסגן יו"ר קבוצת העבודה האופרטיבית של קבוצת ה-Egmont.

שותפות גלובאלית-מעורבות הרשות בפרויקטים בין-לאומיים

בשנת 2020 המשיכה הרשות לקחת חלק בפרויקטים בין-לאומיים רבים, תוך מיצוב מדינת ישראל בחזית המאבק העולמי בהלבנת הון ומימון טרור. התרומה וההובלה של פרויקטים במסגרת הגופים הבין-לאומיים בהם שותפה הרשות - ארגון ה-FATF וקבוצת ה-Egmont - הינה פועל יוצא של מדיניות רבת שנים של הרשות, לאור חשיבותה של הזירה הבין-לאומית במאבק בהלבנת הון ומימון טרור. **להלן רשימת הפרויקטים בהם היתה הרשות מעורבת בשנת 2020:**

1. פרויקט בנושא סיכויי הלבנת הון ומימון טרור מבוססי מסחר

ישראל השתתפה בפרויקט מחקרי בין-לאומי משותף לארגון ה-FATF לקבוצת ה-Egmont בנושא הלבנת הון ומימון טרור מבוססי סחר (Trade-Based Money Laundering and Terror Financing או TBML/TBTF). במסגרת העבודה על הפרויקט פורסם דו"ח מקיף בנושא, וגובשה טיוטת רשימה של דגלים אדומים כפרסום נפרד. בקבוצת המומחים אשר הייתה שותפה לגיבוש וערכת הדו"ח השתתפו נציגים מהרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור ומרשות המסים. בדחיפה של הנציגים מישראל נכללה בדו"ח הגדרה למימון טרור מבוסס סחר והתייחסות מעמיקה יותר למימון טרור. בנוסף, נכללו בדו"ח דוגמאות לתיקים ושיטות עבודה מישראל. את כתיבת הדו"ח ערכו קבוצת העבודה האופרטיבית של ארגון ה-FATF בראשה יושבת ראש הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור, ד"ר שלומית ווגמן-רטנר, וקבוצת העבודה בנושא חילופי מידע בקבוצת ה-Egmont, בה מכהן כסגן יו"ר עו"ד אלעד וידר, ראש האגף הבין-לאומי ברשות. יחד עם פרסום הדו"ח על ידי הארגונים, הרשות פרסמה תקציר מתורגם לעברית וקיימה מפגש זרקור בנושא הלבנת הון ומימון טרור מבוססי סחר עבור הסקטור הציבורי והסקטור הבנקאי, בו בין היתר הוצג הדו"ח וממצאיו וניתן דגש על היקף התופעה בעולם וחשיבות ניטור פעילות הסחר לאיתור פעילות בלתי רגיל בתחום ודיווחה לרשות.

2. פרויקט בנושא אתגרים אופרטיביים לאיתור וחילוט נכסים

פרויקט מטעם ארגון ה-FATF בנושא אתגרים אופרטיביים בחילוט נכסים בו ישראל לקחה חלק פעיל. נושא איתור הנכסים הינו נדבך מרכזי במאבק בפשיעה ובתופעות הלבנת ההון מעצם היותו חיוני לתפיסת וחילוט נכסים שמקורם בצבירת הון בלתי חוקי. המשלחת הישראלית בהובלת הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור ובהשתתפות נציגי הפרקליטות, רשות המסים והמשטרה, הייתה אחת השותפות בקבוצת העבודה בפרויקט אשר כלל מספר מצומצם של מדינות. הצוות הישראלי לקח חלק במפגשי הכנת המדריך בנושא, העביר התייחסויות מעמיקות לשאלונים שנוסחו בקבוצה, העיר הערות מקצועיות לטיוטה ולקח חלק בגיבוש המדיניות הכללית לנושא חילוט הנכסים בזירה האופרטיבית. עו"ד אלעד וידר, מנהל האגף הבין-לאומי ברשות, אף הציג בשם קבוצת העבודה את הפרויקט לפאנל ייעודי בארגון ה-FATF.

3. טרנספורמציה דיגיטלית

במסגרת פעילות ה-FATF בתחום טרנספורמציה דיגיטלית, הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור לוקחת חלק במספר פרויקטים בין-לאומיים בתחום. נציגי הרשות הם חלק מצוות פרויקט המתייחס להזדמנויות ואתגרים שונים הנובעים מהשימוש בטכנולוגיות חדשות למאבק בהלבנת הון ובמימון טרור. ובפרויקט האחראי על שיתוף המידע, ניתוחו ושיטות ההגנה עליו.

פרויקטים אלה באים לבחון את האתגרים שמציבים טכנולוגיות חדשות בפני מדינות במאבקם נגד הלבנת הון ומימון טרור, ולצד זאת לזהות את ההזדמנויות שמציבות טכנולוגיות חדשות שיכולות לתרום למאבק זה.

4. נכסים ווירטואליים

במהלך השנה הרשות הייתה שותפה לפרויקטים שונים בנושא של נכסים ווירטואליים, זאת כהמשך לתיקון הסטנדרטים הבין-לאומיים של ה-FATF המטיל חובה על כל המדינות להחיל רגולציה למאבק בהלבנת הון ומימון טרור באמצעות נכסים ווירטואליים ונותני שירותים בנכסים אלה.

ראש האגף הבין-לאומי ברשות השתתף בצוות המוביל את הפרויקט לגיבוש מדיניות ועדכון המדריך בנושא ובקבוצת הקשר עם תעשיית הנכסים הווירטואליים אשר הוקמה על ידי ארגון ה-FATF.

5. בחינה אסטרטגית של תהליך הביקורת ההדדית

הרשות השתתפה כחברה פעילה בקבוצת העבודה לבחינת אסטרטגיה להליך הביקורת של ארגון ה-FATF (The Ad-Hoc Group on Strategic Review או AGSR).

במסגרת העבודה, הוקמו צוותי פרויקט שמטרתם לבחון היבטים של תהליך הביקורת וליישם את ההמלצות לייעול בסבב הביקורות אשר צפוי להתקיים במהלך 2021. נציגי הרשות בקבוצת העבודה מסרו התייחסויותיהם להליך והצעות לייעול העבודה.

6. פרויקט לקביעת סטנדרט להחלפת מידע מובנית בין יחידות המודיעין הפיננסיות (FIUs)

בשנת 2020 המשיכה הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור להוביל פרויקט טכנולוגי בין-לאומי ארוך טווח (הפרויקט החל בשנת 2016) של קבוצת ה-Egmont שמטרתו לייעל את החלפת המידע בין כלל יחידות המודיעין הפיננסיות בעולם. הרשות משתתפת באופן קבוע בפיתוח הסטנדרטים להעברת בקשות מידע, ופיתוח פורמט מובנה ואחיד לכל המדינות החברות בארגון אשר יסייע בהליכי החלפת המידע וניתוחו והמשך הבניית תהליכי שיתוף מידע בין יחידות המודיעין הפיננסי בעולם.

לקט מהשתתפות צוות הרשות בוובינרים וכנסים בין-לאומיים

הקורונה אילצה את כל הגופים הבין-לאומיים להעביר את פעילותם לתווך המקוון. עם זאת וחרף המשבר, הפעילות הבין-לאומית המשיכה במהלך השנה, כשנציגי הרשות השתתפו, הציגו והנחו פאנלים ווובינרים בין-לאומיים שונים. בין השאר, נציגי הרשות נטלו תפקידי מפתח בהובלת מספר כנסים ווובינרים בין-לאומיים משמעותיים, ביניהם הובלת או הנחיית האירועים הבאים:

הובלת וובינרים וכנסים בין-לאומיים

פורום התייעצות עם הסקטור הפרטי בנושא נכסים וירטואליים של ארגון ה-FATF

פורום מדיניות הבלוקצ'יין הגלובאלית לשנת 2020 של ארגון ה-OECD

וובינר בנושא השפעת הקורונה של ארגון ה-FATF

וובינר בנושא נכסים וירטואליים של קבוצת ה-Egmont

כנס המומחים השנתי של קבוצת העבודה האופרטיבית ה-RTMG בארגון ה-FATF

1. כנס המומחים השנתי של קבוצת העבודה האופרטיבית ה-RTMG בארגון ה-FATF (נובמבר 2020)

הכנס התקיים באופן מקוון ובו נדונו פרויקטים חדשים של הארגון בנושאי מימון טרור ממניעים אתניים או גזעניים, פשיעה סביבתית, סחר בלתי חוקי בנשק וטרנספורמציה דיגיטלית. פאנל הפתיחה של הכנס בנושא חידושים בסיכונים להלבנת הון ומימון טרור וכן הפאנל בנושא טרנספורמציה דיגיטלית, הונחו על ידי ראש הרשות.

2. וובינר בנושא נכסים וירטואליים של קבוצת ה-Egmont (יולי 2020)

קבוצת ה-Egmont קיים וובינר בן יומיים בנושא נכסים וירטואליים. מעורבותה של הרשות לאיסור להלבנת הון ומימון טרור בלטה במיוחד לאור הנחיית פאנל בנושא נכסים וירטואליים ונותני שירות בנכסים אלה על ידי ראש הרשות והשתתפות מנהל האגף הבין-לאומי ברשות כנציג בפאנל בנושא ההיבטים האופרטיביים של נכסים וירטואליים.

3. וובינר בנושא השפעת הקורונה של ארגון ה-FATF (ספטמבר 2020)

ארגון ה-FATF קיימה וובינר בן יומיים בנושא ההשפעה של משבר נגיף הקורונה על סיכונים להלבנת הון ומימון טרור והשפעת הקורונה על זיהוי פעילות הלבנת הון ומימון טרור. את הוובינרים הנחתה ראש הרשות במסגרת תפקידה כיו"ר קבוצת העבודה האופרטיבית של ה-FATF, ונכחו בהם מעל ל-1,200 מומחים מגופי אכיפה ברחבי העולם.

4. פורום ההתייעצות עם הסקטור הפרטי בנושא נכסים וירטואליים של ארגון ה-FATF (אוקטובר 2020)

ארגון ה-FATF קיים מפגש התייעצות עם הסקטור הפרטי בנושא נכסים וירטואליים. ראש הרשות הנחתה פאנל בנושא ניצול פלילי של נכסים ווירטואליים - כיצד המגזר הפרטי יכול לסייע בסיכול הלבנת הון ומימון טרור.

5. פורום מדיניות הבלוקצ'יין הגלובאלית לשנת 2020 של ארגון ה-OECD (נובמבר 2020)

ארגון ה-OECD קיים את פורום מדיניות הבלוקצ'יין הגלובאלית לשנת 2020. הפורום עסק בפוטנציאל השפעת טכנולוגיית הבלוקצ'יין על המגזר הציבורי וביתרונות והסיכונים שבטכנולוגיה זו לכלכלה ולחברה. מנהל האגף הבין-לאומי השתתף כאחד המציגים בפאנל בנושא הסיכון העולה מנכסים וירטואליים וכיצד גורמי פשיעה מנצלים נכסים וירטואליים להלבנת הון ומימון טרור.

פרסומים מקצועיים 2020

**אוקטובר 2020 - מדריך סיכונים, מגמות,
דגלים אדומים והנחיות בתחום הלבנת הון
בעידן הקורונה לסקטור הפיננסי**
<https://go.gov.il/imp-a-ar20-doc2>

**דצמבר 2020 - תקציר דו"ח הלבנת הון
ומימון טרור מבוססי סחר (TBML)**
<https://go.gov.il/imp-a-ar20-doc1>

**יולי 2020 - מדריך לסקטור נותני שירותי
אשראי - מניעת הלבנת הון**
<https://go.gov.il/imp-a-ar20-doc4>

**אוגוסט 2020 - עלון לסוכני ביטוח בעניין
משטר איסור הלבנת הון ומימון טרור**
<https://go.gov.il/imp-a-ar20-doc3>

**יולי 2020 - סקירת ה-FATF בתום שנה מתיקון
הסטנדרטים הבין-לאומיים למאבק בהלבנת
הון ובמימון טרור בתחום הנכסים וירטואליים**
<https://go.gov.il/imp-a-ar20-doc6>

**יולי 2020 - מידעון ודגלים אדומים בנושא
הונאות פיננסיות בחסות נגיף COVID-19**
<https://go.gov.il/imp-a-ar20-doc5>

**יוני 2020 - יישום גישה מבוססת סיכון
בתחום הנכסים הווירטואליים (Virtual
Assets)**
<https://go.gov.il/imp-a-ar20-doc8>

**יוני 2020 - מסמך דגשים עבור חברות ביטוח
לזיהוי ואיתור של ניסיונות להלבנת הון או
מימון טרור**
<https://go.gov.il/imp-a-ar20-doc7>

**אפריל 2020 - קריאה לגופים המפוקחים
להגברת הערנות לניסיונות הלבנת הון ומימון
טרור בצל נגיף הקורונה**
<https://go.gov.il/imp-a-ar20-doc10>

**אפריל 2020 - תקציר מדריך ה-FATF בנושא
השימוש בטכנולוגית לזיהוי דיגיטלי לצורך
ביצוע הליכי זיהוי והכרת הלקוח (Customer
Due Diligence)**
<https://go.gov.il/imp-a-ar20-doc9>

**פברואר 2020 - מדריך בנושא הונאות הנדסה
חברתית**

<https://go.gov.il/imp-a-ar20-doc12>

**מרץ 2020 - הבהרה לעניין הדיווחים לרשות
לאיסור הלבנת הון ומימון טרור בצל משבר
הקורונה**

<https://go.gov.il/imp-a-ar20-doc11>

**מידע-הון - סקירה משפטית מקצועית של
פעילות הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון
טרור בחציון החולף**

<https://go.gov.il/imp-a-ar20-doc13>

פרסומים וטיפולוגיות מהעולם

**The Use of Virtual Currencies for
Terrorism Financing Purposes
2020 – Europol:**

<https://go.gov.il/imp-a-ar20-doc16>

**FATF/Egmont Trade-based
Money Laundering: Trends and
Developments
2020 - FATF-Egmont:**

<https://go.gov.il/imp-a-ar20-doc15>

**The Art Industry and U.S. Policies
that Undermine Sanctions – Staff
Report
2020 - US Senate:**

<https://go.gov.il/imp-a-ar20-doc18>

**Virtual Assets Red Flag Indicators
of Money Laundering and Terrorist
Financing
2020 – FATF:**

<https://go.gov.il/imp-a-ar20-doc17>

**Combatting Child Sexual Abuse and
Exploitation: Public Bulletin
Egmont – 2020:**

<https://go.gov.il/imp-a-ar20-doc20>

**Money Laundering and the Illegal
Wildlife Trade
2020 – FATF:**

<https://go.gov.il/imp-a-ar20-doc19>

Basel AML Index 2020

מכון באזל – 2020:

<https://go.gov.il/imp-a-ar20-doc22>

Money Laundering of Serious Tax

Crimes: Public Bulletin

Egmont – 2020:

<https://go.gov.il/imp-a-ar20-doc21>

FATF Business Bulletin – March

2020 2020 – FATF:

<https://go.gov.il/imp-a-ar20-doc24>

**Twelve month Review of Revised
FATF Standards - Virtual Assets and
VASPs**

2020 – FATF:

<https://go.gov.il/imp-a-ar20-doc23>

**Customs-FIU Cooperation Handbook
– Public Version**

2020 – Egmont-WCO:

<https://go.gov.il/imp-a-ar20-doc26>

Guidance on Digital ID

2020 – FATF:

<https://go.gov.il/imp-a-ar20-doc25>

**יישום גישה מבוססת סיכון בתחום הנכסים
הווירטואליים (Virtual Assets) - יוני 2020**

<https://go.gov.il/imp-a-ar20-doc8>

**Corruption Perceptions Index -
2019 2020 – Transparency
International:**

<https://go.gov.il/imp-a-ar20-doc27>

**קריאה לגופים המפוקחים להגברת הערנות
לניסיונות הלבנת הון ומימון טרור בצל נגיף
הקורונה - אפריל 2020**

<https://go.gov.il/imp-a-ar20-doc10>

**תקציר מדריך ה-FATF בנושא השימוש
בטכנולוגית לזיהוי דיגיטלי לצורך ביצוע
הליכי זיהוי והכרת הלקוח (Customer Due
Diligence) - אפריל 2020**

<https://go.gov.il/imp-a-ar20-doc9>

2021
עם הפנים קדימה

אתגרי הרשות לשנים הקרובות

האתגרים העומדים בפני הרשות הם רבים, מגוונים ומורכבים. בשנה הקרובה בכוונת הרשות להמשיך לפעול לקידום וביסוס משטר איסור הלבנת הון ומימון טרור. בין היתר, תקדם הרשות את הנושאים הבאים:

קידום רפורמה בחוק איסור הלבנת הון, מעבר לצו אחד וקידום תיקוני חקיקה נדרשים לשיפור המשטר

הרשות תמשיך להוביל ולקדם יוזמה לגיבוש תיקון חקיקה מקיף שמטרתו איחוד של צווי איסור הלבנת הון החלים על כלל הסקטור הפיננסי. מטרת רפורמה זו, המגובשת בתיאום ושיתוף פעולה עם מחלקת ייעוץ וחקיקה ועם הרגולטורים הפיננסיים, היא להקל על הסקטור הפיננסי ביישום חובות איסור הלבנת הון לפי גישה מבוססת סיכון, להתאים את הרגולציה לדרישות הבין-לאומיות ולהחיל את החובות בצורה אחידה לכלל הסקטורים השונים.

בנוסף, הרשות תמשיך ליזום ולקדם תיקוני חקיקה ראשית ומשנית לשם שיפור משטר איסור הלבנת הון ומימון טרור בישראל והתאמתו לסטנדרטים הבין-לאומיים, בתיאום ושיתוף עם המשרדים הרלוונטיים ובפרט עם מחלקת ייעוץ וחקיקה (פלילי) במשרד המשפטים. בין התיקונים אשר הרשות תפעל לקידום הם תיקון חוק איסור הלבנת הון וקידום האפשרות לקבלת מידע מרשויות ציבוריות העוסקות בפעילות פיננסית. כמו כן, הרשות תמשיך בקידום השלמת תקנות העברת המידע לרשות ניירות ערך, מח"ש והרגולטורים, התקנת צווי איסור הלבנת הון חדשים ותיקון צווים קיימים.

קידום הענקת סמכות הקפאת פעולות לרשות

הרשות תמשיך לקדם תיקון חקיקה אשר יעניק לה סמכות מנהלית להורות על "הקפאה" של עסקאות חשודות למשך תקופה מוגבלת, בהתאם למנגנון הקבוע באמנת ורשה ובדומה לקיים ברשויות מקבילות במדינות רבות בעולם. סמכות זו תאפשר לרשות להיות קו ההגנה הראשון ביחס לדיווחים על עסקאות חשודות, לגשר בין הגופים המדווחים השונים לבין רשויות החוק, ולתכלול מידע זה יחד עם מידע נוסף ומגוון אותו היא מקבלת מעצם היותה הרשות למודיעין פיננסי.

העמקת שיתוף הפעולה עם גופי האכיפה והביטחון

הרשות תמשיך לשפר ולהעמיק את שיתוף הפעולה האיכותי שקיים כבר כיום בינה לגופי האכיפה והביטחון. ובכלל זה תמשיך להעמיק את ההיכרות הדדית של יכולות הגופים, חיזוק מערכי ההדרכה וחיזוק הפעילות המשותפת. העמקת שיתוף הפעולה ביחד עם התאמת השינוי הארגוני והתאמת התוצר (כתבה מודיעינית) תייצרנה שת"פ אפקטיבי ויעיל שיהווה מכפיל כוח רב עוצמה בלוחמה בפשיעה וכל זאת בכפוף להתאמות הנדרשות בסביבה הדינמית, טכנולוגית, מתקדמת ומאתגרת בה אנו פועלים.

שכלול מתודולוגיות עבודה, פיתוח תהליכי מחקר אסטרטגי וגיבוש תמונת מודיעין פיננסי בתחומי הלבנת הון

ומימון טרור

בשנה הקרובה צפויה הרשות לבצע קפיצת מדרגה משמעותית נוספת ולחזק את יכולותיה בתחום המחקר האסטרטגי, מתוך הבנה כי תחום זה משפיע הן על בניין הכח הפנימי והן על יכולת ההתמודדות האכיפתית מול הגורמים העברייניים וארגוני הפשיעה. הרשות פועלת לגיבוש תמונת מודיעין עדכנית בתחומי הלבנת הון ומימון הטרור, כפי העולה מהמידע הקיים במאגר הרשות ותוך שילובו עם מידע נוסף מהארץ והעולם. תהליך הלמידה ופיתוח היכולות בתחום זה יעסיק את הרשות בכלל ואת אגף מחקר והערכה בפרט בשנים הקרובות. בכלל זה, תשלים הרשות את תהליך תיקון הערכת הסיכונים הלאומית.

מעורבות מוגברת בזירה הבין-לאומית

בשנה הקרובה תמשיך הרשות בפעילותה המגוונת והמשמעותית בזירה הבין-לאומית לצורך השפעה על עיצוב הכללים ותחומי המיקוד הבין-לאומיים בנושאים בעלי חשיבות אסטרטגית למדינת ישראל. זאת, לרבות באמצעות כהונה בתפקידים בכירים בארגון ה-FATF ובקבוצת EGMONT, מעורבות אקטיבית בנושאים אסטרטגיים למדינת ישראל, שיפור אפקטיביות שיתופי הפעולה וחילופי המידע הבין-לאומיים, לרבות ייזום ביקורים ופרויקטים משותפים, העשרת הידע הארגוני אודות השותפים הבין-לאומיים ושיפור תהליכי חילופי המידע.

המשך התעצמות טכנולוגית וטרנספורמציה דיגיטלית

הרשות רואה בפיתוח ושימוש ביכולות טכנולוגיות מתקדמות אמצעי הכרחי להתמודדות עם המשך הגידול בהיקף המידע המתקבל ברשות מדיווחים מגופים מדווחים ומקורות נוספים, בהם מידע גלוי ומאגרי מידע ממשלתיים ופומביים. בשנים הקרובות תמשיך הרשות, בהובלת אגף מחשוב וטכנולוגיה, בשיפור תשתיות ופיתוח כלים טכנולוגיים מתקדמים לסיוע וייעול תהליכי העבודה, לקליטת המידע וניתוחו. הרשות תמשיך במגמה להטמיע את מקורות המידע השונים באופן משולב במערכות השונות לשימוש האנליסטים בתהליכי יצירת התמונה המודיעינית לגופי האכיפה והביטחון ולתמיכה אפקטיבית בחקירות.

בנוסף, תמשיך הרשות לפעול להרחבת משטר איסור הלבנת הון לסקטורים קיימים וחדשים ובמקביל תפעל לשדרוג ושכלול השיטות לאיסוף מודיעין פיננסי והעמקת הקשר עם הגופים המדווחים. זאת, בין היתר, באמצעות קידום נוסף של יישום מודל הדיגיטציה של המידע בקליטת מידע לרשות, שמשמעותו הגברת שיפור מתכונת הדיווחים לרשות והשירות לסקטור הפרטי. זאת, במטרה לאפשר ניצול אופטימלי של המידע הקיים במאגרי הרשות.

הגשת דיווח תקופתי ל-FATF במסגרת הליכי המעקב של הארגון

במסגרת חברותה בארגון, נדרשת מדינת ישראל להגיש ל-FATF דו"ח התקדמות בנוגע לתיקון הליקויים שהתגלו בביקורת הבין-לאומית שהתקיימה במדינה בשנת 2018 בנוגע למידת עמידתה בסטנדרטים הבין-לאומיים בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור. הדיווח בדו"ח ההתקדמות צפוי להתקיים במליאת הארגון בחודש יוני 2022, וזאת בהתאם להליכי המעקב של הארגון.

במסגרת דו"ח ההתקדמות, מדינת ישראל נדרשת לדווח לארגון על הפעולות שנקטה לתיקון הליקויים בהיבט הטכני (קיומו של משטר נורמטיבי העומד בסטנדרטיים הבין-לאומיים), לרבות בנוגע לתיקוני חקיקה ותקנות ופרסום הנחיות וחוזרים לצורך שיפור המשטר. בנוסף, נדרשת המדינה לבצע התאמות במשטר בהתאם לעדכונים שביצע הארגון לסטנדרטים הבין-לאומיים (דוגמת החלת המשטר על נותני שירות בנקאים וירטואליים שבוצעה לאחרונה). במסגרת הדו"ח תידרש ישראל לדווח על הצעדים שנקטו לתיקון הליקויים שצוינו בדו"ח הביקורת.

במהלך שנת 2021 תוביל הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור את ההיערכות של מדינת ישראל להגשת דו"ח ההתקדמות, לרבות סיוע שוטף לגורמים הרלבנטיים בתיקון הליקויים והכנת המסמכים הנדרשים, הפצת שאלונים, קבלת כל העדכונים מכלל הגורמים הרלבנטיים, תכלול המענה וכתובת הדו"ח.

מגמות במאבק בהלבנת הון ומימון טרור

הרשות מנתחת מדי שנה את המגמות המקומיות והעולמיות בתחומי הלבנת ההון ומימון הטרור ומעריכה את הצפי להתפתחות עתידית, בדגש על הנושאים הבאים:

התמודדות עם הפשיעה והאלימות בחברה הערבית

בשנים האחרונות חלה החמרה והתפשטות בתופעות האלימות בקרב החברה הערבית המהווה איום על איכות החיים של הפרטים והקהילה, כמו גם על יתר אזרחי המדינה. הפשיעה והאלימות גובות מחירים אנושיים, חברתיים וכלכליים כבדים. ממשלת ישראל בתחום זה, לרבות בגיבוש תכנית לטיפול בפשיעה והאלימות בחברה הערבית.

הרשות נוטלת חלק פעיל בקביעת נושאי ההתעניינות המרכזיים במסגרת המאבק בפשיעה והאלימות במגזר הערבי במטרה ליישם את החלטת הממשלה בכל הקשור לאפיק הפלילי ואת התוכנית הממשלתית לצמצום האלימות והפשיעה, תוך הרחבת פעילות האכיפה המשולבת והכלכלית. במסגרת זו, פעילות האכיפה המשולבת ממוקדת, בין היתר, בשימוש במזומן ובקיומו של שוק אפור לרבות באמצעות נותני שירותים פיננסיים (נש"פים) שזוהו כתחומי פעילות עיקריים של גורמי פשע ביישובים ערביים, בתופעות פשיעה המכוונות כלפי גורמים בשלטון המקומי ובתופעה של סחיטת דמי חסות, הפוגעת במיוחד במאמצים לפיתוח כלכלי ביישובים במגזר, שחיתות שלטונית ועוד.

פשיעה במרחב המקוון

בשנים האחרונות חלה עליה משמעותית בהיקפי השימוש באינטרנט ובמקביל האיצו גורמי פשיעה את השימוש בפלטפורמות וכלים במרחב המקוון לצורך ביצוע פעילות עבריינית. המרחב המקוון מהווה כר פורה להסתייעות וביצוע פשיעה קלאסית מחד ופתח עבור העבריינים וארגוני הפשיעה לפעילות עבריינית בעלת מאפיינים חדשים מאידך. כיום תחומי פשיעה רבים לא מצריכים עוד את קיומו של המרחב פיזי ובכך הופכים להיות זמינים, נגישים ואנונימיים – באופן המציב אתגרים משמעותיים לגילוי ולאכיפה של רשויות החוק.

לפעילות עבריינית ברשת מספר יתרונות משמעותיים עבור מבצעי העבירות: עלויות נמוכות, נגישות למספר רב של קורבנות בזמן קצר, ביטול הסיכון לפגיעה פיזית (הן למבצע והן לקורבן), ביטולן של מגבלות גיאוגרפיות ואנונימיות ומהירות ועוד, ומכאן נגזרים אתגרים של גופי האכיפה בהתמודדות עם פעילויות אלו.

תופעות הפשיעה במרחב המקוון הן משמעותיות ברמה הלאומית והבין-לאומית הן בהיבט פעילות פשיעה והן בהיבט פעילות הלבנת הון. בהתאם, מקדמת הרשות התייחסות לפשיעה זו באופן רוחבי והוליסטי.

במסגרת זו פועלת הרשות בשיתוף הרשויות הרלוונטיות וגופי האכיפה במספר מישורים, כגון: עדכון הבסיס המשפטי וקידום החקיקה, הכשרה ושיפור המומחיות בתחום לצד שדרוג תשתיות ופיתוח כלים טכנולוגיים. כל זאת, תוך יצירת והידוק שיתופי פעולה אופרטיביים בין-רשוטיים, בין-לאומיים ועם הגופים המדווחים.

נכסים וירטואליים ואמצעי תשלום מתקדמים

התפתחות הטכנולוגיה וכניסתם של אמצעי תשלום מתקדמים לשוק יחד עם נכסים וירטואליים מהווים כיום כר פורה לפעילות הלבנת הון ומימון טרור. מגמה הצפויה להתגבר הן במערכת הבנקאית והן מחוץ לה.

נכסים וירטואליים החלו כאלטרנטיבה למטבעות פיאת (FIAT)¹ לצורך ביצוע תשלומים והעברות כספים באופן המנותק משליטת הבנקים המרכזיים והמתווכים המסורתיים במערכות התשלומים. עם הזמן, ולאור האטרקטיביות

1 מטבע המונפק על ידי מדינה והנחשב להילך חוקי בה (כדוגמת הדולר והשקל).

הרבה שבביצוע פעילות באמצעות מטבעות אלו, בעיקר בהיבטי האנונימיות, הסרת החסמים הגיאוגרפיים והיעדר הרגולציה בנוגע להנפקתם ולמסחר בהם, השימוש בנכסים וירטואליים צבר תאוצה בפעילות העבריינית וכאפיק למימון טרור.

הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור, יחד עם רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון, הובילה את תהליך האסדרה הלאומית להתקנת צו איסור הלבנת הון שיחיל את משטר איסור הלבנת הון ומימון טרור על נותני שירותים פיננסיים, בהם נותני שירותים במטבעות וירטואליים, אשר יכנס לתוקפו בחודש נובמבר 2021. כעת, הרשות נערכת לקליטת דיווחים מנותני שירותים בנכסים וירטואליים וביצוע כלל ההתאמות הנדרשות לחידושים שמביאה עמה האסדרה החדשה, זאת בנוסף לפעילויות הדרכה לסקטור הפיננסי ולגופי האכיפה בתחום זה.

כבר כיום הרשות מקצה משאבים משמעותיים להתמודדות עם סיכוני הלבנת הון ומימון הטרור הנגזרים מהפעילות הפיננסית בנכסים הווירטואליים ובאמצעי התשלום המתקדמים. הרשות פועלת בשיתוף פעולה עם גופי האכיפה והביטחון בכך האופרטיבי לאיתור וניטור של פעילות בנכסים וירטואליים, ובנוסף גם בהיבטים נוספים של הכשרת כוח-האדם, שימוש בטכנולוגיות מתקדמות ועוד.

לנוכח ההתעצמות הגוברת של התופעה, הרשות פועלת לצורך מתן מענה ומידע, מאפייני התופעה, והגדרת מתווי פעולה ומיפוי דגלים אדומים במטרה לתת כלים שיסייעו לגופי האכיפה ולסקטור הפרטי לזהות, להתריע ולמגר את התופעה.

מימון טרור

נוסף על המגמות המפורטות לעיל, אנו עדים להמשך השימוש של ארגוני הטרור בדרכי מימון קלאסיות – בלדרים, נותני שירותים פיננסיים, ארגונים ללא מטרות רווח ועוד, לצד שימוש הולך וגובר במרחב המקוון בדגש על נכסים וירטואליים לצורך השגת מימון לפעילותם. יתרה מכך, ובהמשך לפרסומים בעיתונות ושל גופי מחקר בנושא מימון טרור, אנו עדים גם להתעצמות טכנולוגית של ארגוני הטרור ושל גורמים המסייעים להם שמתבטאת, בין היתר, בעלייה ברמת התחכום, ההבנה והשימוש בטכנולוגיות מתקדמות לצרכי מימון. אלה הביאו לשינוי תפיסה ביחס למאבק בארגוני הטרור שכלל שילוב זרועות בהיבט סיכול פעילות הטרור יחד עם פגיעה במקורות המימון וערוצי הגיוס, השינוע והשימוש בכספים אלה.

הרשות ממשיכה לפעול לחיזוק והעמקת שיתוף הפעולה עם גופי הביטחון, בין השאר על ידי ביצוע פרויקטים משותפים למיצוי מאגר המידע של הרשות בתחומי ההתעניינות של גופים אלו, העברת הדרכות ליחידות שונות על פי נושאי העניין וכן, קיום מפגשים עם גורמים שונים להעמקת הידע, החלפת מידע ויצירת שיתופי הפעולה להגברת המאמץ המשותף בלוחמה בטרור.

A conceptual image featuring a human hand holding a transparent globe. The globe is overlaid with a complex network of white lines and circles, representing a global communication or data network. The background is a soft, light blue gradient.

נספח
משטר איסור הלבנת
הון ומימון טרור

משטר איסור הלבנת הון ומימון טרור

מהי הלבנת הון?

הלבנת הון הינה ביצוע פעולה ברכוש שמקורו בפעילות בלתי חוקית במטרה להטמיע אותו בתוך רכוש חוקי, לרבות באמצעות שימוש במערכת הפיננסית ולהזרים את רווחי הפעילות למערכת הפיננסית הלגיטימית. הלבנת הון נועדה לכך שלא ניתן יהיה לזהות את מקור הרכוש, מיקומו וזהות בעלי הזכויות בו. הפעילות הבלתי חוקית מכונה "עבירות מקור". הכוונה היא לרשימה סגורה של עבירות אשר מופיעות בתוספת הראשונה לחוק איסור הלבנת הון, תש"ס-2000. ברשימה זו מופיעות עבירות כגון: סחר בסמים, עבירות מס חמורות, סחיטה, רצח, ניהול וארגון הימורים בלתי חוקיים, מעילות וגניבות, שוחד, סחר בלתי חוקי בנשק וסחר בבני אדם. הספרות מציגה את תופעת הלבנת הון כתהליך תלת-שלבי אשר כולל את השלבים הבאים:

- 1. שלב ההשמה (Placement) -** בשלב זה הכסף שמקורו בפעילות בלתי חוקית מוחדר למערכת הפיננסית.
- 2. שלב הריבוד (Layering) -** ביצוע פעולות במטרה לטשטש את מקור הכסף.
- 3. שלב ההטמעה (Integration) -** בשלב זה העברייני מושך את הכסף המולבן ומשתמש בו לצורך הצגת ניהול אורח חיים נורמטיבי. בשלב זה לעברייני יש את היכולת להציג מקור לכאורה לגיטימי עבור הכספים.

אין הכרח כי כל שלבי התהליך המפורטים לעיל יתקיימו במלואם. פעילות הלבנת הון משתנה עם הזמן, השיטות מתפתחות ומתאימות את עצמן להתנהלות הפיננסית הגלובלית. למשל, כספים שהתקבלו בביצוע עבירת מקור יכולים להתקבל המערכת הפיננסית מבלי קיום שלב ההשמה.

אנו מבדילים בין שני סוגים של מלביני הון:

מלבין הון עצמאי (Self-Lauderer) – עבריין המלבין את ההון שצבר מהפעילות העבריינית.

מלבין הון מקצועי (Professional Money Launderer) – גורם בעל ידע מקצועי ו/או היכרות רבה עם עולם הפיננסים ומשטר איסור הלבנת הון, אשר מסייעים לעבריין באופן מודע להלבין את כספו.

טיפולוגיות הלבנת הון יכולות להיות ייחודיות לאזור בו הן מתבצעות, אך ישנן גם מספר טכניקות משותפות לארץ ולעולם, בהן:

1. הברחת נכסים פיננסיים ומזומן למדינות בהן משטר איסור הלבנת הון חלש יחסית, פיקוח רופף על המטבע, קיום חוקי סודיות בנקאית נוקשים ואין בהן חובת דיווח על פעולות בנקאיות חשודות.
2. ביצוע העברות פיקטיביות של כספים כצעד ראשון לשילוב הרכוש במערכת פיננסית מוכרת.
3. הבניה או פיצול של הפקדות והעברות לסדרה של פעולות פטורות מחובת דיווח ותיעוד, במקרים בהם קיימות חובות כאלה על פעולות בנקאיות בסכומים מסוימים.
4. שימוש בחברות פיקטיביות כצינור להעברת כספים, ושימוש בחברות המנהלות עסקים לגיטימיים. בדרך כלל אלה יהיו חברות שיש להן תזרים מזומנים גבוהה הקשה לשומה.
5. ניפוח רווחי הון בדיווחים לרשות.
6. ביצוע פעילות סחר של סחורות ושירותים (ייבוא ויצוא) והנפקת חשבוניות מזויפות בשערך מנופח של הסחורה/השוי (TBML /SBML).
7. הקמת מערכת בנקאית מחתרתית המאפשרת העברות אלקטרוניות בין-לאומיות של הון.
8. שימוש בנותני שירות בנקסי לצורך פעולות בנקסיות פיננסיים והעברת כספים בסכום גבוהה.
9. ביצוע עסקאות הלוואה פיקטיביות.
10. קניית נכסים שניתן לבצע מניפולציה על שוויים – יהלומים, זהב, חפצי אמנות, נדל"ן.
11. שימוש באנשי "קש" וחברות "קש" לצורך ביצוע פעולות הלבנת הון.

שיטות הלבנת הון הן רבות ומגוונות, והולכות ונעשות מתוחכמות יותר. המשותף לרובן הוא ניצול היעילות, הטכנולוגיה והגלובליזציה של המערכות הפיננסיות העולמיות, לשם החדרת כספים והעברתם ממקום למקום תוך הסוואת מקורם וזהות בעלי הזכויות בהם. אמנם פעילות הלבנת הון מהווה איום על תפקודה התקין והרציף של המערכת הפיננסית, אך היא גם יכולה להיות הגורם המרכזי שיוביל לתפיסת הגורמים העבריינים ואכיפת פעילותם.

מהו מימון טרור?

מימון טרור הוא ביצוע פעולה פיננסית במטרה להעביר כספים או נכסים פיננסיים לגורמי טרור (ארגונים או יחידים). הלבנת הון הינה ביצוע פעולה פיננסית שמטרתה העברת נכסים פיננסיים לגורמי טרור (ארגונים ויחידים).

בשונה מהמאבק בהלבנת הון שבו הדגש הפילי הוא על מקור הכספים, מתמקד המאבק במימון טרור ביעד הכספים. מקורם של כספי מימון טרור יכול להיות לגיטימי (פעילות עסקית חוקית, תרומות של יחידים ועמותות, מימון מדינות ועוד) או בלתי לגיטימי (כספים שהם פרי עבירות כגון סחר בסמים, הברחות, סחר בלתי חוקי בנשק, מעשי רמה, מעשי סחיטה וסחר בבני אדם ועוד). במקרים אלה, שבהם מימון הטרור הינו מכספים שהתקבלו

ממקורות לא חוקיים, מבוסס המאבק במימון טרור גם על התשתית המשפטית למאבק בהלבנת הון. המאבק בטרור מוכר כמשימה בין-לאומית. הוא מאחד לשורותיו מדינות, ארגונים, גופים מוסדיים ואזרחים פרטיים. התפיסה המניעתית הרווחת בשנים האחרונות מחייבת נקיטת צעדים נרחבים ומגוונים למניעת טרור. לפיכך, בשנים האחרונות גוברת ההכרה שהמאבק בטרור צריך להתמקד גם במקורות המימון של פעולות הטרור וארגוני טרור. בשל החשיבות הגדולה בסיכול ערוצי מימון טרור, כחלק מהמאמץ המקומי והבין-לאומי לסיכול פעילותם של ארגוני טרור, הוחלט בארגון ה-FATF בשנת 2001 (בעקבות פיגוע ה-11 בספטמבר), לשלב את המאבק במימון טרור עם המאבק בהלבנת הון. זאת, נוכח הדמיון הרב בטכניקות ובדפוסי פעולה המיושמים על ידי ארגוני הפשיעה וארגוני הטרור לשם העברת כספים תוך הסתרת מקורם ויעודם, ולנוכח העובדה כי גורמים רבים כדוגמת ביצוע תשלומים חוצי גבולות, מקשים על איתור הערוצים הכספיים המשמשים למימון טרור ומצריכים **רמה גבוהה של שיתוף פעולה בין-לאומי, בו השתלבה גם ישראל.**

חוק איסור הלבנת הון, התש"ס - 2000

חוק איסור הלבנת הון נחקק בשנת 2000, ובכך הצטרפה מדינת ישראל למדינות השותפות למאבק הבין-לאומי בתופעה. תכלית החוק היא הסדרת מדיניות פעולה במאבק בהלבנת הון ההולמת את המציאות הקיימת בישראל, תוך העמדת כלים אופרטיביים וגיוס המוסדות הפיננסיים לשיתוף פעולה עם רשויות אכיפת החוק במאבק זה. זאת, לצד עמידה בסטנדרטים הבין-לאומיים כפי שנקבעו על ידי ארגון ה-FATF.

מכוחו של החוק הותקנו תקנות וצווים, לסייע ביישום הוראות החוק ועקרונותיו.

עקרונות החוק

החוק מתמקד בארבעה מישורים עיקריים כדלקמן:

1. מניעה

החוק והצווים מטילים, לראשונה, על גורמים בסקטור הפרטי (בנקים, חברות כרטיסי אשראי, נותני שירות בנכס פיננסי ונותני שירותי אשראי, מבטחים, בתי השקעות, חברי בורסה, סוחרים באבנים יקרות, ועוד) תפקיד אקטיבי שעיקרו משטר מונע איסור הלבנת הון, הכולל בין היתר:

- זיהוי והכרת הלקוחות טרם מתן השירות;
- דיווח לרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור במקרים מוגדרים כגון פעולות מסוימות במטבע או התנהלות פיננסית לא שגרתית;
- שמירת מסמכים רלוונטיים ובקרה שוטפת;
- מינוי גורם אחראי למילוי חובות התאגיד שתפקידו לוודא כי במקביל לפעילות השוטפת של הגוף נשמרות הוראות החוק, נקבעת מדיניות עבודה מתאימה ומבוצעות הדרכות להטמעת החובות בקרב העובדים.

הסקטור הפיננסי משמש "שומר סף", אשר בפעולתו יש כדי להקשות על מלביני ההון להטמיע כספים במערכת הפיננסית ולנצל אותה לצרכי פעילותם, וכדי לאפשר לרשויות האכיפה חקירה יעילה ותכליתית של עבירות הלבנת הון בדיעבד.

2. ענישה

החוק קובע מספר עבירות פליליות של הלבנת הון שעונשן נע בין 5 ל-10 שנות מאסר, כדי לבטא את העמדה המוסרית הרואה בפעילות של הלבנת הון פעילות המסייעת משמעותית לפשיעה החמורה אשר יש להוקיעה ולהעניש בגינה בחומרה. הענישה בגין עבירת הלבנת הון היא בנוסף להענשת העבריין בגין ביצוע עבירת המקור (העבירה שבוצעה ושממנה הופקו רווחי הפשיעה), ופעמים רבות חמורה יותר מהענישה בגין עבירת המקור.

סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון קובע את העבירה המרכזית של "הלבנת הון" שהינה עשיית פעולה ב"רכוש אסור" במטרה להסתיר או להסוות את מקורו, את זהות בעלי הזכויות בו, מיקומו, תנועותיו או את עשיית הפעולה בו. "רכוש אסור" הוגדר כרכוש שמקורו במישרין או בעקיפין בעבירת מקור (רשימת העבירות, המכונות "עבירות מקור", מפורטת בתוספת הראשונה לחוק, וכוללת עבירות של שוחד, רצח, הימורים, מימון טרור ועוד), או ששימש או שאיפשר ביצוע עבירת המקור, או שהיה מעורב ברכוש כאמור לעיל. העונש בגין עבירה זו הינו עד 10 שנות מאסר.

סעיף 3(ב) לחוק קובע כי "הלבנת הון" היא גם עשיית פעולה ברכוש או מסירת מידע כוזב במטרה שלא יהיה דיווח מטעם מוסד פיננסי, או במטרה שלא לדווח על הכנסת כספים לישראל או על הוצאתם ממנה או במטרה לגרום לדיווח הכוזב. על פי הפסיקה, עבירה זו אינה דורשת כי הרכוש שלגביו נמנע הדיווח או הועבר דיווח בלתי נכון יהיה רכוש אסור. העונש בגין עבירה זו הינו **עד 5 שנות מאסר**, ואם המידע הכוזב נמסר ביחס לרכוש אסור, דינו **עד 10 שנות מאסר**.

סעיף 4 לחוק קובע את האיסור לעשיית פעולה ברכוש אסור (שמקורו בעבירה) שהוא בשווי העולה על סכום של 150,000 ש"ח. העונש בגין עבירה זו הינו **עד 7 שנות מאסר**.

3. חילוט

החוק מאפשר חילוט רכוש, בהתבסס על העיקרון כי יש להשיב לידי המדינה רכוש שהופק בפשע או ששימש לביצועו. החילוט אינו תחליף לעונש (מאסר או קנס), אלא מוטל בנוסף עליו.

חילוט בהליך פלילי – החוק מנחה את בתי המשפט להורות, בנוסף לכל עונש שהוטל במסגרת גזר הדין, על חילוט רכוש של העברין בשווי הרכוש שנעברה בו העבירה שהוא: רכוש ששימש לביצוע העבירה; רכוש שאיפשר את ביצוע העבירה או שיועד לכך; רכוש שהושג כשכר העבירה או כתוצאה מביצוע העבירה, או שיועד לכך. ההצדקה הרעיונית לחילוט היא כי לא ניתן לקנות זכות ברכוש שהושג בעבירה, וכי יש להוציא את "בלעו של הגזלן מפיו".

חילוט בהליך אזרחי – בית המשפט רשאי לצוות על חילוט רכוש בהליך אזרחי בהתקיים שני תנאים מצטברים:

1. הרכוש הושג, במישרין או בעקיפין, בעבירה לפי סעיפים 3 או 4 לחוק איסור הלבנת הון (או כשכר לאותה עבירה, או שנעברה בו עבירה לפי אותם סעיפים).
2. האדם החשוד בביצוע העבירה אינו נמצא בישראל דרך קבע או שלא ניתן לאתר, ועל כן לא ניתן להגיש נגדו כתב אישום, או כאשר הרכוש התגלה לאחר הרשעה בהליך פלילי שהתנהל.

4. שיתוף פעולה בין-לאומי

החוק מאפשר שיתוף פעולה והחלפת מידע מודיעיני עם יחידות מודיעין פיננסי מקבילות בעולם (FIUs) בהינתן כי פעמים רבות עבירות הלבנת הון ומימון טרור קשורות בפעילות חוצת גבולות. שיתוף פעולה מסוג זה מסייע לרשויות במתן מידע וכלים מודיעיניים בין-לאומיים במאבק בהלבנת הון ומימון טרור.

החובות החלות על גופים בסקטור הפרטי מכוח החוק

הכרת הלקוח (CDD-Customer Due Diligence)

מוסדות מפוקחים מחויבים לקבוע מדיניות ונהלים בנושא "הכרת הלקוח", תוך התייחסות לפתיחת חשבון והגדרת סוגי לקוחות. הליך הכרת הלקוח מתייחס גם להכרת אופי פעילותו העסקית, וזאת כדי לאפשר איתור חריגה מן הפרופיל המצופה מלקוח. בנוסף, נדרש המוסד המפוקח לקיים מערך בקרה באמצעות הפעלת מערך סממנים בהתחשב בסיווג הסיכון לרבות בכל הנוגע לסוג הלקוח, ברקע האישי והפיננסי של הלקוח, במדינה ממנה מועברים הכספים, בסוגי הפעולות וכו'.

שמירת מסמכים

מוסדות מפוקחים נדרשים לקבוע נהלים לשמירת המידע בנוגע לאימות זהותו של לקוח ומהות עסקיו, כולל מקור המידע, משך הזמן שיש לשמור את המידע הרלוונטי, סוג הלקוח, צפי היקף הפעילות בחשבון הלקוח. בנוסף, נדרשים המוסדות המפוקחים לבצע עדכון של מידע זה באופן עיתי.

חובת דיווח לרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור

החוק מחייב את הגופים המדווחים להעביר לרשות דיווחים "רגילים" ודיווחים "בלתי רגילים". בישראל נקבעה חובת דיווח בגין פעילות בלתי רגילה, בשונה מחובת דיווח בגין פעילות חשודה הקיימת במרבית המדינות שחל בהן משטר איסור הלבנת הון ומימון טרור. דיווחים אלה נקלטים ברשות באופן ממחושב ורובן באופן מקוון למערכת המחשוב של הרשות, תוך ביצוע תהליך בקרת איכות והגנה מירבית על פרטיות המידע.

הליכי אכיפה מנהלית במסגרת חוק

עיצום כספי

עיצום כספי מופעל כחלק מהליך של אכיפה מנהלית, כסנקציה בגין הפרת חובות הזיהוי והדיווח של מוסדות מפוקחים ובגין הפרת חובת הדיווח על הכנסה או הוצאה של כספים מישראל (פרק ה' לחוק איסור הלבנת הון).

הליך הטלת עיצום על גורם מפוקח

חוק איסור הלבנת הון מטיל על הגופים המפוקחים חובת זיהוי והכרת לקוח, חובת דיווח לרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור וחובת מינוי אחראי למילוי חובות הגוף המפוקח. הגופים המפוקחים (רגולטורים) מבצעים ביקורות תקופתיות על הגופים המפוקחים, במסגרתן נבחן מילוי חובותיהם בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור.

ככל שהגוף המפוקח מוצא כי גוף מפוקח אינו מקיים את הוראות החוק או הצו שהותקן מכוחו בצורה מלאה, הוא רשאי להורות על כינוס ועדה להטלת עיצום כספי על הגוף המפוקח. ההליך המנהלי והפלילי יכולים להתקיים במקביל.

הטלת עיצום על ידיד בגין הפרת חובת הדיווח על הכנסת כספים מישראל והוצאתם

העברת כספים דרך מעברי הגבול הינה אחד מדפוסי הפעולה המוכרים והרגישים ביותר בתחום הלבנת הון ומימון טרור, בהעדר בידוק ותיעוד מערכתי קבוע. כפועל יוצא, החוק מטיל חובת דיווח על יחיד המכניס או מוציא כספים ממדינת ישראל מעל סף הדיווח, כמפורט לעיל. חובת הדיווח חלה על הכנסת כספים והוצאתם במעברי הגבול, בדואר או בדרך אחרת.

חוקרי המכס של רשות המיסים מבצעים ביקורות פתע תכופות בקרב היוצאים והנכנסים לישראל, במטרה לאכוף את חובת הדיווח. במקרה זה, נקבע בחוק כי ההליך המנהלי הינו חלופי להליך הפלילי. כלומר, במקרה של הטלת עיצום כספי על יחיד אשר שולם על ידו, לא ניתן להגיש נגדו כתב אישום בשל ההפרה בעטיה הוטל העיצום הכספי.

גובה העיצום

במסגרת ההליך בפני ועדת העיצומים, עומדת לגוף המפוקח וליחיד האפשרות לטעון את טענותיהם בכתב ובעל פה בפני הוועדה, טרם יוחלט על גובה העיצום הכספי.

גובה העיצום הכספי קבוע בחוק ובתקנות ומושפע ממספר קריטריונים, לרבות היות ההפרה הפרא ראשונה, הפרה חוזרת (הפרה המתבצעת בתוך שנתיים מההפרה הקודמת שבשלה הוטל על המפר עיצום כספי או שבשלה הורשע),

היקפה הכספי של ההפרה, חומרת ההפרה, הפרה נמשכת או חד פעמית, שיתוף פעולה בגילוי ההפרה ותוצאותיה, פעולות למניעת ביצוע ההפרה, להקטנתה או לביטולה, נסיבות העניין ונסיבות אישיות, טיב ההפרה ונסיבותיה.

הרכב הוועדה

ועדת העיצומים מורכבת משני נציגים של הגוף המפקח וממשפטן שמונה על ידי שר המשפטים (מינוי שר המשפטים הינו של נציג מהרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור). בהתאם לפסיקת בית המשפט ולשם תקינות ההליך המנהלי ומניעת ניגוד עניינים, לא יהיו חברים בוועדה מי שעסקו באופן ישיר בהליך הביקורת המקדים בו הוחלט על כינוס הוועדה להטלת עיצום כספי.

ערעור לערכאות שיפוטיות

על החלטת הוועדה להטלת עיצום כספי ניתן לערער בזכות לבית משפט השלום בתוך 30 יום מקבלתה.

חוק המאבק בטרור

בשנת 2016 נחקק חוק המאבק בטרור. מטרתו, ליתן בידי רשויות המדינה כלים מתאימים בתחום המשפט הפלילי והציבורי, לשם התמודדות עם איומי הטרור שבפניהם ניצבת מדינת ישראל. זאת בשל ייחודה של פשיעה זו, הבאה לידי ביטוי בעוצמת הפגיעה שלה מחד גיסא, ובקושי להיאבק בה בשל היקפה ומורכבותה מאידך גיסא. החוק נועד להעמיד את ישראל בשורה אחת עם המדינות הנאבקות בטרור ובמימון הטרור הבין-לאומי ולהבטיח כי החקיקה הישראלית עומדת בסטנדרטים הבין-לאומיים שנקבעו בהקשר זה.

עקרונות החוק

החוק מתמקד בשלושה היבטים מרכזיים:

1. קביעת מנגנוני הכרזה על ארגוני טרור

החוק קובע מנגנוני הכרזה על ארגוני טרור, אשר מחליפים את אלו הקיימים בפקודת מניעת טרור, התש"ח-1948, בתקנות ההגנה (שעת חירום) 1945, ובחוק איסור מימון טרור, תשס"ה-2005.

מהו ארגון טרור

החוק מגדיר ארגון טרור כחבר בני אדם בתבנית מאורגנת ומתמשכת (תבנית שאינה אקראית ושנועדה להתקיים פרק זמן אף אם אין מדרג בין החברים ואין להם תפקידים מוגדרים), שמבצע מעשי טרור או פועל במטרה שיבוצעו מעשי טרור, ובכלל זאת חבר בני אדם כאמור שעוסק באימונים או בהדרכה לביצוע מעשי טרור או שעושה פעולה או עסקה בנשק לביצוע מעשי טרור, וכן חבר בני אדם כאמור שפועל, במישרין או בעקיפין, כדי לסייע לארגון דלעיל.

הגדרת ארגון טרור בחוק מבהירה, בין היתר, כי גם "ארגון מעטפת", שאינו מבצע מעשי טרור באופן ישיר אך פועל במישרין או בעקיפין כדי לסייע ולקדם את פעילותו, ובכלל זה לממנו, והכל באופן שיש בו תרומה ממשית או מתמשכת לפעילות הארגון או בזיקה ממשית אליו, יחשב ארגון טרור. עוד נקבע בחוק, כי אין נפקא מינה אם חברי הארגון יודעים את זהות החברים האחרים אם לאו, אם הרכב חברי הארגון קבוע או משתנה, אם הארגון מבצע גם פעילות חוקית ואם הוא פועל גם למטרות חוקיות.

מנגנוני הכרזה על ארגון טרור

החוק קובע שני מנגנונים להכרזה על ארגון כ"ארגון טרור":

האחד, הכרזה של שר הביטחון על ארגון טרור או על ארגון "מעטפת" בעל זיקה לישראל;
השני, הכרזה של שר הביטחון על פעיל טרור זר או על ארגון טרור זר שהוכרזו ככאלה מחוץ לישראל.

2. קביעת עבירות פליליות וענישה

חוק המאבק בטרור קובע שורה של עבירות פליליות:

עבירות טרור

פעילות בארגון טרור, לרבות ניהול של ארגון כזה וחברות בו • עמידה בראש ארגון טרור • מילוי תפקיד ניהולי או פיקודי בארגון טרור • מתן שירות או העמדת אמצעים לארגון טרור או לביצוע מעשה טרור • איום בביצוע מעשה טרור • הכוונת חברי הארגון לביצוע פעולות טרור • גילוי הזדהות עם ארגון טרור • הסתה לטרור • אי מניעת טרור • הכנה לביצוע מעשה טרור. **העונש בגין עבירות אלה נע בין מאסר של שניים למאסר עולם.**

עבירות מימון טרור

עשיית פעולה ברכוש במטרה לסייע, לקדם או לממן ביצוע של עבירת טרור חמורה או במטרה לתגמל בעבור ביצוע של עבירת טרור חמורה או במטרה לסייע, לקדם או לממן פעילות של ארגון טרור. **העונש בגין עבירה זו הינו עד 10 שנות מאסר.**

עשיית פעולה ברכוש שיש בה כדי לסייע, לקדם או לממן ביצוע של עבירת טרור חמורה או לתגמל בעבור ביצוע של עבירת טרור חמורה אף אם מקבל התגמול אינו מי שביצע את העבירה או התכוון לבצעה • פעולה ברכוש של ארגון טרור או רכוש הקשור לעבירת טרור חמורה • העברת רכוש לארגון טרור. **העונש בגין עבירות אלה הינו עד 10 שנות מאסר.**

עבירת הפרת חובת דיווח

חוק המאבק בטרור קובע חובת דיווח למשטרה ולרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור, על רכוש של ארגון טרור מוכרז או על פעולות הנחשדות כפעולות ברכוש טרור, ובלבד שהרכוש הוא של ארגון טרור או שהוא תמורתו הישירה או הרווח הישיר של רכוש זה או שיש בפעולה כדי לסייע, לקדם או לממן ביצוע של עבירת טרור חמורה או לתגמל בעבור ביצועה.

אי מסירת דיווח לרשויות על ידי אדם שהתבקש לבצע פעולה ברכוש והיה לו חשד סביר כי הרכוש הוא של ארגון טרור או שהוא תמורתו הישירה או שיש בפעולה כדי לסייע, לקדם או לממן ביצוע של עבירת טרור חמורה או לתגמול בעבור ביצועה או לחלופין שברשותו, בחזקתו או בשליטתו רכוש של ארגון טרור מוכרז - הינה עבירה פלילית אשר **העונש בגינה הינו עד שנת מאסר אחת**. אם עשה כן במטרה להכשיל תפיסה של רכוש כאמור, **העונש הוא עד 3 שנות מאסר**.

3. חילוט

חוק המאבק בטרור קובע הוראות חילוט רחבות, כדלקמן:

חילוט שיפוטי בהליך פלילי - בית המשפט רשאי לצוות כי נוסף על כל עונש, יחולט רכוש, הכולל בין היתר: רכוש לאחר הרשעה בעבירת טרור • רכוש של ארגון טרור לאחר הרשעה בניהול ארגון טרור • רכוש שהתגלה לאחר מתן גזר דין, אשר אילו התגלה לפני מתן גזר הדין היה ניתן לבקש חילוטו כאמור.

חילוט מנהלי - שר הביטחון רשאי להורות בצו על תפיסה זמנית של רכוש וכן לצוות על חילוט רכוש שלגביו ניתן הצו, הכולל בין היתר: רכוש של ארגון טרור או של פעיל טרור • רכוש שמיועד לביצוע עבירת טרור חמורה, אם שוכנע שהדבר דרוש כדי לסכל פעילות של ארגון טרור ולפגוע ביכולתו לקדם את מטרותיו או כדי לסכל עבירת טרור חמורה • רכוש שנעברה בו עבירת טרור חמורה או ששימש במישרין לביצוע עבירה זו • רכוש שהושג כשכר או כתגמול בעד ביצוע עבירת טרור חמורה, או יועד להיות שכר או תגמול כאמור. שימוש בסמכות המנהלית נעשה, על פי רוב, כאשר אין אפשרות לחלט את הרכוש בהליך הפלילי, אם בשל כך שהוחלט לא להגיש כתב אישום או בשל כך שהראיות הנוגעות לרכוש אינן ניתנות להגשה בהליך הפלילי.

הגופים המדווחים

חוק איסור הלבנת הון והצווים שהותקנו מכוחו מטילים על שורה של גופים בסקטור הפרטי חובת דיווח לרשות בנוגע לפעולות פיננסיות ופעולות אחרות שמבוצעות על ידי לקוחותיהם, העונות על ההגדרות הקבועות בחוק.

לגופים המדווחים תפקיד חשוב ביותר במאבק בהלבנת הון ומימון טרור בהיותם "שומרי סף", אשר יכולים למנוע כניסתו של הון שחור למערכת הפיננסית הלגיטימית. לגופים המדווחים היכרות עם לקוחותיהם ודרך התנהלותם העסקית, ומשכך ביכולתם להעמיד מידע ראשוני וחיוני במקרים של חשד לביצוע עבירות הלבנת הון ומימון טרור. כלל הגופים המדווחים הינם גופים המפוקחים על ידי רגולטורים. עורכי דין ורואי חשבון המעניקים שירות עסקי הינם הגורמים המפוקחים היחידים שאינם חייבים בחובות דיווח לרשות; מוטלות עליהם חובות זיהוי והכרת לקוח, לצד חובה אתית להימנע מביצוע פעולה עבור לקוח אם לדעת נותן השירות העסקי השירות המבוקש מצוי בסיכון גבוה להלבנת הון או מימון טרור.

קופות גמל

סוכני
ביטוח

חברות
ביטוח

חברות לנאמנות
של תאגידים
בנקאיים

חברות
כרטיסי
אשראי

בנקים

סוחרים
באבנים
יקרות

בנק הדואר

זירות סוחר

מנהלי
תיקים

חברי
בורסה

נותני
שירותים
פיננסיים

המידע המדווח לרשות

סעיף 7 לחוק מעניק סמכות לרגולטורים השונים לקבוע בצווים חובות החלות על הגופים המפוקחים, לרבות חובות דיווח לרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור.

הרגולטורים והגופים מפוקחים

הרגולטור

משרד המשפטים

משרד הכלכלה
והתעשייה

משרד התקשורת

רשות ניירות ערך

רשות שוק ההון,
ביטוח וחיסכון

בנק ישראל

הממונה
על נותני
שירות עסקי,
משרד המשפטים

משרד
הכלכלה

משרד
התקשורת

רשות
ניירות ערך

רשות שוק ההון,
ביטוח וחיסכון,
משרד האוצר

גופים מפוקחים

עורכי דין
ורואי חשבון
(המעניקים
שירות עסקי)

סוחרים באבנים
יקרות

בנק הדואר

חברי בורסה
מנהלי תיקים
זירות סוחר

מבטחים
סוכני ביטוח
קופות גמל
נותני שירותים
פיננסיים
מוסדרים

בנקים
חברות כרטיסי
אשראי
חברות לנאמנות
של תאגידים
בנקאיים

דיווח "רגיל"

דיווח "רגיל" (CTR-Currency Transaction Report) משמעו דיווח על כל פעולה מסוג מסוים ומעל סכום מסוים, כפי שנקבע בהוראות הדין וכמפורט בצווי איסור הלבנת הון הייעודיים. הגופים המדווחים חייבים בדיווח אודות פעולות אלה, ללא שיקול דעת. דיווחים אלה נקלטים ברשות באופן ממוחשב ורובם באופן מקוון למערכת המחשוב של הרשות, תוך ביצוע תהליך בקרת איכות והגנה מירבית על פרטיות המידע.

דוגמאות לחובת דיווח "רגיל":

1. פעולה של הפקדת מזומנים בחשבון בנק או משיכה ממנו בסכום שווה ערך ל-50,000 ש"ח ומעלה;
2. פעולה של הוצאת המחאה בנקאית בסכום שווה ערך ל-200,000 ש"ח ומעלה;
3. הפקדת שיקים במט"ח (מטבע חוץ) בחשבון בנק בסכום שווה ערך ל-1 מיליון ש"ח ומעלה;
4. ניכיון שיקים על ידי נותן שירותי אשראי בסכום של 50,000 ש"ח ומעלה;
5. העברה מחשבון קורספונדנט של מוסד פיננסי שנמצא במדינה או בטרטוריה המנויה בתוספת הרביעית לחוק איסור הלבנת הון או לחשבון כאמור, בסכום של 5,000 ש"ח ומעלה

דיווח על פעילות "בלתי רגילה"

דיווח על פעילות "בלתי רגילה" (UAR-Unusual Activity Report) משמעו דיווח על פעולות של מקבל שירות או על ניסיון לביצוע פעולות, אשר לאור המידע המצוי בגוף המדווח הן נחזות בעיניו כבלתי רגילות. דיווח בלתי רגיל מבוצע על פי שיקול דעת הגוף המדווח, בהתבסס על היכרותו את הלקוח ודפוס פעולותיו העסקיות. בישראל נקבעה חובת דיווח בגין פעילות בלתי רגילה, בשונה מחובת דיווח בגין פעילות חשודה הקיימת במרבית המדינות שחל בהן משטר איסור הלבנת הון ומימון טרור. דיווחים "בלתי רגילים", בדומה לדיווחים "רגילים", נקלטים ברשות, תוך ביצוע תהליך בקרת איכות והגנה מירבית על פרטיות המידע.

דוגמאות לחובת דיווח על פעילות "בלתי רגילה":

1. פעילות שנראה כי מטרתה לעקוף את חובת הדיווח "הרגיל" שבה מחויב הגוף המדווח;
2. פעילות הנראית כחסרת הגיון עסקי או כלכלי בהתייחס לסוג החשבון או לדרכי התנהגותו של בעל החשבון;
3. פעולה בחשבון, בהיקף מהותי, באמצעות מיופה כוח, שאינו רשום בחשבון כמורשה חתימה;
4. היקף פעולות יוצא דופן או שינוי משמעותי ביתרת חשבון, ללא הסבר מניח את הדעת ובלא סיבה נראית לעין;
5. פעילות של ארגון שאינו למטרת רווח שאינה עולה בקנה אחד עם פעילותו של הארגון, ככל שידוע לגוף המדווח.

המסגרת הנורמטיבית הבין-לאומית

ארגון ה-FATF

ארגון ה-FATF (Financial Action Task Force) הוקם בשנת 1989 על ידי ראשי שבע המדינות המתועשות (G7). הארגון מהווה כח משימה בין-לאומי שמטרתו לפתח ולקדם מדיניות עולמית ושיתופי פעולה בין-לאומיים במאבק בהלבנת הון, מימון טרור ומימון פרוליפרציה. מקום מושבו של הארגון בפריז וכיום חברות בו 37 מדינות ו-2 גופים רב מדינתיים. הארגון הוקם על רקע ההכרה בצורך להילחם בתופעה של הלבנת הון כאסטרטגיה עיקרית למלחמה בעבריינות ובפשעה המאורגן. בתוך כך, חל שינוי תפיסה עולמי לפיו "לכסף יש ריח" וכי המרדף אחר הכסף ומניעת הרווחים מהעבריינים אינם חשובים פחות מתפיסת העבריינות.

מאז הקמתו, מוביל ארגון ה-FATF את המאמץ הבין-לאומי על ידי יצירת מסגרת נורמטיבית וקביעת סטנדרטים למאבק בהלבנת הון, במימון טרור ומימון נשק להשמדה המונית, אותם מחייבות המדינות לאמץ וליישם, לצד ביצוע מעקב שוטף אחר יישום המלצותיו. סטנדרטים אלו דורשים, בין היתר, רתימת הגופים הפיננסיים למאבק בהלבנת הון ומימון טרור, ומטילים על תאגידים וגורמים פרטיים חובות אקטיביות לזיהוי והכרת לקוחות ודיווחים לרשויות, כחלק מהמאבק בפשיעה ובתוצריה. הגם שברור כי המשטר החוקי והאמצעים הרלוונטיים למאבק בהלבנת הון ובמימון טרור שונים ממדינה למדינה, הרי שהמלצות ארגון ה-FATF מהוות, הלכה למעשה, את הסטנדרט המינימאלי המחייב את כלל המדינות השותפות למאבק. מדינות שאינן מאמצות את הסטנדרטים הבין-לאומיים שקבע ארגון ה-FATF חשופות לסנקציות כלכליות קשות, שמשמעותן מגבלות על פעילויות פיננסיות של המדינה ופריטה בתחומי מדינות אחרות, וכפועל יוצא סכנה ליציבות כלכלת המדינה והמשטר, לחץ בין-לאומי, סיכונים לסקטור הפיננסי ופגיעה במוניטין של המערכת הכלכלית והבנקאית של המדינה.

המסגרת הנורמטיבית העולמית המחייבת את המדינות במאבק בהלבנת הון ובמימון טרור, מובאת ב-40 המלצות שגיבש ארגון ה-FATF, שעיקרן:

1. קביעה כי הלבנת הון ומימון טרור הן עבירות פליליות במדינה. לצד זאת, קביעה כי עבירות חמורות מהוות עבירות מקור לצורך הלבנת הון.
2. רתימת הסקטור הפיננסי למאבק בתופעה תוך הטלת תפקיד אקטיבי המחייב את המוסדות הפיננסיים לבצע תהליך זיהוי והכרת לקוח, ולדווח לרשויות אודות פעולות פיננסיות רגילות ובלתי רגילות של לקוחותיהם.
3. החלת משטר חובות דיווח על הציבור הרחב, בנוגע להכנסה והוצאה של כספים למדינה החברה וממנה.
4. הקמת רשות לאומית למודיעין פיננסי במדינה (FIU) אשר תנהל מאגר מידע הכולל נתונים שמקורם בכלל הדיווחים המתקבלים ברשות, מידע מודיעיני המתקבל מרשויות אכיפה וגופי הביטחון של אותה מדינה, ומידע המתקבל מרשויות מודיעין פיננסי מקבילות בעולם.
5. החלת הוראות חילוט לטובת המדינה על רווחים שמקורם בפשיעה.

בשנת 2012 הוסיף ארגון ה-FATF נדבך נוסף להמלצותיו, וקבע 11 מדדים (IOs-Immediate Outcomes) לבחינה של אפקטיביות משטר איסור הלבנת הון ומימון טרור במדינה. מטרתם לתרגם את ההמלצות לתוצרים מעשיים אותם צריכות המדינות החברות להציג, ובתוך כך לסייע בהעלאת רמת האפקטיביות של משטר איסור הלבנת הון ומימון טרור החל באותה מדינה.

בחודש דצמבר 2018 התקבלה מדינת ישראל כחברה מלאה בארגון ה-FATF, לאחר עמידה בהליך ביקורת של הארגון, ובשנת 2019 התחילה רשמית את פעילותה בארגון כחברה מלאה מן המניין. קבלת ישראל לארגון הינה הישג לאומי אסטרטגי שכן היא מהווה כרטיס כניסה למדינת ישראל למעגל המדינות המצומצם אשר מעצב את

המדיניות הגלובאלית בתחום המאבק בהלבנת הון ובמימון טרור, משפרת את יכולתו של הסקטור הפיננסי לפעול בזירה הבין-לאומית ובכך תורמת לחיזוק הכלכלה והסקטור העסקי בישראל, למיצוב ישראל כמקום אטרקטיבי להשקעות וכן למעמדה הבין-לאומי של המדינה.

ההצטרפות לארגון תורמת לשיתופי הפעולה בין ישראל לבין מדינות אחרות במישור הפיננסי, המודיעיני, הכלכלי והמשפטי. המשלחת הישראלית לארגון, בהובלת הרשות, נוטלת חלק פעיל במפגשי קבוצות העבודה ובמליאת הארגון. במפגשים אלו נדונים נושאים שונים הקשורים למאבק הגלובלי בהלבנת הון ובמימון טרור, להתוויית המדיניות הגלובלית בתחום וכן לדו"חות הביקורת על המדינות השונות שעורך הארגון. בנוסף, משמשים נציגי הרשות כמעריכים בביקורות שמקיים ארגון ה-FATF על מדינות שונות, ובתוך כך לוקחים חלק פעיל בעבודת הארגון ותורמים לפיתוח הידע המקצועי של בעלי תפקידים רלוונטיים בארץ, על מנת לסייע למדינה בהיערכותה לביקורות עתידיות ולעמידתה בהצלחה בהן.

דו"ח הביקורת העלה כי ישראל היא אחת משלוש המדינות המובילות בעולם מבחינת אפקטיביות המאבק בהלבנת הון ומימון טרור. פחות משנה לאחר הקבלה, הארגון בחר בד"ר שלומית ווגמן-רטנר, לכהונה בתפקיד יו"ר בקבוצת העבודה האופרטיבית של הארגון, קבוצת ה-RTMG (Risks Trends and Methods Group). בשנת 2020 התקבלה ישראל כאחת ממדינות החברות בקבוצת העבודה המצומצמת של הארגון, קבוצת ה-Steering Group, אשר אמונה על החלטות הליבה בתחום הפעילות של הארגון.

EGMONT GROUP

ארגון ה-Egmont (The Egmont Group of Financial Intelligence Units) הוא קבוצה בין-לאומית המאגדת את יחידות המודיעין הפיננסי (FIUs) של למעלה מ-170 מדינות וטריטוריות, אשר מחליפות ביניהן מידע ומודיעין פיננסי באופן שוטף. הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור חברה בארגון ה-Egmont משנת 2002 ומשתתפת באופן פעיל בעבודתו. הרשות משתתפת בכנסים ובדיונים המקצועיים של הארגון, ושותפה להעמקת הידע במסגרת כרויקטים ופעילות שוטפת.

MONEYVAL

ארגון Moneyval הנו קבוצת המומחים לביצוע הערכות בנושא המאבק בהלבנת הון ובמימון טרור של מועצת אירופה, והיא מהווה ארגון אזורי מסוגו של ה-FATF (FSRB-FATF-Style Regional Body).

הארגון הוקם בשנת 1997, וכיום חברות בו למעלה מ-30 מדינות אירופאיות, וכן משמשים בו כמשקיפים ארגונים בין-לאומיים דוגמת קרן המטבע העולמית, הבנק העולמי וארגוני האו"ם למלחמה בפשיעה, טרור וסמים. הארגון אמון על עריכת ביקורות הדדיות, על פי המתודולוגיה שמתווה ארגון ה-FATF שבהן נבחנת מידת עמידתן של המדינות החברות בארגון בסטנדרטים הבין-לאומיים המחייבים בתחום איסור הלבנת הון, מימון טרור ומימון הפצה של נשק להשמדה המונית, וכן מקיים מעקב שוטף אחר תיקון ליקויים שנמצאו בביקורות. במסגרת הליכי הביקורת, נבחנים באופן קפדני מכלול ההסדרים בתחום ומידת האפקטיביות שלהם על ידי צוות מומחים שהוכשרו על ידי הארגון לשמש מעריכים. בנוסף, מקיים הארגון כנסים ודיונים מקצועיים בנוגע לסוגיות בתחום. בשנת 2013 הוענקו למדינת ישראל זכויות הצבעה בארגון וזאת לאחר 7 שנים בהן הייתה משקיפה ונתונה לביקורות בלבד.

מדינת ישראל, בהובלת הרשות, משתתפת בכנסים ובדיונים המקצועיים של הארגון, ושותפה להעמקת הידע וההבנה לגבי הסטנדרטים הבין-לאומיים והליך הביקורת הבין-לאומית.

הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור
ISRAEL MONEY LAUNDERING AND TERROR FINANCING PROHIBITION AUTHORITY
سلطة حظر تبييض الأموال وتمويل الإرهاب

משרד המשפטים
MINISTRY OF JUSTICE | وزارة العدل

<http://go.gov.il/imp>

